

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmitowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 448 A

Poznań, poniedziałek dnia 29 września 1930

Rok XXV

Manifestacyjny ogólny zjazd Stronnictwa Narod. w Toruniu

Niezapomniane pozostaną wrażenia dwóch dni ostatnich w Toruniu dla wszystkich, którzy brali udział w wielkim zjeździe Stronnictwa Narodowego.

W godzinach przedpołudniowych odbyła się konferencja obecnych członków organizacji z Pomorza z udziałem Romana Dmowskiego, który do nich przemówił w krzepiających, mocnych i mądrych słowach.

Po południu był imponujący komplet rady naczelnej Stronnictwa Narodowego, który obradował w Dworze Artusa. Wśród podniosłego nastroju wygłosili przemówienia polityczne prezes Stronnictwa, Joachim Bartoszewicz, oraz prezes b. parlamentarnego Klubu Narodowego, prof. Roman Rybarski. Następnie odczytano projekt rezolucji programowej, której ostateczną redakcję polecono specjalnej komisji.

Wieczorem odbyło się w Dworze Artusa zebranie towarzyskie.

W niedzielę, wśród słonecznej pogody, tysiące przybyłych na zjazd podażyły w porannych godzinach na msze św. do trzech kościołów, poczem fale ludności poczęły płynąć długim, pięknym przedmieściem Bydgoskiem do parku, w którym mieści się hala wystawowa. Ponieważ na ten sam dzień władze Związku Strzeleckiego zwołały z sąsiednich województw strzelców do Torunia, i zachodziła obawa, że potwórzy się to, co w Katowicach zrobili „sanacyjni” powstańcy, a mianowicie zajęcie wczesną godziną sali, przeznaczonej na obrady, przeto zorganizowana przez Młodych Obozu W. P. liczna straż obywatelska pilnowała hali wystawowej już od godziny 7 rano, chociaż zebranie było naznaczone na pół do 12. Około g. 9 zjawili się silny oddział policji, otoczył kołem straż obywatelską Stronnictwa Narodowego, dokonał rewizji osobistej i zabrał, zdaje się, dwa rewolwery, poczem cofnął się.

Nadmienić należy, że zbiórka Związku Strzeleckiego odbywała się w innej dzielnicy, natomiast roilo się w mieście od sprowadzonej z różnych stron policji w kaskach i zandarmierji. W pogotowiu stały też sikawki, a przy kranach na ulicach przymocowano węże gumowe. Robiło to wrażenie, jak gdyby zanosilo się na krwawe rozruchy.

A tymczasem tłumy ludności płynęły ku hali wystawowej, spoglądając na te wszystkie przygotowania z pogodnym wyrazem twarzy. Od godz. 11 zaroilo się wprost w parku, a olbrzymia hala wystawowa zapelniała się wielotysięczną rzeszą (6 do 7 tys.), przybyłą nietylko z województw pomorskiego, poznańskiego, łódzkiego i warszawskiego, ale i z najodleglejszych kraiów Polski: z Śląska, Małopolski wschodniej, Podlasia i Wileńszczyzny. Wszystkie warstwy były reprezentowane. Uderzała duża ilość ludzi młodych. Nic nie zdołało tych mas narodowych, mężczyzn i kobiet, powstrzymać od przybycia do stolicy Po-

morza na zjazd Stronnictwa Narodowego w ciężkiej, przełomowej chwili.

Około godz. 12 zagałi obrady zjazdu prezes Bartoszewicz krótkim, męskim powitaniem, poczem p. Wierczak odczytał depeşe do ks. Prymasa Hlonda, wyrażającą mu cześć i hołd w dniu 25-lecia jego kapłaństwa oraz najserdeczniejsze życzenia na przyszłość dla dobra Kościoła i państwa.

Z kolei dr. Marjan Seyda przemówił na temat stosunku Polski do Niemiec przy ustawicznych entuzjastycznych okrzykach zgromadzonych.

W drugiej części swych wywodów mówca wyjaśnił, dlaczego obóz narodowy w walce wyborczej z Niemcami nie może iść razem ze stronnictwami „sanacyjnymi”. Póki nie będą przekreślone wszystkie dobrowolne ustęstwa, zrobione Niemcom z praw, przynależnych państwu polskiemu, póki się nie wydali optantów, póki się nie cofnie zrzeczenia się likwidacji mienia niemieckiego, nie odwoła utwierdzenia na polskiej ziemi b. kolonistów pruskich, póki się nie odstąpi od przyznanego Niemcom w traktacie handlowym prawa osiedlenia się w Polsce, póki się na terenie międzynarodowym nie powie słowa mocnego, które odbierze Niemcom ochotę od myślenia o Pomorzu polskiem i które za granicą otrzeźwi naszych wrogów, a wzmocni kość paierzową naszych przyjaciół politycznych, i ponadto, póki nie ustanie rozbijanie przez obóz „sanacyjny” społeczeństwa polskiego w całym państwie, dopóty mowy być nie może o zgodzie ze stronnictwami „sanacyjnymi” i jednolitym froncie. Społeczeństwo nie pójdzie na rzekomą „zgodę”, opartą na frazesach, a zmierzającą do zdobycia w ten sposób mandatów. Prawdziwa zgoda może być oparta tylko na realnych czynach antyniemieckich i na istótnym łączeniu Polaków, a nie na ich rozbijaniu, z którego korzystają wrogowie narodu i państwa. Pójdziemy masowo do wyborów przeciw Niemcom, ale na podstawie rzetelnego programu narodowego; nie pójdziemy zaś na lep oszustwa wyborczego stronnictwa „sanacyjnych”.

Bezustannie oklaski i okrzyki potwierdzały pełną zgodę zjazdu ze stanowiskiem, któremu referent dał wyraz.

Dalej prof. dr. Rybarski uzasadnił rzeczowo a silnie nasz program, który nie jest tylko wyborczym programem, lecz był, jest i pozostanie wyrazem naszych przekonań ideowych i naszych realnych dążeń do naprawy stosunków w państwie. Gdy mówca ze stanowczością zaznaczył, że ruchu narodowego nikt i nic złamać nie zdoła, że, gdy nas zbraknie, staną za nas do pracy i walki tysiące, rozentuzjasmowany tłum kilkunastominutowymi okrzykami potwierdził oświadczenie prof. Rybarskiego i jak gdyby ślubował, tak postąpić.

Red. Petrycki odczytał następnie poniższą

rezolucję programową:

I.

Rozwiązanie Sejmu i Senatu postawiło Polskę po dwunastu latach od jej odbudowania przed czwartymi już wyborami do Izby Prawodawczych. W tych wyborach stanie przed sądem społeczeństwa obóz, który wziął władzę w ręce przed czterema zgórą laty drogą przemocy. Ogromna większość narodu ten sąd już ustaliła. Naród dąży do tego, by usłała dzisiejsza niepewność i chaos, by wróciła wiara w przyszłość, by wyjść z niezwykłe ciężkiego przesilenia gospodarczego.

Stronnictwo Narodowe, które od po-

czątku walczyło z tym obozem, w tych wyborach staje jako otwarty przeciwnik. Nie ugięło się w najcięższych nawet chwilach, gdy samo jedno przeciwdziałało się im wyraźnie. Okazało się, że obóz rządzący nie ma programu, któryby mógł społeczeństwu przedstawić, i że jego gospodarka doprowadziła do oplakanych wyników.

Idziemy do wyborów, nietylko ze słowami krytyki i potępienia, lecz przede wszystkim ze wskazaniami, jak rządzić państwem należy. Program nasz jest znany. Przypominamy z niego to, co w tej chwili ma szczególną doniosłość.

II.

Rządy państwem winny się oprzeć na następujących podstawach:

1. Polityka zagraniczna Polski, wierna traktatom i pragnąca utrzymania pokoju, główną uwagę zwrócić musi na zamachy niemieckie na całość naszych granic. Należy wzmocnić sojusze z temi państwami, którym również zagraża napór niemiecki, a równocześnie szukać gwarancji w wewnętrznej zwartości narodu i jego sile zbrojnej. Nad polskiem Pomorzem należy rozłożyć szczególną opiekę państwa.

2.

3. Podstawa siły moralnej naszego narodu, religja rzymsko-katolicka, nie tylko nie doznaje należytej opieki ze strony państwa, ale czynniki wpływowe często pracują nad osłabieniem wiary i uczuć religijnych, zwłaszcza w młodych pokoleniach. Zbyt wielką swobodę działania mają czynniki, rozkładające moralność i obyczaje, rozluźniające węzły rodzinne.

Przeciwstawiamy się dążeniom, które chcą zepchnąć Kościół Katolicki ze stanowiska, które on w życiu narodu zajął w tysiącletnich naszych dziejach. Domagamy się pełnego wykonania konkordatu. Nie można dopuszczać do tego, ażeby funkcjonariusze państwowi, w szczególności nauczyciele, manifestowali swe wrocie stanowisko względem religji i Kościoła.

4. Poszanowanie prawa jest podstawą ładu społecznego i koniecznym warunkiem bytu państwa. Nikt w państwie nie może stać ponad prawem, a nikt też poza prawem. Niema wymiaru sprawiedliwości, bez pełnej niezawisłości sądów, bez powagi sądownictwa. Bezkarność zbrodni pomnaża przestępczość.

5. Stanowisko swoje w sprawie zmiany ustroju przedstawiło Stronnictwo Narodowe w dokładnie opracowanym wniosku sejmowym w roku 1929. Obóz rządowy nie objawił twórczości i w tej dziedzinie, patrząc na sprawę naprawy ustroju jedynie jako na narzędzie utrzymania się przy władzy. Podkopało to w społeczeństwie budzące się już zrozumienie konieczności naprawy ustroju.

Państwo nie może znosić wrogich mu działań wśród ludności obcojęzycznej, ani tolerować obcej opieki nad niemi. Wzmocnienie siły i zwartości żywiou polskiego w okręgach narodowo mieszańskich jest jednym z głównych jego zadań. Rozkładowe dążenia komunistyczne muszą być stale i stanowczo odpierane.

Każdy obywatel winien mieć otwartą skuteczną drogę odwołania się od jej zarządzeń do władzy sądowej, a skarb państwa winien odpowiadać za szkody, wyrządzone przez jego organy.

III.

Kraj nasz oddawna nie znajdował się w takiej biedzie jak obecnie. Odczuwają ją wszystkie warstwy narodu. Szczególnym ciężarem spadła ona na rolnictwo, którego poziom wytwórczy się obniża i na wytwórczość rzemieślniczą znajdującą się w stanie zupełnego upadku. Przesilenie gospodarcze nie jest tylko przejawem trudności, trapiących inne państwa, lecz głównie wynikiem błędów, popełnionych przez rządy pomajowe, ogólnej niepewności przez nie wywołanej, bezplanowości i chaosu w gospodarce. Dal-

sze trwanie tego przesilenia nietylko powiększy bezrobocie i zuboży społeczeństwo, lecz może także pociągnąć za sobą skrepowanie naszej niezależności gospodarczej, bez której niema i politycznej niezawisłości.

Ażeby gospodarstwo narodowe było zdrowe i silne, musi się opłacać wytwórczość, wzrastać rodzima oszczędność, a działalność gospodarza być wolną od wszelkich niespodzianek i nadmiernego skrepowania przez Państwo.

Oto są postulaty gospodarze i finansowe, których Klub Narodowy bronił w ostatnim Sejmie i o których urzeczywistnienie będziemy nadal walczyli:

1. Jak największa oszczędność w gospodarce państwowej i samorządowej. Wydatki publiczne należy ograniczyć do rzeczy koniecznych, zahamować zbytek reprezentacyjny. Przez uproszczenie administracji i uwolnienie jej ze zbędnych zadań zmniejszyć ciężary, spadające na ludność.

2. Zasada jawności i odpowiedzialności w rozporządzaniu groszem publicznym. Nie może być wydatku publicznego bez ustawowych podstaw i pełnej nad nimi kontroli.

3. Nie wyjdziemy z obecnego przesilenia, dopóki państwo nie zmniejszy swojej działalności jako przedsiębiorca. Państwo nie może brać na siebie zadań, którym nie potrafi poddać, a tylko obciąża niemi budżet. Musi się wyzbyć szeregu przedsiębiorstw, a w pozostałych gospodarzyć oszczędnie, bez deficytów, jawnych lub ukrytych. Zadaniem państwa nie jest ograniczać przedsiębiorczość indywidualną i społeczną, lecz ją pobudzać i zabezpieczać jej wyniki.

4. Koniecznym jest przeprowadzenie reformy ubezpieczeń społecznych, by ich administrację uwolnić od wpływów partyjnych - politycznych, a zarazem zmniejszyć jej koszty. Nie można pociągać do opłat na rzecz ubezpieczeń pracowników, którzy z nich nie korzystają. Ubezpieczonych należy zainteresować w wynikach ubezpieczenia, by mogli oni w ten sposób gromadzić swoje własne oszczędności. Rolnictwo, rzemiosło i drobny przemysł winny być traktowane odrębnie od wielkiego przemysłu.

5. Należy rozwinąć skuteczną ochronę rodzimej wytwórczości przed zalewem obcych towarów, przyczem ochrona rolnictwa, przeprowadzona w sposób stały, nie może pozostać na dalszym planie.

6. Najważniejszą rzeczą jest przeprowadzenie reformy systemu podatkowego. Podatki muszą pozwalać na gromadzenie oszczędności, nie mogą podkopywać opłacalności warsztatów produkcyjnych. Podatek od obrotu winien być zniesiony, a z podatku od dochodu usunąć należy jego nierówności i nadmierne fiskalizm. Podatek w żadnym razie nie może zabierać majątku, bo wtedy wysychają źródła podatkowe.

Należy ograniczyć możność dodatkowego obciążania społeczeństwa przez samorządy, a zarazem zwolnić je od wielu ciężarów, narzuconych im przez państwo. Należy obywateli zabezpieczyć przed dowolnością władz podatkowych, przyspieszyć załatwianie spraw przez urzędy, zmniejszyć kary za zwłokę i koszty egzekucji.

IV.

Wzywamy wszystkich do pracy i walki w imię powyższych zasad. Zbyt ciężkie chwile przechodzi nasze państwo, by obojętności na rozstrzygające się jego losy nie można było nazwać przestępstwem.

Ten naród weźmie czynny udział w wyborach i swojej woli nie pozwoli sfalszować.

Walczymy o ład i prawo w państwie, o rządy gospodarne, o władzę, godną wielkiego narodu.

Rezolucja programowa została jednomyślnie przyjęta, jako podstawa do walki wyborczej.

Przemawiali jeszcze krótko a serdecznie red. Sacha imieniem Pomo-

rza, prof. Głabiński, jako przedstawiciel Lwowa i Małopolski wschodniej, oraz red. Kownacki w imieniu Wileńszczyzny. Wszystkie przemówienia witało owacyjnie.

Prezes Bartoszewicz zakończył zjazd okrzykiem na cześć wielkiej Polski, który podchwycyła z zapalem, poczem odegrano i odśpiewano hymn narodowy. Tymczasem zaczęły się rozchodzić wśród okrzyków na rzecz Dmowskiego i innych działaczy narodowych oraz na rzecz zwycięstwa listy narodowej.

Pijany strzelec — ugodził kulą niewinnego kolejarza

Jak się dowiadujemy, w czasie przejazdu pociągu ze strzelcami, zdającymi w ubiegłą sobotę na zjazd do Torunia — doszło na stacji Czarniewice koło Włocławka do krwawej tragedji. Oto jeden z pijanych strzelców — bez najmniejszego powodu — wystrze-

lił z rewolweru do zawiadowcy stacji Czarniewice, który właśnie dawał latarką znak do odjazdu pociągu. Zawiadowca stacji ma być ciężko ranny. Blższe dane podamy jutro, po szczegółowym zbadaniu sprawy.

Obrazki zjazdowe

Jak już zaznaczono w sprawozdaniu ze zjazdu Stronnictwa Narodowego, na ten sam dzień zwołali także swój zjazd strzelcy. Widok nadjeżdżających pociągów, wypełnionych strzelcami, był naprawdę niezwykły. Wielu uczestników zjazdu było już w drodze mocno „podgazowanych” — to też urządzali wrzaski i awantury.

W Toruniu „bawili się” strzelcy na swój sposób: w sobotę w nocy patrol strzelecek uwił się po ulicach, przeprowadzając „rewizję” za bronią. Było to około godziny 23 przed Dworem Artusa. Któryś z przechodniów odmówił żądaniu poddania się rewizji osobistej na ulicy przez uzbrojonych, podejrzanie wyglądających osobników w strzeleckich mundurach. Za chwilę skopany, pokrwawiony, obity, leżał na ziemi. Z okien wyrzeli strwożeni mieszkańcy bliskich domów. Jakaś niewiasta woła:

— Policja, policja — bandyci, mordują!

Jeden z uczestników patrolu dobywa rewolweru i mierzy do niewiasty w oknie. Twarz w oknie nie cofa się i woła pod adresem celującego:

— Strzelaj! — wy umiecie mordować. Tymczasem towarzysze celującego wytrącili mu broń z dłoni i ruszyli na dalszy połów.

Niedziela, godzina poranna. Tereny, na których ma się odbyć niebawem zjazd Stronnictwa Narodowego, obejmują w władanie strażę Młodych Obozu Wielkiej Polski. Rozdzielają się grupami, sprawnie zajmują wyznaczone posterunki. Zdala dochodzi głos klaksonów samochodowych i huk ciężarowych aut. Przyjeżdża policja. W mgnieniu oka rosłe postacie zeskakują na ziemię, biegiem formują szereg, na przedzie komisarz z wydobytym rewolwerem, wołając:

— Panowie, ręce do góry, nie uciekać, rewizja, szukamy broni!

Młodzi posłusznie poddają się zarządzeniom władzy.

Krótko przed braskiem dnia niedzielnego od Lubawy suną auta ciężarowe. Jedzie około 250 Młodych z ziemi lubawskiej i działdowskiej. Reflektory aut ślizgają się po równej płaszczyźnie szosy. Pod Rakowicami nagle przed snami ślepiami aut wyrastają barykady. Auta zwalniają tempo, stają. Za barykadami, utworzonymi na szosie z wozów gospodarskich, lśnią wycelowane lufy karabinów straży pogranicznej, której przewodzi p. starosta Bederski.

— Autami ciężarowymi nie wolno przewozić osób — brzmi oświadczenie.

Szoferom odbiera się zezwolenie na prowadzenie wozów. Młodzi muszą opuścić platformy. Schodzą spokojnie, formują szereg i kilkadziesiąt klm. pieszo idą do Torunia. Przybyli co do jednego.

Niedziela popołudniu wśród ogłuszającego hałasu, śpiewu i ryku rozchulanej gromady strzeleckiej jedzie z Torunia szosą ku Warszawie auto ciężarowe. Ci nie pytają o przepisy rozporządzeń. Wala naprzód. Stróżom bezpieczeństwa ułatwiamy ich zadanie, podając numer auta ciężarowego: „WR 66 464”.

Na moście wiślańskim rozgrywa się taka rodzajowa „sielanka”:

Całą szerokością chodnika kroczy grupa około 30 strzelców. Idą hurmem. Z drugiej strony idzie 4 młodych ludzi ze znakami O. W. P. Strzelcy otaczają ich kolem. W wyniku tego „manewru” jednego z Młodych z rozbitą głową opatrjuje wkrótce potem pogotowie Młodych, trzech innych traci czapki i laski, które wojowniczy napastnicy powrzucają do Wisły, grożąc, że tam również utopia Młodych.

Kwestja żydowska

V. Palestyna

Jeżeli Żydom trzeba jednego więcej dowodu na to, że są narodem nieszczęśliwym, to takim dowodem jest Palestyna.

Ten największy widomy ich triumf w chwili katastrofy europejskiej po kilku zaledwie latach okazał się triumfem bardzo wątpliwym, a dziś ta zdobycz żydowska zaczyna wyrastać na kwestję, kryjącą w sobie olbrzymie niebezpieczeństwa zarówno dla piastunki mandatu, Anglii, jak dla samych Żydów.

Palestyna nietykalo zawiodła, jako teren do szerszej kolonizacji żydowskiej, jako przyszła siedziba żyjącego zwartą masą na roli żydowskiego ludu. Przyniosła ona boleśnieszę o wiele zawód polityczny. Gdyby przed dziesięć laty zgórą politycy żydowscy zdolni byli przewidzieć następstwa przyznania im tego „ogniska narodowego”, może nie dobijaliby się o nie tak energicznie.

Powierzbowchnie na rzecz patrząc, możnaby się dziwić, że Anglja poszła tak chętnie na sposób rozwiązania kwestji palestyńskiej, który dziś już postawił ją w bardzo kłopotliwe położenie. Jednakże przyglądając się sprawie bliżej, łatwo dojść do przekonania, że nie miała ona innego wyjścia.

Z chwilą, kiedy Żydzi wykazali dość wpływu i znaczenia, ażeby wymusić na mocarstwach przyznanie im Palestyny, Anglja musiała wziąć na siebie rolę in-

ciatarki w tej sprawie. Nie mogła ona dopuścić do tego, ażeby w kraiku, leżącym tak blisko Kanalu Sueskiego, usadowiło się w roli opiekuna Żydów jakikolwiek inne mocarstwo. Politycy angielscy, choćby byli przewidywali wszystkie trudności, jakie im gotowało przyjęcie mandatu palestyńskiego z obowiązkami protegowania Żydów, woleliby zgóry się na nie zrezygnować, niż narazić na niebezpieczeństwo Kanał Sueski, którego posiadanie jest jednym z głównych warunków istnienia imperjum brytyjskiego. Układy w tej sprawie odbywały się za kulisami i nie wiemy, w jakiej mierze ulegała szantażowi.

Ze wszystkich narodów, Anglijcy najlepiej znają świat arabski i niezawodnie nie ludzili się, że przerabianie Palestyny na żydowską pójdzie gładko. Przewidywać musieli opór miejscowej ludności i poparcie tego oporu przez wszystkich Arabów.

Sam już fakt, że Arabi, twórcy Islamu i najzarliwsi jego wyznawcy, mają najsilniejsze poczucie muzułmańskiej solidarności, wystarczyłyby do obudzenia poważnych obaw. Nikt zaś lepiej od Anglików nie wiedział, jak silnie w ostatnich dziesięcioleciach rozwinęło się wśród Arabów poczucie narodowe, arabski nacjonalizm: oni sami go budzili i podsycałi w celu osłabienia Turcji, a

potem w celu użytkowania Arabów w wojnie z Turcją.

Niemala trudność, związana z gwałtownym judaizowaniem Palestyny, wynika stąd, że właśnie w chwili, kiedy się do niego zabrano, Anglja zmanifestowała się silnie, jako protektorka ucisnionych narodowości, a jej premier i pierwszy delegat na konferencji pokojowej w Paryżu zajął w tym względzie najsłabsze ze wszystkich stanowisk i był głównym sprawcą narzucenia państwowym środkowo - europejskim konwencji o mniejszościach narodowych. Arabi bacznie śledzili to, co się w Paryżu dzieje, i wygłaszane przez Lloyda George'a zasady obiecywali sobie użytkować w swojej polityce. Jak pogodzić opiekę nad mniejszościami w części Europy z popieraniem gwałtów nad Arabami w Palestynie? Chyba tem, że Arabi w Palestynie nie są mniejszością, ale ogromną większością... Bo nie wypadła przecie przyznać, iż różnica pochodzi stąd, że tam, w Europie, idzie o popieranie Żydów przeciw innym narodom, a tutaj chodziło o obronę innego narodu przeciw Żydom.

W chwili, kiedy Anglja brała mandat na Palestynę, nikt nie przewidywał, że wkrótce po wojnie światowej ujawnią się początki jej upadku przemysłowego i handlowego, które zakwestjonują jej dotychczasową potęgę, tak silnie zdającą się czuć w chwili zakończenia wojny. Nikomu pewnie nie przychodziło do głowy, że potęga ta robi pierwsze kroki wstecz właśnie w tej części świata, do której należy Palestyna. Zrzeczenie się protektoratu nad Afganistanem, uznanie formalne niezawisłości Egiptu, wreszcie stan rzeczy, który ostatnimi czasy wytworzył się w Indjach, nie podniosły w przedniej Azji uroku potęgi angielskiej i nie zwiększyły względem niej pokory Arabów.

Sprawę skomplikowało położenie Anglii w Indjach. Mając do czynienia z buntem Hindusów, Braminów, którzy stanowią większość ludności kraju, musi ona szukać oparcia w tych żywiołach, które Braminom nie ufają i obawiają się ich rządów. Te żywioły są dwa: jeden mniejszego znaczenia, jakkolwiek liczący sześćdziesiąt milionów — to upośledzeni Parjowie; drugi, mocno zorganizowany przez swą religję i energiczny — to dochodzący liczbą do stu milionów Muzułmanie. Na tych przewidywaniem Anglii liczy. Warunkiem wszakże możliwości liczenia na nich są dobre stosunki z przewoźcami w Islamie Arabami. Ci zaś są nieprzejednani, gdy chodzi o ich prawa w Palestynie.

Anglje tedy coraz wyraźniej staje w sytuacji, w której, chcąc ratować się w Indjach, będzie musiała poświęcić sprawę żydowską w Palestynie. Jeżeli zaś do tego dojdzie, to los Żydów tam może być smutny. Arabi niedawno pokazali w dobitny sposób, jaki jest ich sentyment względem uprzywilejowanych przybyszów.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, iż przy okazji tego niedawnego pogromu wśród Żydów wszystkich krajów odezwał się chór oburzenia na Anglję za to, że ich niedostatecznie broni, gdy jednocześnie w Anglii, zwłaszcza wśród rządzącego obozu robotniczego, wypowiedziały się głosy, że naród angielski nie może poświęcać swej krwi i swych pieniędzy na przeprowadzenie planów żydowskich — nie dodawano: przeciw Arabom, z którymi dobre stosunki są cenne — to spostrzeżemy, że kwestja palestyńska w swym dalszym rozwoju kryje w sobie jeszcze jedno niebezpieczeństwo, mianowicie, popsucie dobrych stosunków między Anglją a Żydami. To zaś jest niebezpieczeństwo nielada, bo konsekwencją konfliktu Żydów z Anglją byłoby niezawodnie otwarcie nanowo kwestji żydowskiej w całym świecie naszej cywilizacji. Tego zaś Żydzi najmniej pożąda.

Gdyby nie położenie geograficzne Palestyny, Anglja prawdopodobnie dziś zrzekłaby się swego mandatu, ofiarując go, jako dar/Danałów, komu innemu. Niestety, ze względu na interesy imperjum tego zrobić nie może. Sytuacja tedy i dla Żydów i dla Anglii jest ciężka. Prawdopodobnie dla rozweselenia się w smutnej chwili odezwały się głosy, żeby mandatem palestyńskim obdarzyć... Polskę! Dziś już jest rzeczą widoczną, że zdobycie przez Żydów „ogniska narodowego” w Palestynie okaże się dla nich wielkim nieszczęściem.

Jak wszystkie nieszczęścia Żydów w historii — a było ich wiele — będzie ono wynikiem tego, że Żydzi, przy swoich pierwszorzędnym zdolnościach kombinacyjnych, przy całej umiejętności polapania się w konjunkturze i wyzyskania na swą korzyść warunków chwili, nie mają daru prze-

widywania nawet względnie bliskiej przyszłości. Z drugiej strony, zbyt ich ponosi temperament, zbyt lubią pokazywać swą siłę, akcentować swe znaczenie, zbyt są łapczywi na triumfy. Skutkiem tego byli zawsze i są mocnymi współzawodnikami w interesach, ale bardzo słabymi politykami.

W tym wypadku zaślepiała ich łatwość zdobycia Palestyny przy wpływie, jaki wywierali na polityków angielskich i amerykańskich, i nie zastanawiali się nad tem, jak tę zdobycz utrzymają w rękach. Nie przewidzieli, że po chwilowym triumfie przyjdzie klęska. Tej klęsce wszakże w ich oczach będzie winna Anglja.

Roman Dmowski.

Wrażenie aresztowania Korfantego

Aresztowanie Wojciecha Korfantego poruszyło do żywego opinię całej Polski i wywołało liczne komentarze zagranicą. Niejednokrotnie i przed wojną i po wojnie nie solidaryzowaliśmy się z metodami działania Korfantego, co jednakowoż nie może w najmniejszej mierze osłabić naszego uznania dla jego zasług około odrodzenia, a następnie wyzwolenia Górnego Śląska.

On był przodownikiem przed wojną ruchu narodowego na G. Śląsku. On był popularnym posłem ludu tamtejszego do Parlamentu niemieckiego i Sejmu pruskiego, a po wojnie on w okresie plebiscytu stał na czele polskiego komitetu plebiscytowego i kierował osobiście powstaniem.

Od sześciuset lat oderwany od Polski, Śląsk stał się jedną z najcenniejszych prowincji królestwa pruskiego, o której kanclerz hr. Bülow w landtagu pruskim mówił, że „wystarczy rzucić okiem na mapę, aby zrozumieć, iż niema części państwa, w której równie doniosłe byłoby, jak na Górnym Śląsku zachowanie obyczaju i języka niemieckiego”. Niemcy byli niezmiernie zdumieni i zaskoczeni tem odrodzeniem polskości, jaka nastąpiła w tej przastarej dzielnicy piastowskiej w końcu 19-go i na początkach 20-go stulecia.

Ofiarna praca nad odrodzeniem narodowym, prowadzona przez garstkę inteligentów śląskich, miała w Korfante górnego bojownika i przewodcę. Jego wielkie zasługi, położone przy odrodzeniu i oderwaniu Śląska, nie mogą ulegać żadnej wątpliwości.

W chwili największego naporu niemieckiego na naszą granicę zachodnią, zarządzenie władz, pozbawiające wolności starego wodza Polaków śląskich, musiało poruszyć do głębi całą opinię polską.

Sądymy, że nawet wśród „sanatorów” niema takiego, któryby poważnie myślał, że p. wojewoda Grażyński może na Śląsku zastąpić Wojciecha Korfantego i że może dorastać do jego autorytetu i jego stanowiska w opinii tej dzielnicy.

W sprawie b. posła Wierczaka

Prasa „sanacyjna” doniosła, jakoby się toczyło śledztwo przeciwko b. posłowi narodowemu, p. Karolowi Wierczakowi, o przemówienie, wygłoszone rzekomo na zgromadzeniu w Gnieźnie dnia 9 bm. Tymczasem p. Wierczak ani 9 bm., ani wogóle w ostatnich miesiącach zgoła w Gnieźnie nie przemawiał i wogóle tam nie był.

Przełóżajcie spisy wyborcze!

Informują nas, że w sobotę i niedzielę wczorajszą obywatele Poznania bardzo nielicznie tylko spełnili obowiązek przejrzenia dokładności spisów wyborczych.

Przypominając o tem, że należy to uczynić koniecznie, jeśli się chce z czystym sumieniem w dniach 16 i 23 listopada pójść do urny wyborczej, zwracamy na ten obowiązek uwagę przedewszystkiem tym, co w roku bieżącym po raz pierwszy głos oddawać będą. Niemniej spoczywa na naszych panich obowiązek, czy służba, zajęta w ich domach, jest zapisana w listach wyborczych.

Do pp. właścicieli domów zwracamy się z prośbą, by również zająć się zechcieli przeglądaniem list wyborczych na podstawie listy swych lokatorów.

Informacjami we wszystkich tych sprawach służy biuro Nar. Komitetu wyborczego na m. Poznań, urzędujące przy św. Marcynie 65 na razie w czasie od 7 i pół do 8 i pół wieczorem.

Posłowie, uwięzieni w Brześciu, mogą podpisywać deklaracje kandydackie

Warszawa, 29. 9. (Tel. wł.) Zasadą, głoszoną przez niektóre kółka „sanacyjne”, że siedzący w więzieniu śledczym nie może podpisać deklaracji, wyrażającej zgodę na kandydowanie, została przełamana, albowiem b. poseł Stronnictwa Chłopskiego Dobroch pod-

pisal w obecności sędziego śledczego w ubiegłą sobotę zarówno pełnomocnictwo dla swoich obrońców, jak dwie deklaracje, wyrażające zgodę na postawienie jego kandydatury do Sejmu przez Stronnictwo Chłopskie. (w)

Aresztowanie b. posła Mochnieja

Warszawa, 29. 9. (Tel. wł.) — W Chelmie został aresztowany b. poseł Stronnictwa Chłopskiego Józef Mochniej. Jest on oskarżony z art. 129 ko-

deksu karnego, który przewiduje lat więzienia za wygłaszanie podburzających przemówień. (w)

Echa bestjałskich wybryków „Stahlhelmu“

Skarga Polaków z pow. bytowskiego

Berlin, 29. 9. (PAT) „Welt am Montag“ donosi, że mniejszość polska w miejscowości Oslawie Dąbrowie pow. bytowskiego, wniosła skargę przeciwko organizacji „Stahlhelmu“, która

w dn. 7 bm. urządziła zbrojny napad na polską szkołę mniejszościową. — Skarga przytacza szereg wykroczeń „Stahlhelmu“ przeciwko mniejszości polskiej.

Po manifestacjach praskich

Wystawienie niemieckich filmów dźwiękowych zostało uniemożliwione — Burzliwe demonstracje w Budziejowicach i Morawskiej Ostrawie

Praga, 29. 9. (Tel. wł.) Uliczne demonstracje przeciwnieckie w Pradze, które trwały przez kilka dni, narazie ucichły. Demonstranci osiągnęli swój cel, a mianowicie uniemożliwili wystawianie niemieckich filmów dźwiękowych.

molowanie kina przez demonstrantów. Berlin, 29. 9. (Tel. wł.) Naczelny związek niemieckiego przemysłu filmowego zwrócił się do „Auswärtiges Amt“ z żądaniem ochrony interesów niemieckiego filmu dźwiękowego w Czechosłowacji. Związek powołuje się na to, że w r. ub. importowano do Niemiec niemniej, niż 20 filmów czeskich.

Przykład Pragi podzielał też na prowincję. Odbłyły się burzliwe manifestacje w Budziejowicach i Morawskiej Ostrawie, skierowane również przeciw niemieckim filmom dźwiękowym.

Budapeszt, 29. 9. (Tel. wł.) W ostatnich dniach daje się zauważyć w Budapeszcie, podobnie jak w Pradze, ruch przeciwko filmom niemieckim. Pisma budapeszteńskie żądają jak najkategoryczniej usunięcia tekstów niemieckich i zastąpienia ich tekstami węgierskimi. W tym kierunku ma być przeprowadzona jednolita akcja.

Prasa niemiecka jest skonsternowana i twierdzi, że nawet gdyby władze czeskie nie wydały zakazu wystawiania dźwiękowych filmów niemieckich, to żaden właściciel kinoteatru nie odważy się na wystawienie takiego filmu, nie chcąc się narazić na zde-

Likwidacja „Plasta“ w Małopolsce wschodniej

Stanisławów, 29. 9. (PAT). Dnia 28 b. m. około godz. 11-tej przed południem aresztowano w Kaluszu w związku z likwidacją „Plasta“, 13 osób, gdyż ujawnione zostały ich antypaństwowe wystąpienia i kontakt z U. O. W. W liczbie tej aresztowano miejscowych sędziów Stefana Gładyszewskiego i Wincentego Miklaszewicza na podstawie pisemnego zezwolenia sądu apelacyjnego we Lwowie w myśl art. 81 ustawy o sądach i po uchwale sądu

dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym, zapadłej na wniosek prokuratora.

Między aresztowanymi znajdują się dalej Iwan Alameć, magister praw i kandydat adwokacki, Stefanja Porryłowa, urzędniczka magistratu, Eleonora Skrótowna, nauczycielka ze wsi Kamień i inni. Aresztowanych odstawiono pociągiem do Sądu Okręgowego w Stanisławowie.

Kandydatury kobiece B. B.

Warszawa, 29. 9. (Tel. wł.) Ukazały się pierwsze oficjalne kandydatury kobiet do Sejmu, wysuwane przez „Rodziny Wojskowe“. Są to trzy generałowe i pułkownikowe. Mianowicie gen. Berbecka, ma kandydować w okręgu toruńskim, gen. Neugebauerowa ma kandydować w okręgu bydgoskim i gen. Hubicka w okręgu warszawskim. W okręgu poznańskim ma kandydować pułkownikowa Jakubowska, w okręgu łódzkim pułkownikowa Więckowska i w okręgu białostockim pułkownikowa Skrzyńska. (w)

stawki celne na mąkę ustalone zostały w wysokości podwójnego cła, na pszenicę plus 1,50 mk., cło na mąkę wynosi więc obecnie 38,50 mk.

P. P. S. wobec wyborów w Małopolsce wschodniej

Warszawa, 29. 9. (Tel. wł.) Wczoraj obradowała tutaj rada naczelna P. P. S., która zatwierdziła udział Polskiej Partji Socjalistycznej w centrolewie oraz plan podziału mandatów, ustalony przez komitet centrolewu w stosunku do Małopolski wschodniej. Rada naczelna wypowiedziała się za koniecznością samodzielnej akcji wyborczej centrolewu. (w)

Plany rządu Brüninga

Berlin, 29. 9. (PAT) Jak donosi „Der Montag“, w kołach parlamentarnych krąży pogłoska, że rząd Rzeszy, ze względu na swą trudną sytuację, nosi się z zamiarem odroczenia Reichstagu do stycznia roku przyszłego. Rząd oczekuje, że Reichstag nie wystąpi przeciwko dekretom, wydanym na podstawie art. 48 konstytucji. Po zwolaniu Reichstagu rząd zamierza domagać się jedynie i wyłącznie uchwalenia pełnomocnictw ustawowych, koniecznych dla spłacania pożyczek.

Debata nad przedłożeniem budżetowym i innymi sprawami odbyć się ma

dopiero w styczniu. Konieczną dla odroczenia większość głosów rząd spodziewa się uzyskać przy poparciu frakcji socjalno-demokratycznej.

Pierwsza podróż szkolna statku „Dar Pomorza“

Gdynia, 29. 9. (Tel. wł.) Według ostatnich wiadomości statek szkolny marynarki handlowej „Dar Pomorza“ kończy obecnie swoją pierwszą podróż szkolną, w czasie której odwiedził Antwerpję, gdzie miejscowe władze i kolonja polska zgotowały mu cwacyjne przyjęcie, następnie przybył do Havre, skąd zabrał na pokład 36 uczniów wysłanych z Polski. Z Havre drogą okrężną przez Anglię zawiązał do Bergen, stamtąd zaś do Göteborg.

W dniu 24 b. m. „Dar Pomorza“ zawiązał w podróży powrotnej do Kopenhagi, skąd wyjechał do Gdyni w dniu 27 września b. r. Dotychczasowy przebieg podróży potwierdził całkowicie wszystkie zalety „Daru Pomorza“, zarówno jako żaglowca, jak i statku szkolnego.

Własne filje w Poznaniu

1. Stary Rynek 4, obok gł. odwachu.
2. Plac Bernardyński 5, w składzie kolonialnym Rychtera,
3. Chwaliszewo 20/21.
4. Śródka, Ostrówek 15,
5. Główna, Kubicki, ul. Główna 114.
6. Tama Garbarska przy moście kolejowym (kiosk inwalidzki).
7. Sołacz, ul. Wołyńska narożnik ul. Podolskiej.
8. Jeżyce, Rynek 1.
9. Łazarz, ul. Matejki 39,
10. Łazarz, Adamczewski Leon, skład kolonialny, Marsz. Focha 74,
11. Łazarz, skład papieru, M. Focha 36,
12. Wilda, Zych, skład papieru, Wierzbicice 46, przy Rynku Wildeckim.
13. Św. Wojciech 26, narożnik Zaułek św. Wojciecha.
14. Pocztowa 20, w pobliżu pl. Nowomiejskiego,
15. Rafaje, skład kolonialny, Pelagja Łagoda,
16. Winiary, St. Kaczmarek, ul. św. Leonarda 2.
17. Rybaki, Bronisława Czypicka, ul. Kwiatowa 3, skład kolonialny.
18. Przeczniwa, skład kolonialny, Przeczniwa 1a.
19. Malta, ul. Maltańska, Antoni Augustyniak.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,97 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 211,94 do 212,24 zł, gotówką 211,54 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 173,61 zł do 173,27 zł, gotówką 172,67 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 29. 9. 1930 r.
Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a) żyta 594,5 gr. (118,1 f. w. h.), b) pszenicy 744 gr. (128,4 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667 gr. (113,3 f. w. h.), d) owsa 438,5 gr. (78,1 f. w. h.)	
„Ceny transakcyjne“	
Żyto 30 tonn parytet Poznań	0,00—18,00
„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań	
Żyto	17,25—17,25
Usposobienie słabe.	
Pszenica	25,00—26,75
Usposobienie słabsze.	
Jęczmień przemiałowy	19,00—21,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień browarowy	25,50—27,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	17,00—19,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia w work 65%	28,00
Usposobienie słabsze.	
Mąka pszenna 65% w work.	45,50—48,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	11,00—12,00
Otręby pszenne	13,50—14,50
Otręby pszenne (grube)	15,50—16,50
Rzepak	45,00—47,00
Groch Victoria	31,00—36,00
Ziemniaki jadalne	2,50—2,80
Ogólne usposobienie słabsze.	
Ziemniaki fabryczne bez obrotu.	
Nadal się utrzymująca słaba tendencja na rynkach zagranicznych nie pozostała bez wpływu na sytuację wewnętrzną.	

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 9. 1930 r.
Dzisiejsza giełda miała tendencję na ogół utrzymaną mimo zbliżającego się ultimo. Przeważną część transakcyj dokonywano papierami procent., z których

placono za 5 proc. poz. konwers. 55 proc. za 8 proc. obligacje m. Poznania z 1926 r. 94 proc. zł. w złocie i za 8 proc. listy zast. Zach. Polsk. Tow. Kredyt. Miejsk. 91 1/2 % zł. w złocie. Z papierów Pozn. Ziem. Kred. były dziś w zaoferowaniu 8 proc. listy dolarowe (stare) po 95.—95 1/4 proc. (przy dew. 8,90), natomiast placono za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 41 1/2 proc., zaś za 6 proc. listy żytnie 20.— (za 1 ctr. mtr.). Pożyczka budowlana była w wolnych obrotach po 52.— za 1 sztukę 50-złotowa.

Z akcji bankowych oddawano Bank Polski po 164.— natomiast placono za Pozn. Bank Ziemi 62,50.

Z akcji przemysłowych doszło do notowania jedynie R. Mayem, który był w większej podaży po 60.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu).
5% Pożyczka konwersyjna 55% P
8% obligacje m. Poznania z 1926 r. 94% P.
8% listy zastawne Zach. Polsk. T. w. Kred. Miejsk. w Poznaniu 91,50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemia Kred. 95—95 1/4 % O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41 1/2 % P

(Kurs w złotych).
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 20.— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w zł za 1 akcję).
Bank Polski I em. 164.— O.
Pozn. Bank Ziemia I em. zł. 62,50 P.
Dr. Roman May I em. zł. 60.— O.
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 29. 9. 1930 r.
Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,98, sp.: 9.—, kup.: 8,96.

	Dewizy:	
	trans.	kup.
Belgja	124,38	124,69
Holandja	359,81	360,71
Oslo	238,75	239,35
London	43,35	43,46
Nowy Jork	8,912	8,932
Paryż	35,01	35,10
Praga	26,47 1/2	26,54
Szwajcaria	173,11	173,54
Sztokholm	239,68	240,28
Wiedeń	125,92	126,23
Włochy	46,72 1/2	46,84
Berlin	212,36	212,61

Tendencja niejednolita.
Papiery wartościowe i obligacje.
4% poz. inwest. 110,00
5% poz. konw. 55,50
10% poz. kol. 103,50 103,75

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—110,00
Bank Polski	0,00—162,00
Częstocice	0,00—32,00
W. T. F. Cukru	0,00—31,0
W. T. Wegla	0,00—40,50
Lilpop	0,00—25,00
Starachowice	0,00—11,50
Zieleniewski	0,00—30,50
Klucze	0,00—76,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg reszta za 100 kg.
Berlin, 29. 9. 1930 r.

Pszenka march. od st. załad.	
75—76 kg.	222,00—225,00
Tendencja mocna.	
Żyto march. od stacji załad.	
70—71 kg.	149,00—151,00
Tendencja spokojna.	
Żyto mekl. lodzią 70 kg. cif	
Berlin sprz.	0,00—156,00
Tendencja spokojna.	
Żyto z okolic Warty i Noteci	
70—71 kg. cif Berlin sp.	0,00—160,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień march. brow. od st.	
załadowa: ia	198,00—220,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	172,00—184,00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st. załad.	147,00—158,00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszena	26,50—34,75
Tendencja stała.	
Mąka żytnia przemiał. do 60%	22,25—26,00
Tendencja utrzymana.	
Ospa pszena	7,25—7,75
Tendencja słaba.	
Ospa żytnia	7,00—7,25
Tendencja słaba.	
Groch Victoria	30,00—34,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	20,00—22,00
Makuch rzepakowy	9,80—10,10
Makuch liniany	16,90—17,20
Śróć Soja	13,60—14,30
Ziemniaki jadalne białe	1,10—1,30
Ziemniaki nieb. z Olenwald	1,30—1,50
Ziemniaki jada. ne. żółte	1,50—1,70
Ziemniaki fabryczne	9 fg.

Uwaga do ziemniaków: W Berlinie słaby popyt.

Na skutek akcji interwencyjnej, cena na płatki ziemniaczane wynosi 4 1/2—5 1/2 feniga, stosownie do zawartości mączki. Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 29. 9. 1930 r.
Wypłaty na Warszawę 46,95—47,15
Noty wielkie 46,925—47,325

Uroczystość 25-lecia kapłaństwa Ks. Kardynała-Prymasa

Wczorajsza uroczystość 25-lecia kapłaństwa J. E. Ks. Kardynała-Prymasa, była niezwykle podniosłą. Cały Poznań przybrał szatę odświętną, by dostojnie jubilat uczcić z całego serca, by Mu w wspólnym uczestniczeniu jubileuszu wyrazić gorącą miłość i przywiązanie.

Już na długo przed nabożeństwem, zgromadzili się na placu przed katedrą niezliczone organizacje kościelne i świeckie a zewsząd napływały tłumy ludności. Katedra przepelniona była wiernymi której nawet środkową zarezerwowano dla władz oraz delegatów. Wśród wielu znajdowała się delegacja śląska, złożona z górników i wieśniaków śląskich w narodowych strojach. W stallach zajęli miejsca ks. biskupi Przeździecki, Laubitz, Radoński, Dymek, Adamski oraz biskup rumuński Robu, dalej — prałaci, dziekani i kanonicy. Niżej bieleły się komże naszego kleru, a przed samym ołtarzem zajęli miejsce rycerze maltańscy w paradnych mundurach.

Uroczyste nabożeństwo

O godz. 10,15 wprowadził ks. inf. Kłos w towarzystwie ks. biskupa Dymka i Adamskiego oraz dalszego duchowieństwa i rycerzy maltańskich do rzeźnicy oświetlonej katedry Najdostojniejszego Jubilata. Chór katedralny pod dyktando ks. prof. Gieburowskiego, wykonał piękne pieśni religijne. Podczas pontyfikalnej sumy, którą odprawił Najdostojniejszy Jubilat w asystencji licznego duchowieństwa, wszedł na ambonę zlotousty kaznodzieja Najprzewielebniejszy ks. arcybiskup Teodorowicz ze Lwowa i wygłosił piómiennie kazanie. W przemówieniu swoim sięgnął dostojny kaznodzieja wstecz historji 25-lecia kapłaństwa Jubilata, scharakteryzował przebogate szczegóły i wydarzenia z niwy kapłańskiej ks. Prymasa, Bóg wywróciwszy linję życia Jubilata, wyniósł Go na bardzo wysokie dostojństwo, uczyniwszy Prymasem Polski — hetmanem katolickiego narodu. Prymasostwo to olbrzymi autorytet, posiada ono dla Kościoła najwznioślejsze znaczenie, a dla narodu polskiego rolę Kościoła, episkopatu i jego wyraziela. Ks. Prymasa jest wprost olbrzymia. Gdy Polska sprzeniewierzy się Chrystusowej myśli, grozi jej wielkie niebezpieczeństwo, bo znikczemnienie w myśl własnej. Znikczemniają charakter, poczucie moralne i duchowe, znikczemniają aspiracje narodu. Opieranie się jedynie o pięść i siłę — jest równoznacznym z psychaniem narodu w dół. Prześcigaliśmy się — mówi natchniony kaznodzieja — w tem, kto Polskę z ludzi wskrzesił — i za to Bóg nas może ukarać. Bóg jeden tylko nas podniesie i przez Niego wszystkiego dopiąć możemy. Kościół — to najwyższy autorytet, w którym jednoczą się wszyscy. Przy ostatnich wyborach biskupi nawoływali do zespolenia się narodu w duchu katolickim. Niestety głos ten przebrzmiał bez echa. Coraz większe rozproszkowanie i rozbitcie się społeczeństwa jest objawem niezdrowym. Iść nam wypadła drogą wskazaną przez Kościół. Wyraziela Kościoła jest episkopat z Prymasem na ciele, który obdarzony niewyczerpaną inicjatywą, dąży do moralnego odrodzenia narodu.

Pracę Jubilata dzisiejszego — pełną znoju i trudu, ocenił sam Ojciec św. i dlatego, gdy się niespożyta działalność ks. Prymasa przypomina, nie jest to czczem panegiryzmem. Powołany przez Boga na wysokie stanowisko, ks. Prymas śmiało i odważnie wskazuje w swej działalności na obecność masonerii, której ataki, naród odrodzony winien odeprzeć.

Po uroczystym nabożeństwie, ks. kanonik Ruciński odczytał z ambony pismo Jego Świątobliwości Ojca św. — które osobno podaliśmy w sobotnim numerze naszego pisma — poczem Najdostojniejszy Jubilat udzielił zebranym apostołskiego błogosławieństwa i odpustu zupełnego.

Wkońcu ks. biskup Laubitz zaintonował „Te Deum“, które odśpiewało duchowieństwo i chór.

Hold dla Ks. Prymasa

Po nabożeństwie, w uroczystym pochodzie odprowadzono Ks. Kardynała na dziedziniec katedralny, gdzie zajął miejsce na wzniesieniu, otoczony przez biskupów, gdzie w imieniu ludności wygłosił przemówienie prezes Izby Przemysłowo-Handlowej p. S. Samulski treści następującej:

Eminencjo! Najdostojniejszy Księżę Kardynał i Prymasie Polski!

Uroczysta chwila Twoich srebrnych Godów kapłańskich, znalazła żywe echo w sercach wszystkich Polaków-katolików, czczących w Twojej Osobie Najwyższego pasterza i zwierzchnika Bożego, któremu Ojciec Najwyższy oddał opiekę nad duszami ludzkiemi na ziemiach Polski.

Dwanaście lat temu, jak dzięki Opatrzności odzyskaliśmy naszą piękną i ukochaną ojczyznę. Ulitował się Bóg nad narodem, który półtora wieku wytrwał w ciężkiej niewoli, dzięki swej głębokiej wierze, swemu przywiązaniu do religji, do wiary ojców swoich.

Powołanie Polski przez Opatrzność do samodzielnego bytu państwowego, nakłada na nas dalsze obowiązki. Wymaga ono odrodzenia duchowego w Chrystusie tak jednostek, rodzin jak całego społeczeństwa, we wszystkich przejawach życia prywatnego i publicznego.

Oparcia siły naszego narodu i Państwa, szukaliśmy i szukać będziemy zawsze w zbożnej współpracy społeczeństwa z swymi pasterzami.

Ta współpraca jest nieodzownym warunkiem zdrowia narodu i spełnienia przez Polskę jej historycznego posłannictwa.

W tej uroczystej chwili Twego jubileuszu kapłańskiego, składam Ci Najdostojniejszy Wodzu w tem dziele odrodzenia, ślubowanie, że, jako armja wdzięczna i karna, z woli Bożej Tobie oddana, spełniać będziemy Twoje nakazy, pójdziemy za Tobą współpracując i walcząc o panowanie Chrystusa Króla na ziemiach naszych. Pełne zaś odpowiedzialności Twoje zamierzenia i prace, wspierać będziemy modlitwą i ofiarnym czynem.

Zyj nam długo i pasterzuj Polskę jako Jej pierwszy kapłan, ku chwale Boga, ku zwartości i wzmocnieniu ducha polskiego.

W imieniu wszystkich organizacji katolickich, których sztandary kłaniają się Tobie, w imieniu całego społeczeństwa polskiego, którego serca przepelnione są czcią i miłością do Ciebie, Najdost. Jubilate, składam Ci serdeczne i gorące życzenia i wznoszę okrzyk:

Nasz Najdost. Jubilat — Jego Emin. ks. kard. i Prymas Polski — Niech żyje!

Wśród spontanicznych okrzyków, zabrał głos Najdostojniejszy Jubilat. Mówił on, że jest sobie świadom, iż skupia się około tronu prymasowskiego w dniu jego jubileuszu cały naród katolicki, na duchu niezłamany. Życzeniem J. E. jest by wnet nastąpiło odrodzenie w Chrystusie. Nie pomogą bowiem żadne ustawy, o ile duch nie będzie silny. Tylko te wartości moralne i duchowe, kraj i naród mogą doprowadzić do zwycięstwa.

Wkońcu udzielił ks. Prymas błogosławieństwa apostołskiego.

Przy dźwiękach orkiestry odśpiewano „Boże coś Polskę“ poczem w uroczystym pochodzie odprowadzono Prymasa wśród okrzyków ludu do placu, gdzie przedstawiciele władz i delegacyji składali Jubilatowi życzenia.

Uroczysta akademja

O godz. 17 odbyła się ku uczeniu Jubilata uroczysta akademja w auli U. P., która zgromadziła liczne zastępy duchowieństwa, przedstawiciele władz, delegacje kościelnych i świeckich towarzyszy, oraz publiczność wszystkich warstw.

Estrada tonęła w powodzi zieleni i kwiatów. Nastrój panował niezwykle uroczysty.

Wchodzącego ks. Prymasa powitało gromkimi okrzykami, również i ks. arcybiskupa Teodorowicza witano entuzjastycznie. Dostojny Jubilat zajął miejsce na tronie na estradzie, obok niego zaś ks. biskupi Laubitz i Dymek.

Chór katedralny wykonał pod dyr. ks. prof. dr. Gieburowskiego „Psalm 100“ — Mendelsohna, poczem słowo wstępne wygłosił ks. biskup Dymek. Po odśpiewaniu przez chór katedralny „Aleluja“ — Händla, wygłosił uroczystościowe przemówienie wiceprezydent miasta dr. Kiedacz. Mówca scharakteryzował pokrótce żywot i działalność wielkiego kapłana i jubilata, wskazując na niezwykle Jego posłannictwo.

Jako ostatni zabrał głos Ks. Prymas-Kardynał, który wzruszony objawami czci miłości i holdów, mówił,

że sens tej uroczystości jest taki, że wszyscy rozejdą się z nowym zapałem do katolickiego czynu w Polsce. Gdzie w państwo biją taranem bolszewizm i masonerji, tam należy się zwrócić do Boga z tęsknotą za szczęściem dla kraju. Prośmy Najwyższego, aby to co czynimy, było boże.

Zagrzmiał huragan oklasków. Wkońcu mała Mietcia Kaniewska wygłosiła wierszyk wręczając dostojnemu Jubilatowi bukiet świeżych kwiatów poczem odśpiewano potężnym głosem „Boże coś Polskę“, czem zakończono podniosłą uroczystość, która nierychło zatrze się w umysłach uczestników.

Na zakończenie uroczystego dnia, odbył się w białej sali Bazaru raut, który zgromadził kilkaset osób ze wszystkich sfer społeczeństwa. (z)

Wadliwe spisy wyborców

Jak się dowiadujemy, listy wyborców do Sejmu i Senatu, które wyłożono już do przeglądania — są sporządzone bardzo wadliwie. Brak w nich wielu osób, oddawna zamieszkałych w Poznaniu i zameldowanych w komisariatach policyjnych.

Obowiązkiem każdego wyborcy jest więc sprawdzić, czy nazwisko jego i jego domowników figuruje w spisie i ewentualnie wnieść reklamację.

„Sanacja“ w Gnieźnie

Piszą nam z Gniezna:

Zona dowódcy 69 pułku piechoty w Gnieźnie p. Kluczyńska zwołała świeżo zebranie „Rodziny Wojskowej“ i przy tej sposobności oznajmiła członkiniom tego towarzystwa, że w następnych dniach odbędzie się w „Rodziny Wojskowej“ wykład na tle zbliżających się wyborów.

Gdy jedna z członkiń zapytała p. pułkownikową, na jaką listę należy głosować, odpowiedziała ona, że „my, członkinie „Rodziny Wojskowej“, będziemy głosowały tylko (!) na listę rządową“.

Wkońcu podała do wiadomości, że w następnych dniach zwoła ponowne zebranie, na które to zebranie przybędzie „specjalna posłanka“.

W tutejszej „sanacji“ niemalą konsternację wywołały kompromitujące szczegóły, dotyczące odezwy wyborczej B. B., a zamieszczone na łamach „Kurjera Poznańskiego“ i „Lecha“. Miejsce „sanatorzy“ postanowili się zemścić — i oto — ubiegłej nocy ich zwolennicy rozplakatowali odezwy B. B. na oknach wystawowych agencji „Kurjera Poznańskiego“ i „Lecha“.

Zwolennikom B. B. doradzamy jednak ostrożność, bowiem w wypadku przychylenia ich na gorącym uczynku oczekiwać ich mogą niemiłe niespodzianki.

Burzliwe posiedzenie inowrocł. Rady miejskiej

Inowrocł. 28 września.

Dnia 26 bm. odbyło się tutaj nader burzliwe posiedzenie Rady miejskiej. Przewodził jako zastępca p. Raflik i naogół niebardzo sprostał swemu zadaniu.

Nasampród po szerszej dyskusji nad faktem niezatwierdzenia przez urząd wojewódzki radnego dr. Romana Gutowskiego na stanowisko radcy miejskiego, uchwalono decyzję tę przyjąć do wiadomości. Na miejsce niezatwierdzonego p. dr. Gutowskiego drogą głosowania wybrano członkiem magistratu dyrektora Komunalnej Kasy Oszczędności p. Władysława Chojnackiego, kandydata Narodowego Klubu Gospodarczego.

Niepokój na sali wszczął się przy obradach nad sprawą radcy miejskiego Matuszkiewicza, który jako decernent taborowy potrącał prywatne długi z robocizny pracowników miejskich. Odpowiadając na to, użył radca Matuszkiewicz obelżywych słów pod adresem swych przeciwników, czem dołal jeszcze oliwy do ognia. Ostatecznie postanowiono akta sprawy tej przekazać wyższej władzy w Poznaniu.

Z kolei zajęto się sprawą podatków komunalnych, które zostały znacznie obniżone w porównaniu z poprzednimi latami.

Drażliwą znowu była następną sprawą kosztownego remontu mieszkania wiceprez. miasta p. Juengsta, którą referował p. radca Kornaszewski. Należy przytem zaznaczyć, że drogie szczególnie prace garncarskie, których koszt zwiększyły jeszcze sprowadzone kafle zagraniczne (!), prowadziła firma tegoż radcy. B. Kornaszewskiego. Po ostrej wymianie zdań, radca K. zapowiedział złożenie mandatu.

Na zakończenie zaś wynikło ostre starcie słowne między prezydentem miasta p. Jankowskim a radnym p. Starybratem, domagającego się wyznaczenia specjalnej komisji śledczej dla zbadania całokształtu gospodarki miejskiej Urażeń tem wystąpieniem członkowie magistratu, opuścili salę obrad.

Tak więc naprężone już stosunki miejskie po tem posiedzeniu znalazły się w stadium jeszcze bardziej zaognionem. Zaciekawienie wzbudza dalszy rozwój tych spraw.

Rozporządzenie Prez. Rzplitej o eksporcie rolniczym

Warszawa, 29. 9. (PAT) Ministerjum przem. i handlu opracowuje projekt rozporządzenia Prez. Rzplitej, którego celem będzie unormowanie eksportu rolnego. Rozporządzenie to będzie miało charakter ramowy i posłuży za podstawę prawną do dalszych zarządzeń.

Warszawa, 29. 9. (PAT) Wkrótce oczekiwane jest ukazanie się rozporządzenia ministerjum robót publ. o przymusie kanalizacyjnym. Dotychczas istnieje podobno zarządzenie, dotyczące wodociągów.

Napad Ukraińców na wartownika toru

Lwów, 29. 9. (PAT) Wczoraj w nocy na torze kolej. Lwów — Stryj 3 osobnicy napadli na wartownika gminnego, pilnującego toru i wezwali go do porzucenia posterunku. Gdy wartownik ządaniu temu odmówił, pobili go do krwi pałkami.

Sprawców napadu, 3 Ukraińców ze Lwowa, którzy zamierzali dokonać sabotażu, aresztowano nad ranem.

Masowe stracenie komunistów

Hankou, 29. 9. (PAT) W miejscowości Wu-Czang dokonano wczoraj egzekucji na 44 osobach, oskarżonych o komunizm. Prawie wszyscy straceni liczyli poniżej 20 lat.

Tardieu o polityce Francji

Alençon, 29. 9. (PAT) W czasie uroczystości rolniczej Tardieu wygłosił przemówienie, w którym scharakteryzował działalność rządu w dziedzinie rolnictwa i przedstawił główne zarzuty polityki rządowej w tej dziedzinie w przyszłości. „Pokój wewnątrz i poza granicami państwa jest konieczny dla rozwoju pomyślnego rolnictwa“ — mówił Tardieu — podkreślając w dalszym ciągu niebezpieczną rolę tarę wewnętrzną i ich szkodliwy wpływ na politykę zagraniczną, której ciągłość jest konieczna i nie może podlegać zamęczeniu przez walki partyjne. Francja pragnie pokoju w myśl zasady „bezpieczeństwo — rozjemstwo — rozbrojenie“ nie zgodzi się jednak na przestawienie kolejności tych hasel. W granicach tej formuły Francja ograniczyła skrupulatnie wszystkie swoje zbrojenia, dała dowód swego spokoju moralnego i ducha pojednawczego, a gdy odczuwała, że nie spotyka się z wzajemną dobrą wolą ze strony innych państw, zachowywała zimną krew.

Rząd francuski ma świadomość, że bronil traktatów, które są fundamentami pokoju. „Zawsze będę twierdził — zakończył mówca — że jedynie zjednoczenie pozwala na pomyślnie rozwiązanie ważnych problemów“.

Nieprawdziwe wiadomości o wymianie więźniów między Polską a Litwą

Warszawa, 29. 9. (PAT). W związku z wiadomościami o mającej odbyć się w dniu 10 października r. b. wymianie 30 więźniów politycznych między Polską a Litwą, dowiadujemy się z zarządu głównego P. C. K., że informacje te nie odpowiadają prawdzie. Polski Czerwony Krzyż zabiegał o przeprowadzenie tej wymiany, lecz bezskutecznie i data wymiany nie została ustalona.

Jubileusz Prymasa Polski w Paryżu

Paryż, 29. 9. (PAT) Wczoraj w niedzielę w kościele polskim odbyło się uroczyste nabożeństwo z okazji 25-lecia kapłaństwa Prymasa Polski, ks. kardynała Hlonda. Obecni byli ambasador Chłapowski w otoczeniu personelu ambasady, konsul Karczewski oraz liczne rzesze pracującego wychództwa polskiego, które kard. Hlond otacza szczególną pieczą.

Składajcie ofiary na pomnik Najśw.

Serca Pana Jezusa w Poznaniu! Zebrane pieniądze wracają znów przez pracę przy budowie do społeczeństwa.

Konto nasze w P. K. O. nr. 207 470.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Nieszczęśliwa wykładnia

Wiadomo powszechnie, jak bardzo Polsce są potrzebne kredyty zagraniczne i jak nam o nie trudno się postarać. Ale czyż można dziwić się zagranicznym wierzycielom, że wahają się przed udzieleniem kredytów firmom polskim, jeśli co pewien czas pojawiają się na łamach prasy zagranicznej alarmujące wiadomości o różnych działkach, których terenem jest Rzeczypospolita? Nie mówimy dzisiaj o „oryginalnościach” polskich w dziedzinie polityki wewnętrznego, ale o dziwoślach, wyrastających na polu gospodarczym.

Niedawno temu prasa gdańska doniosła o niepokojącym najszerzej koła gospodarcze zagranicy orzeczeniu Sądu Najwyższego, zawierającym interpretację art. 92 ustawy o podatku przemysłowym. Prasa niemiecka wiadomość o tem orzeczeniu skwapliwie podchwyciła. Ukazały się notatki, przestraszając koła interesów przed transakcją z Polską z uwagi na stosowaną u nas wykładnię art. 92, w „Berliner Tageblatt” w numerze z dnia 13 bm. i w „Deutsches Wirtschafts-Zeitung” w numerze z dnia 11 b. m. Ponadto w sprawie tej anglo-polska sekcja londyńskiej izby handlowej zainterpelowała już naszego radcę handlowego przy ambasadzie londyńskiej i zakomunikowała mu, że zamierza kwestionowane orzeczenie S. N. podać do wiadomości swoich członków. Jednym słowem, powstał huczek na całej linii i wszystko à conto owego nieszczęsnego orzeczenia sądu najwyższego.

O co właściwie chodzi? Chodzi o zapobiegnięcie egzekucjom z tytułu podatku przemysłowego na przedmiotach, stanowiących własność osób trzecich (art. 92 ustawy) i tylko znajdujących się w posiadaniu płatników. Sąd Najwyższy zajął niesłuszne stanowisko, że odpowiedzialność za uiszczenie podatku przemysłowego ma rzekomo charakter rzeczowy (?), wobec czego ciąży ona na wszelkim majątku ruchomym przedsiębiorstwa, nie wyłączając przedmiotów, które należą nawet do osób trzecich. A więc, według tej wykładni, zagraniczne towary, które na składzie konsygnacyjnym posiada polski agent wzgl. przedstawiciel, mogą być zajęte i sprzedane z powodu ich własnych zaległości podatkowych, jakkolwiek odnośnie towary stanowią wyłącznie własność zagranicznego mocodawcy, wzgl. komitenta. Jakież więc ryzyko prawne zachodzą przy udzieleniu firmom polskim kredytów towarowych! — krzyczą nieprzyjacie nam pisma, a to samo myślą sobie nasi przyjaciele.

Byłaby prosta na wszystko rada: gdyby ministerstwo skarbu wydało komunikat-okólnik, że nie godzi się z interpretacją Sądu Najwyższego i że w praktyce postępować będzie niezgodnie z tem orzeczeniem, tj. że nie będzie zajmować i przymusowo sprzedawać przedmiotów należących do osób trzecich. Ale, ale... czy ministerstwo skarbu, posiadając dla uzasadnienia swej praktyki tak dogodny dla siebie wyrok sądowy, zechce odstąpić od stosowania zawartej w nim tezy? Trudno przypuszczać!

Niema innej rady: trzeba znóweliżować art. 92 drogą dekretu P. Prezydenta. I to czempredzej!

Krótkie informacje gospodarcze

— Przy przetargach kolei belgijskich przemyśl niemiecki otrzymał zamówienia na sumę ogólną 1 i 1/4 milj. belgów.

— Pertraktacje rządu fińskiego z konsorcjum francuskim w sprawie wypuszczenia wielkiej ej pożyczki fińskiej we Francji są na ukończeniu. Termin, oraz wysokość i warunki pożyczki zostaną w najbliższym czasie ustalone.

— Sowiecki syndykat cukrowy uchwalił poczynienie dalszych zakupów cukru na Jawie i Kubie, przyczem mówią o zakupach za sumę około 3 milj. rubli.

— Sowiecki syndykat włókienniczy otrzymał zezwolenie od komisariatu handlu na poczynienie większych zakupów towarów włókienniczych w Londynie na sumę około 1 1/2 milj. dol.

— Wskutek wycofywania kapitałów z przedsiębiorstw w związku z kryzysem gospodarczym wkłady oszczędnościowe w bankach, należących do Federal Reserve System wzrosły w ciągu 2-go kwartału r. b. o 293 milj. dol.

— Standard Oil Company obniżyła cenę gazoliny o 2 centy, ponieważ Sowiety w ostatnim czasie sprzedawały gazolinę o 2 1/2 centa taniej, aniżeli Ameryka i Anglia. co było wyraźnym posunięciem dumpin-gowym.

Wyjście z przesilenia

Bardzo wiele umysłów na świecie głowi się nad tem, w jaki sposób wyjść z panującej obecnie opresji gospodarczej. A jest przecież nad czem się zastanawiać, jeżeli się zważy, jak ciężkie stosunki ekonomiczne nastąpiły i jak małe są narazie widoki wybrnięcia z trudnej sytuacji. Z dotychczasowej praktyki jest rzeczą znaną, że przesilenia gospodarcze dotąd przebiegały cyklicznie: po ożywieniu konjunktury następowała depresja, która przechodziła w przesilenie, potem następowało wyjaśnienie horyzontu gospodarczego, rozwijała się dobra konjunktura i t. d. Każde przesilenie w swym zarodku nosiło powrót do normalnych stosunków, wszyscy cieszyli się nadzieją na rychły powrót lepszych czasów, wobec czego zła konjunktura nie nastrojała zbyt pesymistycznie.

Obecnie, niestety, pesymizm coraz bardziej zaczyna brać w swą władzę nawet najtępsze umysły, które dotąd, zapatrując się na świat trzeźwo, wykazywały spokój w traktowaniu zjawisk gospodarczych. Pesymizm ma swe uzasadnienie w tem, że tak trudnej chwili w życiu gospodarczym dotąd jeszcze nie przechodziliśmy. Musimy tutaj, zgóry się zastrzec, że rozumiemy to nie w ten sposób, jakoby większych przesileni niż obecnie nie było, ale pragniemy podkreślić, że tak wielkiej dozy beznadziejności w żadnym z przesileni światowych dotąd nie było.

Czy rzeczywiście tak jest, czy nie jest to zbyt czarne zapatrywanie na bieżącą chwilę — wyjaśnia zastanowienie się nad wytworzoną sytuacją. Całe zło polega na nadprodukcji dóbr. Gdyby to była nadprodukcja jednostronna, np. przemysłowa w tym lub innym zakresie, względnie rolnicza w określonej tylko części świata, łatwo można było przesilenie na tem tle wynikiem zażegnać. Tymczasem obecnie mamy do czynienia z nadprodukcją powszechną, to jest zarówno w dziedzinie wytwórczości rolnej jak i przemysłowej. Tego rodzaju nadprodukcję usunąć nader trudno i to jest właśnie powodem trosk ludzi orjentujących się w sytuacji.

Jeżeli chodzi o przyczyny powstania nadprodukcji, to ich szukać należy w specyficznych warunkach powojennych, kiedy na czoło wszelkiej praktycznej działalności gospodarczej na całym świecie wysunięto hasło intensywności pracy, jako środka zbawienia na odbudowanie powszechnego dobrobytu po niedoli wojennej. Hasło to zaczęło wcielać w życie w wielkim zapale przy pomocy różnych metod, z których na czoło wysunęła się metoda naukowej organizacji, powstała w Ameryce, gdzie zaczęła święcić pierwsze triumfy i zjadł rozeszła się nieomal na cały świat. W ten sposób ludzie się tak zżawo zabrali do pracy, że wytworzono tak olbrzymie ilości najróżnorodniejszych towarów, że rynek nie był w stanie ich wchłoniąć. Prosto powstał nadmiar towarów w stosunku do możliwości konsumcyjnych, innymi słowy nadprodukcja ze wszystkimi jej skutkami.

Wyjście z nadprodukcji przemysłowej, gdy rolnictwo dobrze prosperuje, nie jest trudne, wystarczy na pewien czas w niewielkim stopniu ograniczyć tempo wytwórczości. Tymczasem obecnie mamy również przesilenie w rolnictwie i to z powodu nadprodukcji światowej, ubył więc z rynku wielki spóżywca - rolnik, który z powodu niskich cen zboża zmuszo-

ny był ograniczyć skalę swych potrzeb z zakresu artykułów przemysłowych. W ten sposób wytworzył się stan chroniczny ogólnego przesilenia gospodarczego, z którego wybrnąć jest trudno ze względu na specyficzne zjawisko, jakie na tle powstało.

Nadprodukcja w dziedzinie rolnictwa ze względu zarówno na sam charakter tego działu wytwórczości, której zakres ograniczyć trudno, jak również z powodu trudności organizacyjnych, wywołuje wielki spadek cen i to spadek raptowny. W dziedzinie przemysłu natomiast spadek cen towarów jest daleko mniejszy, a często, jeżeli chodzi o artykuły skartellizowane, mimowolny. Tłumaczy się to większą sprawnością organizacyjną przemysłu niż rolnictwa. W ten sposób następuje owa słynna dysproporcja cen artykułów rolnych i przemysłowych, owe „nożyce”, od których rozwarcia zależy mniejszy lub większy spadek zdolności nabywczej ludności rolniczej.

Powstaje pytanie, jak wybrnąć z tej sytuacji, skoro rolnik nie może zakupywać towarów przemysłowych i nie może sprzedać swego zboża. Otóż w rozpatrywaniu środków, któreby okazały się w tem położeniu pomocne, najtępsze umysły świata, zapatrujące się na zagadnienie przesilenia obecnego bezstronnie, t. zn. nie przez szkła tej lub innej gałęzi wytwórczości, dochodzą do przekonania, że ulgę w obecnej sytuacji przynieść może rozwiązanie sprawy dysproporcji cen artykułów rolnych i przemysłowych, mianowicie chodzi o to, aby ceny towarów przemysłowych obniżyć, celem przystosowania ich do możliwości płatniczej rolników. Na innej drodze radykalnego uzdrowienia stosunków nie będzie.

Ograniczenie wytwórczości przemysłowej celem zmniejszenia zapasów towarów na składzie sprawy nie rozwiązuje, bo powstaje armia bezrobotnych, którzy ubywają z rynku jako spóżywcy, na czem tracą zarówno przemysł, jak i rolnictwo. Przystosowanie się natomiast przemysłu do możliwości płatniczych rolnika spowoduje żywsze zakupy z jego strony. Tutaj winna być zastosowana metoda Forda, który w razie osłabienia zbytu swych samochodów twierdził, że trzeba obniżyć ceny tychże.

Podkreślić jednakowoż należy, że samo obniżenie cen artykułów przemysłowych sytuacji radykalnie nie zmieni. Jeżeli jest zbyt wielka nadprodukcja, to nawet najniższe ceny jej nie zaradzą, o ile nie nastąpi ograniczenie tempa wytwórczości. Poza tem nie należy czynić żadnych nowych inwestycji, których zadaniem jest rozbudowywanie aparatu wytwórczego, a więc i zdolności produkcji. Ta przezorność nie zawadzi w czasie przesilenia, które zostało wywołane zbyt intensywną działalnością wytwórczą.

Problem cen więc traktować należy jako zasadnicze zagadnienie, oczekujące należytego rozwiązania. Oczywiście nie może to nastąpić od razu z dnia na dzień, jednakowoż życie samo już pcha w tym kierunku, co widzimy z praktycznych przejawów w dziedzinie kształtowania się cen artykułów przemysłowych w chwili obecnej. Światli przemysłowcy rozumieją, że obecnie nie może być mowy o podnoszeniu cen, jest to już znaczny postęp w psychologii wytwórczej. Po tej linii zapatrywania winny iść dalej, a życie samo dopomoże do wybrnięcia z przeżywanej opresji gospodarczej.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Statystyka zaprotestowanych weksli. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w sierpniu r. b. zaprotestowano 390 544 weksli na sumę 92.135 tys. zł., podczas gdy w sierpniu r. ub. notowano 461 665 zaprotestowanych weksli na sumę 99.893 tys. W porównaniu z lipcem r. b., liczba weksli zaprotestowanych zmniejszyła się o 15,3 proc., a suma złotych o 15 proc. Przewidywana wartość zaprotestowanego weksla wynosiła 236 zł. wobec 235 zł. w lipcu. W większych centrach przemysłowo-handlowych protesty weksli zmniejszyły się w porównaniu z lipcem — w Katowicach — 43,5 proc., Lwowie — 15,7 proc., Krakowie 14,3 proc., Łodzi — 13,1 proc. i Wilnie — 0,7 proc.

(k) Przemysł węglowy górnośląski w sierpniu. Górnośląski Zw. przemysłowców górniczo-hutniczych podaje następujące

dane, dotyczące górnictwa węglowego na Górnym Śląsku w sierpniu rb. (w nawiasie cyfry, dotyczące lipca rb.): Wydobyto węgla 2.305.492 w ciągu 25 dni roboczych, (2.274.607 t. — 27 dni roboczych). Przeciętą na dzienną wydajność wynosiła 92.220 t., (84.245 t.) Zużyto na potrzeby kopalni 206.801 t. (217.400 t.) Sprzedano na terenie G. Śląska 489 703 t. (486.532 t.) Do innych części Polski wywieziono 651.247 t. (624.587 t.), ogółem zatem sprzedano w kraju 1.140 950 t. (1.111.119 t.) Sprzedano zagranicę 981.832 t. (958.549 t.) Ogólny zbył w ciągu sierpnia wynosił 2.092.782 t. (2.069 668 t.) Kopalnie zajądły 192.437 wag. — przeciętnie dziennie 7.697 (184.054 w. — 6.817 w.) Całe zapotrzebowanie kopalni zostało pokryte przez P. K. P. Kopalnie zatrudniały w ciągu sierpnia 78.471 robotników (79.314).

(k) Walka z nielejalną konkurencją. Min. przemysłu i handlu informuje, że wkrótce ogłoszone zostanie rozporządzenie rady ministrów, stanowiące uzupełnienie dotychczasowych rozporządzeń o oznaczeniu pochodzenia niektórych towarów krajowych w wewnętrznym handlu detalicznym (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 7 p. 43 i r. 1929 Nr. 50 p. 409). Rozporządzenia dotychczasowe chroniły producenta krajowego przeciwko jego nielejalnym krajowym konkurentom. W niektórych mianowicie działach produkcji gorsze niejednokrotnie wyroby krajowe tak były oznaczane, by odbiorca detaliczny brał je za zagraniczne. Stąd produkty krajowe wysokiego gatunku, używające normalnych oznaczeń, które wyraźnie wskazywały na krajowe pochodzenie, towaru, miały utrudnioną konkurencję, i producenci towarów lepszych ponosili straty. Opracowane obecnie rozporządzenie dotyczy tych samych gałęzi co i uprzednie i żąda, by zagraniczni producenci oznaczali miejsce produkcji towarów. Wówczas naprzykład polski odbiorca detaliczny będzie odróżniał perfumeryje francuskie od perfumeryj z innych państw obcych pochodzącej, lecz tak oznaczonej, by sprawiała wrażenie francuskiej. Zarówno nowy projekt, jak i obowiązujące już obecnie przepisy należą do zagadnienia prawnego o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

(k) Budowa klinkierni. Budowa największej w Polsce klinkierni w Grudkowie, która powstaje z inicjatywy sejmiku bedzińskiego, posuwa się żywo naprzód. Przeprowadzono już własną bocznice kolejową, wybudowano kilka drobnych domków administracyjnych i przeprowadzono sieć telefoniczną. W najbliższych dniach rozpoczyna się prace przy wznoszeniu budynku piecowego, stanowiącego zasadniczą część fabryki. W chwili obecnej przy budowie klinkierni pracuje kilkuset robotników.

Z ZAGRANICY

(z) Zjazd prezydentów instytucji emisyjnych. W październiku mają przyjechać do Nowego Jorku gubernator Banku Francuskiego, Banku Angielskiego i prezydent Banku Rzeszy, celem naradzenia się nad sytuacją na międzynarodowym rynku pieniężnym. Wspomniani kierownicy instytucji emisyjnych mają się zastanowić nad środkami, któreby mogły doprowadzić do złagodzenia kryzysu gospodarczego i wyzyskania wielkich zapasów złota Banku Francuskiego dla międzynarodowego kredytu.

(z) Przemysłowa rada narodowa w Anglii. Grupa wybitnych przemysłowców angielskich pod kierownictwem znanego fabrykanta samochodów Williama Morrisa, przystępuje do założenia towarzystwa p. n. „National Council of Industry and Commerce”, które ma na celu powzięcie odpowiednich środków dla ochrony brytyjskiego handlu i przemysłu. Do grupy tej należą m. in. prezes British-American Tobacco Company, prezes Imperial Chemicals Lord Melchett, prezes Associated Electrical Industries, naczelny dyrektor United Dominions Trust i prezes General Electric Company sir Hugo Hirst. Wspomniana rada narodowa odsuwa się od wszelkiej politycznej działalności i zamierza prowadzić akcję wyłącznie w dziedzinie gospodarczej.

(z) Rokowania pożyczkowe Danii. Rząd duński rozpoczął pertraktacje w sprawie pożyczki w wysokości 25 milionów dolarów. Do konsorcjum pożyczkowego należą obok Guaranty Trust Co. of New York i International Acceptance Bank New-York, różne banki skandynawskie, i kontynentalne. Pożyczka ma być oprocentowana na 4 1/2 proc., a kurs emisyjny wyniesie prawdopodobnie 94 do 95 proc. wartości nominalnej.

Z WYDAWNICTW

(w) Przegląd Organizacji. Wyszedł z druku nr. 9 organu Instytutu Naukowej Organizacji. Treść: Dr. J. Zieleniewski: Uwagi o niektórych zagadnieniach, związanych z kalkulacją przemysłową. — Inż. Piotr Drzewiecki: Racjonalne prowadzenie protokółów ciał kolegjalnych. — Prof. Edwin Hauswald: Organizacja Światowego Kongresu Energetycznego w Berlinie — Inż. M. Janczewski: Teczka z blatem ruchomym, używanym w charakterze biurka. Zawieszony na ramionach, w warunkach podróży i ruchu. — Inż. K. Szymański: Henry Ford o nadprodukcji. — Cz. Gutry: O racjonalną organizację czasopisma naukowego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

VII Dzień Katolicki

Czyn Katolicki — oto hasło tegorocznego Dnia, który odbędzie się 26 października

Niedziela 26 października święto Chrystusa-Króla, stanie się ponownie dniem przeglądu naszych sił katolickich, zszeregowanych w parafialnych organizacjach pod wodzą swoich duszpasterzy.

W tym roku z cieniów przeszłości wyłaniają się potężne kontury świetlanej postaci śp. ks. Piotra Wawrzyniaka. Bo przecież zbliża się dwudziesta rocznica, kiedy to w d. 10 listopada r. 1910 — z pośród najgorętszej pracy dla narodu i kościoła odwołał go Pan Najwyższy.

„Królem Czynu” nazwał go natchniony kaznodzieja. Jako symbol nieugiętego ducha i spiszowej woli, jako uosobienie „czynu katolickiego” na miarę bohaterską staje on nam dzisiaj przed oczyma, w naszej pracy społecznej, pracy dla Królestwa Chrystusowego.

Wartość i wielkość życia człowieka ocenia się podług wielkości jego ofiar dla dobra publicznego. Jaki to byłby

żołnierz, który nie jest gotów każdej chwili oddać życie, poświęcić zdrowie w obronie swojego kraju, swej ojczyzny? A przecież my katolicy jesteśmy naprawdę żołnierzami, a żołnierzami Chrystusowymi. Dostojęstwo to wielkie, honor niezwykle, ale z tego tytułu też obowiązki niezwykle. Żyć naprawdę po katolicku, to żyć po bohatersku. Czego od nas katolików świat dzisiaj głośno się domaga? Czynu katolickiego!

— Pokażcie, że naprawdę potraficie żyć po katolicku, a uwierzmy wam, a pójdziemy za wami — wołają dusze udęczone niewiarą, małodusznością.

Stąd niech rozbrzmi wśród nas hasło dnia: „Czyn katolicki”. Dla tego czynu nasza społeczna ofiara z czasu, sił i grosza, aby żył wśród nas i królował Chrystus.

Biuro Komitetu VII. Dnia Katolickiego mieści się w Poznaniu — przy Alejach Marcinkowskiego 22 III pr. pok. 65 — tel. 50-99.

Z uroczystości jubileuszowych ku uczczeniu J. Em. Ks. Kardynała - Prymasa Polski. Zdjęcie nasze przedstawia chwilę przemówienia holdowniczego p. prezesa Samulskiego na placu Katedralnym.

Drogie winogrona

Dlaczego ceny w Poznaniu są tak wygórowane.

Piszą nam z poważnych kół obywateli naszego miasta.

Wdzięczność należy się feljetoniście „Kurjera Poznańskiego”, iż poruszył sprawę drożyzny winogron w Poznaniu.

Jak wiadomo cło na owoce zostało znacznie niższe w Polsce w tym oczywiście celu, aby umożliwić każdemu nabywanie tak bardzo pożądanego dla naszego organizmu owoców. Widzimy jednak dziwne objawy, które zasługują na najostrożniejsze potępienie. Otóż w Poznaniu na owoce, które są nadmiar często mniej świeże niż gdzieindziej, a zwłaszcza na winogrona, utrzymuje się bardzo wysokie ceny, bo z 1.60 a obecnie nawet z 1.80 za pół kg. Tymczasem w innych miastach Polski można dostać te same winogrona za 1.10 do z 1.20 za pół kg. N. p. w Warszawie u sprzedawców ulicznych i w każdym sklepie za tę cenę otrzymuje się pierwszorzędne zagraniczne winogrona. Często nawet lepsze, a w każdym razie świeższe niż w Poznaniu.

Należy się tedy zapytać, jakim czarodziejskim sposobem tak się dzieje, iż ten sam towar jest dosłownie o jedną trzecią droższy w Poznaniu niż w Warszawie? Przecież nikt nie posadzi warszawskich sprzedawców, iż oddają swoje winogrona ze stratą albo bez zysku. Przeciwnie — w wyznaczonej przez nich cenie jest oczywiście zawarty słuszny zarobek. Ale jak wobec tego nazwać różnicę w cenie, którą placą nabywcy w Poznaniu?

Czem ją usprawiedliwić, jak określić taki wygórowany zysk?

Jest to ważną sprawą, bowiem owoce powinny wchodzić jak najobficiej w skład pożywienia ludności i na to zostało niższe cło, żeby tak się stało. Co się dziś dzieje z winogronami, to może dziać się z pomarańczami oraz innymi owocami zimą. Należy kategorycznie zaprotestować przeciw tego rodzaju metodom i domagać się natychmiastowego wyrównania cen poznańskich z warszawskimi.

KALENDARZYK

Poniedziałek, 29 września 1930.

Słońce: wschód 5,48 — zachód 17,36 — długość dnia 11 godzin 48 min.

Księżyc: wschód 14,43 — zachód 21,02 — I. kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 8 st. C., pogodnie, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 760 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 18 st. C., najniższa + 7 st. C.

Przepowiednia pogody na wtorek: chłodno, w ciągu dnia stosunkowo pogodnie, miejscami lekkie zachmurzenia.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj + 0,71 m; dziś + 0,72 m. Kal. rz.-kat. Michał; jutro Hieronim. Kal. słow. Radzibóg; jutro Imisław.

OSOBISTE

— Za duszę śp. płk. Arnolda Szyllinga. Jutro (we wtorek), o 9 w kościele garni-

zonowym odbędzie się nabożeństwo żałobne za spokój duszy bohatera dowódcy 57 pułku piechoty pułkownika Arnolda Szyllinga. W tych dniach mija 10 lat od bohaterskiej jego śmierci na czele pułku w walkach przeciw bolszewikom w okolicach Kobrynia.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Ognisko Polek.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę 1. 10. rb. na sali Stowarzyszenia Techników, św. Marcin 21. Wykład wygłosi ks. prob. Bodzianowski o św. Augustynie.

— **Druga Sekcja Pań Miejskich Królowej Korony Polskiej** ma zebranie miesięczne w czwartek 2 października o godz. 17 w sali wykładowej Archiwum Archidiecejalnego przy ul. Lubrańskiego 1. Dojazd tramwajem nr. 2 przystanek przy katedrze. Referat wygłosi ks. moderator. Tegorocznie rano o godzinie 9 nabożeństwo społeczne ze wspólną Komunią św. w kaplicy Zakładu św. Józefa. W środę popołudniu w godzinach od 16—18 sposobność do spowiadania się w tejże kaplicy.

WYCHOWANIA, KURSY

— **Kurs egzaminu praktycznego (kwalifikacyjnego)** w terminie wiosennym rozpoczyna się w sobotę, dnia 4 października r. b. o godz. 4 popoł. w Państw. Seminarium Żeńskim, ul. Franciszka Ratajczaka 30. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Kursów (Ratajczaka 30).

WYSTAWY

— **Wystawa szkolnych przyrządów fizycznych** zorganizowana z okazji zjazdu fizyków mieściła się w zakładzie fizyki wydziału lekarskiego w Collegium Medicum, tuż przy sali obrad sekcji ogólnej zjazdu. Mnóstwo przyrządów wystawiły firmy następujące: Urania, Fima i Pomoc Szkolna z Warszawy, Chemotechnika z Krakowa, inż. Edm. Romer z Lwowa, Lwowska Książnica - Atlas, Szkolna Pracownia Przyrodnicza z Wilna oraz K. Gaertig i J. Bajl z Poznania. Wystawa przedstawiała się bardzo ciekawie i była licznie odwiedzana przez zainteresowane czynniki. (J. Ml.)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Ciekawy pokaz lotniczy** odbędzie się w niedzielę 5 bm. na Ławicy. W programie przewidziany jest szereg efektownych popisów.

— **Złagodzenie przepisów dotyczących barwienia środków spożywczych.** Naskutek interwencji związku przemysłowców w Krakowie i związku fabrykantów w Poznaniu, ministerstwo spraw wewnętrznych zdecydowało zmienić wydane w styczniu rb. rozporządzenie o barwieniu wyrobach z ciasta, wyrobach cukierniczych, tłuszczach, wódkach, likierach itd. Na podstawie dotychczasowego rozporządzenia wyroby te musiały być zaopatrzone w etykietę z wyraźnym napisem: „barwienie”.

Obecnie rozporządzenie, zmienione zostało w tym sensie, że wódki i likiery barwione środkami organicznymi (1 substancje barwiące, pochodzące z jadalnych owoców, bądź z jadalnych produktów roślinnych, 2. chlorofil, 3. karmel), mogą nie być zaopatrzone w napis „barwienie”. Natomiast w odniesieniu do innych środków barwienia zdecydowano, że na etykietach należy umieścić tylko literę „B”.

Analogiczny wniosek związku fabrykantów w Bydgoszczy o uchylenie powyższego przepisu w odniesieniu do barwienia makaronu nie został przez ministerstwo spraw wewnętrznych uwzględniony.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Belgijski min. rolnictwa p. Baels** przybył dzisiaj rano do Poznania w towa-

rzystwie radcy poselstwa polskiego w Brukseli p. Litwińskiego i dyr. d-ptu min. roln. dr. Rogego. Po śniadaniu w Bazarze odjechał p. Baels z otoczeniem do Racotu, celem zwiedzenia tamtejszego gospodarstwa hodowlanego, skąd uda się do Chorynia, gdzie zwiedzi hodowlę nasion. Po śniadaniu w Szelejowie i zwiedzeniu cukrowni w Gostyniu, zatrzyma się p. Baels w Kijewie w jednym z gospodarstw włościańskich, poczem zwiedzi szkołę rolniczą w Środzie, skąd nastąpi powrót do Poznania. O godz. 22,30 odjedzie p. min. Baels do Gdyni.

— **Posiedzenie Rady Miejskiej** odbędzie się w środę 1 października o godz. 6,30. Porządek obrad: Różne wybory i sprawy urzędnicze, sprawa użytkownia budynku przy ul. Grunwaldzkiej 22, przejęcie nieruchomości przy ul. Grunwaldzkiej 22a, kupno terenu w Junikowie, zatwierdzenie planu linii wytycznych, interpelacja w sprawie ref. karno-administracyjnego w wydziale nadzoru budowlanego, wniosek w sprawie przymusowego zatrudniania inwalidów wojennych oraz przyznania pierwszeństwa inwalidom przy rozdziale mieszkań w budynkach miejskich, uzupełnienie statutu Komunalnej Kasy Oszczęd. miasta Poznania, zatwierdzenie bilansu elektrowni miejskiej, majątku miejskiego Naramowice i spalarni śmieci.

— **Z targu.** Dnia 29 b. m. na placu Sapełżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,40—4,80; masła mleczarskiego 5,20—5,60 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 2,20—2,50 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: kura 4,00 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; cacka 5,00 do 6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg.; para kurczak 3,00—4,50 zł; królik 3,00—4,00 zł; kuropatwy para 2,50 do 4,50 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00 do 5,60 zł; okonia 2,40—3,00 zł; suma 4,00 do 5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,00—6,00 zł; miętusa 4,00 zł; szczupaka 4,00—4,80 zł; lina 4,40—5,00 zł; 1 kg. węgorza 5,00—6,00 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i włoskiej 10 do 20 groszy; modrej 20—30 gr; 1 kg. ziemniak 8—10 gr., 50 kg. 3,50—4 zł; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 gr; szpinaku 0,30—0,50 zł za kg; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; pecek rodzkiwek 10 gr; 1 mdl. ogorków 25—60 gr. 1 kalafior 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 0,50 do 1,00 zł; mendel raków 1,00—2,50 zł; pomidory 0,30—0,80 zł za 1 kg.; borówki 1,40—1,80 zł za 1 kg.; 1 kg. jabłek 0,30—1,00 zł; gruszek 0,40 do 1,00 zł; śliwki 0,80—1,60 zł za 1 kg.; jeżyny 1,00—1,20 zł; winogrona 1,60—3,00 zł; grzyby: borowiki duże 1,20—1,60 zł za kg; drobne 1,60—2,00 zł za kilogram; rydze duże 1,20 zł; drobne 1,30 zł; maślaki 0,80 do 1,00 zł; kurki 1,00—1,20 zł; zielonki 0,60 do 1,00 zł, inne grzyby 0,40—0,80 zł. — Targ mało ożywiony, ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Przy ulicy Strzeleckiej 3b włamano się do mieszkania Seweryny Bober i skradziono bieliznę męską i damską oraz powłoki na pościeli. Bieliznę pościelową skradziono również Jawidzie Piechowiakowej. — Przy Wałach Wazów 24 włamano się do mieszkania p. Zofji Kruszewskiej i skradziono 2 suknie wartości około 500 zł. — U Siostr Elżbietanek w Pokrzywinie skra-

dziono większą ilość jabłek, gruszek i kapusty. Podczas pościgu ujęto złodziei, jadących wozem, na którym znajdowało się 8 worków jabłek, gruszek i kapusty; ujętymi są Władysław Kurczewski, Józef Percz, Karol Sawal, Józef Kaczmarek, Katarzyna Złotnik i Stanisława Koperska, wszyscy zamieszkali w baraku na Zawadach. — Przy ul. Kościelnej 4 skradziono z chlewu 7 królików p. Julianowi Strzyżowskiemu. Jako sprawcę kradzieży ujęto bezpośrednio Stanisława Mikołajczaka, Kościelna 49. (z)

— **Okradzenie samochodu.** Na ulicy 3 Maja skradziono z zamkniętego samochodu p. Mieczysława Jacyńskiego ze Żnina walizkę brązową. W walizce rozmiaru 40 x 50 cm były półbuteczki męskie, bielizna męska i damska, kilka chusteczek, etui z przyborami toaletowymi, płaszcz męski „prochowiec”, rękawiczki i kapelusz męski. (z)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zderzenie z autobusem.** Na szosie między Poznaniem a Zegrzem autobus PZ 44 965 zderzył się z wozem p. Andrzeja Jasińskiego z Zegrza. Wskutek zderzenia autobus wpadł na drzewo i uszkodził się poważnie. Przy zderzeniu odnieśli pokaleczenia powożący wozem Andrzej Jasiński z Zegrza i pasażerowie autobusu Józef Matuszewski z Gostynia, Ludwik i Filip Sorge z Poznania, Dębicka, Jan Józefiak z Siemowa w pow. gostyńskim i Anna Klut z Porębia. Wszystkich pokaleczonych odstawiono do lecznicy miejskiej a Annę Kluf, ponieważ odniosła uszkodzenia oczu, przewieziono do uniwersyteckiej kliniki ocznej. (z)

— **Najechanie przez motocyklistę.** Na ul. Półwiejskiej najechany został przez motocyklistę Mazurkiewicza (Skarbowa 13), przechodzący ulicą 58-letni Tomasz Walewski. Z powodu pokaleczeń Walewskiego odstawiono do lecznicy miejskiej. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Postrzelenie podczas kradzieży owoców.** W Janowie w pow. średzkim postroeleni zostali podczas kradzieży owoców w ogrodzie Antoniego Gryny bracia 21-letni Michał i 23-letni Stanisław Mazurkiewicz z Dębicza. Grynia napotkał ich podczas kradzieży jabłek i skierował do nich fuzję. Poranionych odstawiono do szpitala w Środzie, rany Stanisława Mazurka były jednak tak ciężkie, że zmarł już w drodze. (k)

— **Upadek pod samochód.** W Janowicach w pow. strzezińskim autobus PZ 48 541, kierowany przez Franciszka Kubczaka z Kruszewicy, najechał na 21-letniego robotnika Wincentego Błaszaka z Janowic, którego z powodu pokaleczeń przewieziono do szpitala w Strzelnie. W dochodzeniach okazało się, że Błaszak stał na jezdni, podczas przejazdu autobusu potknął się i wpadł pod błotnik. (k)

— **Zagadkowa śmierć.** W Drobzynie w pow. śremskim we własnym mieszkaniu znaleziono zwłoki 60-letniej Marjanny Michalakowej. Ze względu na ślady skałeczeń zarządził sekcję zwłok celem ustalenia przyczyny śmierci. (k)

— **Jeleń zabił dozorcę.** W zwierzyńcu w Lesznie poturbowany został przez jelenia dozorca zwierzyńca Józef Gorwa. Obrażenia były tak ciężkie że śmierć nastąpiła wkrótce. Wobec tego, że jelen w ostatnim czasie stawał się coraz bardziej złośliwy, ubito go. (k)

— **Krwawe nieporozumienia.** W Ostrowie doszło do ostrych nieporozumień na tle osobistym między 30-letnim Leonem Sierakowskim i Tomaszem Maroszką. Podczas kłótni Sierakowski strzelił dwukrotnie do Maroszki, raniąc go w czoło.

Poranionej przewieziono do lecznicy powiatowej, a Sierakowskiego aresztowano. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Za spowodowanie śmierci dwóch ludzi.** W lutym r. najechał w nocy na szosie w pobliżu Pamiętowa samochód ciężarowy kupca Bronisława Thiela z Tucholi na powózkę mistrza rzeźniczego Głowczewskiego. Zderzenie to miało opłakane skutki; powózka wpadła do rowu, a Głowczewski i uczeń jego Kotłęga ponieśli śmierć w miejscu. Za spowodowanie śmierci dwóch osób odpowiadali przed Izbą karną w Chojnicach kupiec Thiel i jego szofer Jan Kaliniecki. Rozprawa sądowa wykazała, że powózka G.jechała prawidłowo po prawej stronie szosy; przy mijaniu zawadził samochód o koło powózki, powodując nieszczęście. — Oskarżony T. twierdził, iż zderzenie nastąpiło dla tego, że na widok reflektorów spłoszył się koń Głowczewskiego. W innym zupełnie świetle przedstawia wypadek szofer Kaliniecki, który twierdzi, że oświetlenie samochodu było niedostateczne, wskutek czego wozu nie było można zauważyć na szosie; Thiel miał go namawiać, ażeby w razie śledztwa zeznał, że światło było w porządku, mimo że składało się ze zwyczajnej elektrycznej lampki kieszonkowej. Zeznanie to potwierdził jeden z przesłuchanych świadków. Jako rzeczoznawca zeznał właściciel samochodów Katarfiał z Torunia, z którego orzeczenia wynika, że zwinili obaj oskarżeni. Prokurator dr. Mantel wniosł dla oskarżonych o kary więzienia przez 2½ w zł. 14. Mocą wyroku zasądzone zostały Thiel na rok a Kaliniecki na 6 miesięcy więzienia, z odroczeniem kary na przeciąg trzech lat. Prokurator wniosł odwołanie od wyroku. (x)

Z WIELKOPOLSKI

— **Swarzędz.** (Nagła śmierć rabina). W Swarzędzu w jednym z hoteli zmarł nagle 62-letni rabin Benjamin Józef Hiller ze Słupcy. Rabin Hiller przyjechał do Swarzędza celem odprawienia modłów w bóżnicy. Lekarz stwierdził śmierć naturalną. (k)

— **Gniezno.** (Pożar). Od niedopałka papierosa wybuchł pożar w zagrodzie gospodarza p. Piotra Szlimanowskiego. Pożar strawił dwa chlewy, dwie szopy, stodołę napełnioną żniwem, maszyny rolnicze, dwie powózki i inne przedmioty rolnicze, wartości razem 50.000 zł. Inwentarz martwy jest ubezpieczony w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniem w Poznaniu na 15 tys. zł, a budynki na 14.200 zł. Niedopałek papierosa rzucił lekkomyślnie jeden z robotników na słomę w podwórzu.

— (Z Towarzystwa Restauratorów). Ostatnie zebranie Tow. Restauratorów było poświęcone omówieniu spraw podatkowych. Zebranie zagał prezes p. B. Nowak. Zakomunikowano, że każdy nowy restaurator zobowiązany jest w myśl nowych rozporządzeń do złożenia egzaminu kucharzowskiego. Członkiem komisji odwoławczej do spraw podatku przemysłowego przy Wlkp. Izbie Skarbowej w okręgu Izby Przem.-Handlowej w Bydgoszczy jest p. Migdalek. Dłuższa dyskusja powstała w sprawie uchwalenia dodatku komunalnego od patentów akcyzowych na zebraniu Rady Miejskiej. W rezultacie uchwalono wystosować protest do Rady Miejskiej z podpisami wszystkich obecnych na zebraniu. (br)

— **Leszno.** (Sprawy miejskie). Dnia 22 bm. odbyło się tutaj pod przewodnictwem prezesa p. Płaczkę zebranie Tow. Przemysłowo-Rolniczego. Pan adwokat Wstawski w obszernym referacie przedstawił aktualne zagadnienia miejskie. — Przeżywamy stan wyjątkowy, który trwa już od szeregu miesięcy, zapoczątkowany zawieszeniem w urzędowaniu I. burmistrza p. Jana Kowalskiego. Od tego czasu upłynęło już 5 miesięcy, a nic nie słychać, o przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego. Referent słusznie podkreślił fakt ten wysoce dla stosunków obecnych znamienne. — Jest publiczną tajemnicą, że sprężyny tej intrygi kryją się wśród sfer sanacyjnych, które za wszelką cenę postanowiły opanować ster rządów miasta. Ostatnio sfery te zwróciły uwagę na Miejską Kasę Oszczędności, skierowując lekkomyślnie ostrze politycznych tarć na instytucję finansową. Wiadomo jak czuły jest to aparat i jak łatwo podkopać zaufanie do instytucji w społeczeństwie. Obecnie komisarzem M. K. O. jest p. II. burmistrz Sobkowiak, osobistość ciesząca się w mieście zaufaniem — jednakże rola jego w otoczeniu przydanych doradców (z B. B.) jest nie do pozazdroszczenia. — Stan obecny nie może trwać długo. Wtajemniczeni przewidują, że Rada Miejska opierając się na statucie, przystąpi niebawem do ponownego wyboru władz M. K. O. — oczywiście mogą być wybrani tylko ci sami obywatele, co poprzednio. (ak)

— („Odpowiedź Treviranusowi”). Jak wszędzie, tak i w naszych okolicznych wioskach duch patriotyczny znalazł swe ujście nietylko w uchwalaniu odpowiednich rezolucyj przeciw mowie Treviranusa, ale także w uchwaleniu i ściąganiu celowali w tem granicznym mieszkańcy Włoszakowic i okolicy.

— (Wybryk natury). W ogrodzie p. W. Nadolnego przy ulicy Jasnej zakwitła ponownie w tym roku grusza.

— (Z Bractwa Kurkowego). W ub. niedzielę odbyło się strzelanie żniwne tutejszego Bractwa Kurkowego. Królem został

brat Smolanowicz, I. rycerzem brat Koluśniewski, II. rycerzem brat Nowakowski.

— **Strzelno.** (Liczne pożary). W Jeziorach Wielkich z niestwierdzonej dotychczas przyczyny powstał ogień w zabudowaniach Stanisława Mazurkiewicza. Pastwą płomieni padły stodoła, chlew i narzędzia rolnicze, oraz zboże, ubezpieczone na 6 tys. zł. Z zabudowań Mazurkiewicza ogień przerzucił się na sąsiedztwo i zniszczył stodołę i chlew oraz inwentarz martwy wartości przeszło 8 tys. zł. — We Wroniawach spaliła się stodoła z maszynami rolniczymi Bartłomieja Wiśniewskiego. W wyniku dochodzeń nasunęło się podejrzenie podpalenia zabudowań przez Wiśniewskiego, którego też aresztowano i oddawiono do więzienia w Strzelnie. (k)

— **Żnin.** (Król żniwny). W strzelnicy Bractwa Kurkowego odbyło się strzelanie o godność króla żniwnego, którym został p. E. Cynalewski. Pierwszym rycerzem został śp. J. Jagodzki, drugim p. Wl. Hernet. Po zakończeniu strzelania odbyło się plenarne posiedzenie. Z tarczy o serbro wydano 8 nagród, a z tarczy o ofiarowane premje przez członków 13 nagród. — (Fenomenalny ziemniak). W ogródku p. H. Wernera w Żniniu, dobyto z ziemi korzeń ziemniaka, na którym było aż 97 bulw ziemniaczanych różnej wielkości.

— (Kradzież roweru). Pan Stanisław Wasielewski z Podobowic zostawił w hotelu p. Górnego w Żniniu rower i wyszedł do miasta, aby załatwić swoje sprawunki, oświadczając, że odbierze go później. Tymczasem po odejściu p. Wasielewskiego odebrał ktoś obcy rower i znikł bez śladu.

— **Skoki.** (Osobiste). Naczelnik urzędu pocztowego w Skokach p. Jan Kaczmarek wraz z małżonką obchodzą 2 października rb. srebrną godę.

— **Miedzichód, n/Wartą.** (Z komisji wyborczych). W dniu 24 bm. odbyło się tu pierwsze posiedzenie komisji wyborczych obu obwodów dla stwierdzenia list wyborców do Sejmu i Senatu, sporządzonych przez Miejski Urząd Meldunkowy. Komisje stawiły się w pełnym składzie, zbadały listy i zamknęły je. Uprawnionych do głosowania wyborców do Sejmu jest 2.774, do Senatu 1.969. (mr)

— **Koronowo.** (Bezrobocie). W miejskowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy jest zarejestrowanych 62 bezrobotnych, z których 21 otrzymuje zasiłek z funduszu bezrobocia. Dalsi bezrobotni, niezarejestrowani, których jest około 100, otrzymują zapomogi tygodniowe od miasta. Stan bezrobocia na obecną zimę zapowiada się groźnie. (Fj.)

— **Nakło.** (Nieszczęśliwa matka). W Małocinie żona osadnika Rohdego cierpi od dłuższego czasu na padaczkę. W tych dniach znowu dostała ataku padaczki w chwili, gdy zdejmowała z ognia naczynie z gorącym mlekiem. Podczas upadku mleko wylało się na znajdujące się obok matki 3-letnie dziecko, które doznało bardzo ciężkich poparzeń, a również dotkliwie poparzyła się matka. (k)

Z POMORZA

— **Toruń.** (Myśliwy zastrzelił syna). Podczas polowania na kuropatwy postrzelił oberżysta Cywiński w Grotkowie pod Toruniem wskutek nieszczęśliwego zbiegu okoliczności swego syna Jana, który w pół godziny po wypadku wyzionął ducha. (ski)

— **Brodnica.** (Dziecko pod samochodem). Pięcioletni synek robotnika Gnacińskiego w Brodnicy uwiesił się u wozu mleczarskiego, gdy się zaś od wozu odcepił, został przejechany przez nadjeżdżający samochód. Wypadek ten chłopiec przypisał życiem. (x)

— **Grudziądz.** (Śmierć sportowca). Podczas ostatnich wyścigów motocyklowych pod Grudziądzem o mistrzostwo Polski najechał przy końcowych okrążeniach 22-letni Rudolf Poschadel z Grudziądza na drzewo przydrożne; motocykl uległ rozbiciu a kierujący nim P. odniósł ciężkie obrażenia wewnętrzne i zmarł po kilku dniach. Zmarły należał do najlepszych sportowców polskich w dziedzinie sportu motocyklowego, zdobywając w latach 1928 i 1929 mistrzostwo Polski. (ski)

— **Starogard.** (Samobójstwo właściciela). W tych dniach samobójstwo przez powieszenie się popełnił ziemianin Chmielecki, właściciel dóbr rycerskich Zabianki pod Starogardem. Przyczyną samobójstwa były trudności finansowe. Denat o sierocił dziesięcioro dzieci, które pozostają bez opieki, gdyż matkę stracił przed dwoma laty. (x)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik **Serca Jezusowego**: E. M. 5 zł. Pozostałe z opatu z kamienicy Mickiewicza 22 — 20 zł, M. H. 20 zł, Flory. Dobrasz Gniezno 5 zł, Marjan R. Gniezno 5 zł, Samulscy zamiast wieńca na trumnie śp. Władysława Górnickiego 50 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 3.094,42 zł.

Z okazji **dnia Sokola**: S. Cichocki 20 zł, dyr. Jadwiga Thielowa 20 zł, Franci-

szek Krzyżagórski 10 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 120 zł.

Na fundusz **wyborczy**: Franciszek Krzyżagórski 5 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 291,80 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. gimn. „Sokół” Poznań XI.** Rataje gniazdo żeńskie. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 1 października rb. o godz. 19,30 w sokolni.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** W Miejskiej Szkole Handlowej przy ul. Śniadeckich 54 o godz. 19,30 odbędzie się następujące roczne walne zebrania: Kółka Zwolenników Stenografii 1 października rb., Kółka Naukowego 2-go października rb., Kółka Szachowego 3-go października rb.

— **Tow. Przemysłowców „Sobieski”.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 1 października o godz. 7 wiecz. w dużej sali Domu Katolickiego na Śródcie. Na porządku obrad wykład p. redaktora Herniczka „O powstaniu listopadowym” oraz ostateczne załatwienie sprawy jubileuszu. W „Kasie lokalnej” płatny jest wypadek 120.

— **Tow. Przyj. gimn. im. Karola Marcinkowskiego.** Walne zebranie odbędzie się dnia 7 października o godz. 18 w budynku gimnazjum Marcinkowskiego ulica Bukowska. Na porządku obrad sprawozdania i wybór nowego zarządu.

— **Związek Niższych Funkcj. Państw. koło Poznań.** Zebranie członków dnia 8. 10. o godz. 7 wieczorem w lokalu p. Tomczyka, przy ul. Wronieckiej 13.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś 29 b. m. powtórzenie „Manru” Paderewskiego. — Wspaniałe to dzieło publiczność premierowa przyjęła z wielkim entuzjazmem. W naczelnym jak i dalszych partjach premierowe siły zespołu: pp. Bojar-Przemieniecka, Szafrńska, Tylewska, Drabik, Zathay, Karpaćki, Maj. Efektowne góralskie sceny taneczne kompozycji baletmistra Ciesielskiego. Pomysłowe dekoracje projektu art. mal. Nowickiego.

We wtorek, 30 bm. efektowna i melodyjna opera „Carmen”; w tytułowej roli wystąpi p. Aleksandra Szafrńska, rolę Micaeli odśpiewa p. Fedyczkowska.

— **Z Teatru Polskiego.** Wesola i zabawna, pozbawiona wszelkiej drastyczności, amerykańska komedia „Panna młoda w garsonierze” z p. Biesiadeką w roli tytułowej, odegraną będzie dziś. We wtorek, „Panna młoda w garsonierze” dla wojska i ich rodzin.

W środę ukaże się po raz pierwszy, subtelna i pełna wdzięku, owiana szczerym sentymentem sztuka Sabatina Lopeza, „Pani Bianca”; w rolach głównych tej interesującej sztuki wystąpią pp. Zasempianka, Komornicki po raz pierwszy na scenie poznańskiej p. Zarembińska, Czajkowski i inni.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś w poniedziałek z powodu generalnej próby sztuki „Casanova” — teatr nieczynny.

Jutro, we wtorek ukaże się po raz pierwszy „Casanova” z gościnnym występem znakomitego artysty Józefa Węgrzyna. Premiera tej ciekawej, wielce efektownej sztuki wzbudziła ogromne zainteresowanie. Będzie to nowy popis wielkiego artysty, który odtworzył postać Don Juana 18 wieku, owianą urokiem romantyzmu. Przed oczyma widzów przesuwać się sceny nastrojowe, barwne, urozmaicone śpiewem i dowcipem, a piękne dekoracje i kostjmy stanowiąc będą odpowiednie tło dla tej stylowej komedji. Obok

znakomitego gościa wystąpi cały zespół Teatru Nowego, z p. Haliną Cieszkowską na czele, która po dłuższej przerwie ukaże się po raz pierwszy w tym sezonie. — Dalszą obsadę stanowią pp. Suchankówna, Żeromska, Bystrzyński, Kaden, Mazanek, Płonka - Fiszler, Gliški Górowski, Rudnicki, Rolicz i inni.

Kursy Rytmiki i Plastyki Walentyny Wiechowiczowej

rozpoczynają swą działalność z dniem 1 października. Lekcje grupowe. Wpisy i informacje codziennie od 4 do 5 w Studium Wychowania Fizycznego (Park Wilsona), zw 25729

Wieczór Humoru, Tańca i wytwornej Piosenki w teatrze „Słońce”.

W nadchodzącą sobotę, dnia 4 października b. r., o godz. 11 wiecz., odbędzie się pierwszy w tym sezonie atrakcyjny Wieczór Humoru, Tańca i wytwornej Piosenki w teatrze „Słońce”.

W niezwykle urozmaiconym i umiejętnie dobranym programie p. t.: „S A M E P R Z E B O J E” udział przyjmą najwybitniejsi artyści Rewji Stołecznej, między innymi: TADEUSZ FALISZEWSKI, najpopularniejszy piosenkarz polski, SERAFINA TALARICO, popularna piosenkarka polska, niezrównana odtwórczyni romanśów cygańskich, HALINA KIDAWSKA, doskonała diva operetkowa, STANISŁAW WOLINSKI, niezrównany komik i satyryk. Atrakcją Wieczoru będzie występ wszechświatowej sławy pary baletowej XENIA DICH i GAUBIER wraz z partnerem, którzy zadziwią cały Poznań swymi niezwykłymi ewolucjami. — Program obejmuje szereg najpiękniejszych piosenek, monologów, skeczów i tańców. Bliższe szczegóły podamy jutro. Bilety po cenach najniższych od 2,50 do 7 zł są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20. zw 25746

Teatr Wielki

DZIŚ — „Manru” — opera Paderewskiego. Wtorek, 30. 9. „Carmen”, opera Bizet’a. Środa, 1. 10. „Księżniczka czardasza”, operetka Kalmana.

Czwartek, 2. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.

Piątek, 3. 10. „Księżniczka czardasza”, operetka Kalmana.

Sobota, 4. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.

Niedziela, 5. 10. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Poniedziałek, 6. 10. „Casanova”, opera Rózyckiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Przedprzedaż biletów w kasie Teatru Polskiego od 10—18; w niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od 11,30—13,45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Panna młoda w garsonierze”. Piątek, 3. 10. „Rewizor z Petersburgu”, ceny żniżone. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — teatr nieczynny z powodu próby generalnej „Casanova”. Wtorek, 30. 9. „Casanova” — premiera. gościnnie występ J. Węgrzyna.

Środa, 1. 10. „Casanova”, gościnnie występ J. Węgrzyna.

Czwartek, 2. 10. „Casanova”, gościnnie występ J. Węgrzyna.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarlowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Mimochodem

Bose nogi

Nie jestem pesymistą. We wszystkim staram się zawsze dojrzeć najlepsze. Nie jestem również zabobny. Nie wierzę, że czarny kot sprrowadza nieszczęście, gdy przejdzie przez drogę, a gdy ktoś prosi mnie o informację, co oznacza fakt, że mu dzwoni w lewym uchu lub że prawa dłoń świerzbii, odpowiadam zawsze tak samo: to nieomylny znak, że przyjdą większe pieniądze. Skąd? Niewiadomo. Ale ludzie wdzięczni są za słowo otuchy, a pieniądze i tak albo są, albo nie.

Takie moje usposobienie sprawia, że nieraz ton lub ów zmartwiony człeczyna z koła znajomych przychodzi się do mnie poskarżyć na los. Mam nawet takiego „pacjenta”, który odwiedza mnie w regularnych odstępach czasu: co miesiąc około pierwszego. Jest bowiem urzędniczym niezbyt wysokiej kategorii i o takiej samej pensji. Przychodzi i mówi mniej więcej w ten deś:

— Słuchaj, kochasiu, poradź mi, co zrobić. Pokój i utrzymanie muszę zapłacić. To trudno. A potrzeba mi portek. Ale butów mi też trzeba, bo podeszwy dziurawe, jak ser szwajcarski, a po obcasach pozostały tylko wspomnienia. Ale gdy kupię sobie buty, nie starczy na portki. A tych trzeba mi może pilniejsze jeszcze....

Trudno rzec coś na to.

W tych dniach spodziewam się znowu wizyty mego przyjaciela: wiadomo,

pierwszy. Tym razem jednak nie dam się zaskoczyć. Przygotowałem sobie odpowiedź. Zaczę od rzeczy dalekich i niby bez związku ze sprawą:

— Drogi przyjacielu — powiem mu, — czy nie doznawales nigdy takich oto uczuć: śpisz smacznie, i nagle, przez sen, uświadamiasz sobie, że ci zimno w nogi. Kurczysz się, wciągasz nogi pod kołdrę, starasz się przykryć aż do pięt. Udaje się to narazie. Ale teraz chłodno ci góra. Coś, jakby się kołdra skurczyła. Gdy tu pociągniesz, tam jej brak. To pierś odkryta, to ci dołem wieje i masz bosc nogi. Nie chcesz otworzyć oczu, bo sen pierzchnięty z powiek. A tak słodko trzymać się uroku snów. Wreszcie jednak dość masz tego. Budzisz się na dobre. I co się okazuje? Kołdra przesunęła się na poprzek łóżka. Jeden ruch ręką, i znów czujesz błogie ciepło od stóp do głów.

Widzisz, my żyjemy w podobnych warunkach. Czy pensje za małe, czy ceny za wysokie, czy produkcja za nikła, czy siła kupna za słaba, czy ręk za dużo, czy pracy za mało, któż to właściwie wie?

Coś jest nie w porządku. Prostu społeczeństwo śpi pod wykrzywioną kołdrą. Trzeba tylko wierzyć, że znajdą się ręce, które, zbudziwszy się ze snu, pociągną ją i wyprostują, aby nam ciepło było od stóp do głów.

Kiedy to nastąpi? Kto tego dokaże?

A może wybory przyniosą zmianę? Podobno w fusach z kawy ujrzyć można przyszłość. Może kto spróbuje. Ja niestety nie wierzę w gust i zabobny.

K a r o .

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

ZAKOPANE I SYMFONIKA

Piszą nam z Zakopanego:

Nie jest może powszechnie wiadomym, że z Zakopanego można donieść nietylko o zamknięciu sezonu letniego, lecz także o zamknięciu sezonu symfonicznego. Tymczasem udało się w Zakopanem stworzyć orkiestrę symfoniczną, niezbyt liczną, ale posiadającą wszystkie niezbędne instrumenty, a dyrygowaną przez muzyka p. Adama Furmańskiego, który mieszka stale w Zakopanem. I oto od połowy czerwca do połowy września udało się urządzić aż ośm koncertów symfonicznych, które zainteresowały letników i kasę miały przeważnie obłożoną.

Niemalym magnesem stało się oczywiście nazwisko Egonia Petriego, który jest już „zakopiancem” na stałe, i mieszka przy drodze do Doliny Białego w willi „Boryna”. Zupełnie bezinteresownie wziął świetny pianista udział w naszych produkcjach symfonicznych, wykonując z orkiestrą koncerty Beethovena, Mozarta i Liszta oraz długi szereg utworów solowych. A że do Petriego zjeżdżają się tutaj z całego świata uczniowie, przeto nic prostszego, jak że na jednym z koncertów wystąpili sami z wielkim programem. Zapełnił go Francuz Paul Daugereau, Rosjanka Helena Gawriłowa, córka znakomitego kompozytora Giazunowa, uzupełnili zaś to różnorodnym grono: Niemiec, Włoch i Greczynka. Solistką pierwszego koncertu była skrzypaczka p. Zarzycka z Warszawy.

Sama orkiestra wykonała cały szereg dzieł, jak uwerturę „Fedra” Massenet, wstęp do „Lohengrina” i „Czar Wielkiego Piątku”, Saint-Saensa poemat symfoniczny „Phaethon”, Czajkowskiego symfonję patetyczną i suitę „Dziadek do orzechów”, Chabriera, rapsodję hiszpańską, Beethovena „Egmonta” i „Leonorę”, Dworzaka symfonję niedokończoną i w. in. Wśród gości znajdowali się oczywiście muzycy, którzy przybyli odetchnąć tatrzańskim powietrzem, między nimi Karol Szymanowski oraz dr. Zdzisław Jachimcki. (zm)

POLONICA WŁOSKIE

Włosi o Tatrach. Z wiosną wygłosił w Piemoncie p. A. Bersano, wnuk śp. A. Begy szereg odczytów o Tatrach. W różnych pismach lokalnych ukazały się krótsze lub dłuższe z tych odczytów recenzje dowodzące żywego zainteresowania, jakie wzbudziły wśród słuchaczy. W biuletynie włoskiego klubu alpejskiego (sekcja Nowara) z lipca i sierpnia r. b. a potem września — wyszedł drukiem ten odczyt pt. „I monti Tatra” wraz z kilkoma fotografiami. W ciągu tego lata poznał też bliżej Tatrę młody alpinista p. Giorgio Agosti i zrobił kilka dłuższych wycieczek zachwycając się pięknem naszych gór. (P.)

MUZYKA

Nowości w Operze warszawskiej. Z Warszawy donoszą nam: Zredukowana już teraz, a na śmierć skazana nasza opera chce umrzeć z honorem i zapowiada parę nowości polskich. Różycy wystawi, jak donoszą, swój „Djabelski młyn”, Wieniawski „Króla-Kochanka”, Joteyko zaś napisał „Kilińskiego”. Sezon rozpoczyna się tak samo operami polskimi, więc na otwarcie „Halka”, potem „Hrabina”, Konrad Wallenrod”, „Straszny Dwór”, Ryła „Ijola” i Joteyki „Zygmunt August”. (wm)

Ekshumacja Rossiniego. Tak jak wczesne dzieła Verdiego dosta wracają coraz częściej na scenę, tak samo zaczyna się z Rossinim. Niemiecka opera w Pradze zamierza wystawić jego „Angelinę”.

Co śpiewają w Leningradzie? Opera państwowa przygotowuje „Chowańszczyznę” Mussorgskiego, „Turandot” Pucciniego oraz z rosyjskiej nowszej muzyki Paszenki: „Szmary wiosenne”. Na nowo będzie inscenizowana „Baśń o carze Saltanie”, Rymskiego-Korsakowa i „Zmierzech Bogów”. Wystawione też będą dwa nowe balety: „Złoty wiek” i „Śruba” Szostakowicza.

Jak Lotwa się umuzykalnia. Z Warszawy piszą nam: Pianista prof. Burkath spędził lato na Lotwie i opisuje w „Gazecie Warsz.” jak celowo prowadzi się tam pracę nad umuzykalnieniem szerokich warstw Towarzystwo Filharmoniczne w Lipawie urządził np. przez dwa letnie miesiące sezon codziennych koncertów orkiestralnych, na które wstęp kosztuje razem 10 złotych, czyli po 16 groszy od koncertu. Orkiestra liczy 40 osób, uczestniczą też chóry i soliści. A chóry lotewskie są świetne i liczne. Muzyka ludowa cieszy się w nich szczególną opieką, jak świadczy fakt, że pieśni i motywów ludowych zebrano dotychczas około 50 000. (maw)

LITERATURA

Zeromski po japońsku. W Japonii ukazał się nowy przekład „Popiółów” Stefana Zeromskiego, dokonany przez p. Asadori Kato. Niebawem ukaze się on w druku w wielkim miesięczniku „Fuji-No-Toma”, a następnie otrzyma szatę książkową.

Pamiętnik Stendhalla. Mercure de France rozpoczął publikację niewydanych dotąd pamiętników Stendhala (H. Beyle), który nosić miał tytuł „Filosofia nova”. (A. J.)

TEATR

Rocznica listopadowa w teatrach warszawskich. Piszą nam z Warszawy: Obydwa wielkie teatry dramatyczne: Narodowy i Polski, uczczą setną rocznicę 20 listopada uroczystymi przedstawieniami: Teatr Narodowy przygotuje „Kordjana” w nowej inscenizacji, w Teatrze Polskim dyr. Szyfman wystawia „Noc listopadową”. (wt)

DZIEJE RODU PAWLIKOWSKICH

Znaną jest w całej Polsce rodzina Pawlikowskich, która od czterech pokoleń trzyma na kresach wysoko szandar polskiej kultury. Podprzemyska medyka była jak i dziś, ośrodkiem polskiej pracy duchowej w latach najtrudniejszych, gdy zaborca, zgermanizowany miasto Rusi Czerwonej, usiłował zabić we Lwowie życie umysłowe. I wtedy Ossolineum, w którym działa Jan Gwalbert Pawlikowski, jest twierdzą polskości; jego syn Mieczysław wspiera następnie dążności wyzwolenicze polskiego mieszczaństwa a znow jego synowie: Tadeusz i Jan Gwalbert wnoszą nowego ducha do świata sztuki i nauki.

Dziś znow synowie Jana Gwalberta: Michał i Jan Gwalbert, szerzą kult Tatr, wzorem znakomitego ojca, oraz wydają zbiór prac literackich swej bliższej i dalszej rodziny. Wytwarzają w ten sposób ostoję ducha tam, gdzie musi się on krzepić ciągle, by ostać wobec wrogiego naporu. Z gromadki medycznej odeszła przedwzrostnie skończona ostatnimi wypadkami na Rusi Maryla Wolska. Ale jest nadzieja, że zastąpią ją córki, z których jedna celuje jako pyszna ilustratorka a druga snuje subtelną nić marzeń w wytwornej prozie i wierszu. A tymczasem rośnie i nowe pokolenie medyczne.

Dobrze się więc stało, że kustosz Archiwum Głównego Akt Dawnych we Lwowie Aleksander Włodarski zebrał dokumenty odnoszące się do rodu, który mieszkał czterysta lat w Pawlikowicach pod Łęczycą. A więc polscy Medyceusze są pochodzenia wielkopolskiego; idą na wschód z ziem piastowskich w strony mińskie i wołyńskie, a stamtąd gałąź starsza przenosi się w przemyskie.

Orzą, walczą, pracują, kształcą się całe wieki. Na czoło ziemiaństwa czerwonoruskiego wybijają się na początku przeszłego wieku, gdy w Medyce powstaje biblioteka i zbiór szyćchów, obecnie przekazane Ossolineum. W życiu politycznym wpływ ich jest duży w epoce walki z prądami ugodowem i najpierw za dni reakcji postycyzniowej, potem w latach wzmagania się prądu wszechpolskiego. W czasie wojny światowej położyli oni wszystko na wagę wypadków w imię zjednoczenia rozczłonowanych części ojczyzny.

Wydawca zgromadził troskliwie wszystkie akta rodu, począwszy od r. 1393, zaopatrując je indeksem osób i miejsc. Historyk literatury dozna miłego wrażenia, znajdując bibliografję rodu od r. 1631. Nie pominięto tu żadnego artykułu, dzieła, wzmianki i zamknięto całość tablicą genealogiczną oraz reprodukcjami portretów wybitniejszych członków rodu.

Można gratulować najszczerzej wydawcy Włodarskiemu i współpracownikowi wydawnictwa Michałowi Pawlikowskiemu (pięknemu sukcesu). Wszyscy, którzy cczą zasługi dawne i nowe rodu, a jest ich chyba w Polsce legion, powitają je z największą radością. Dr. T. Gr.

*) Materiały do historii rodu Cholewiczów Pawlikowskich. Warszawa 1930.

Książki nadesłane

Dr. Gustaw Bychowski „Słowacki i jego dusza”. Warszawa 1930. Wydawnictwo J. Morikowicza.

KTO TO BĘDZIE PŁACIŁ?

(Jak powstało szlachectwo w Polsce).

Zdarzyło się, że w r. 1928 ogłosiłem książkę p. t. „Prawo rycerskie w Polsce przed statutami Kazimierza Wielkiego”. „Prawem rycerskim” (termin łaciński: ius militare) nazywają źródła współczesne szlachectwo. Ten kto miał „prawo rycerskie” był szlachcicem, był „nobilis”, stąd też z biegiem czasu obok określenia ius militare zaczęto używać i drugiego: ius nobilitatis.

Punktem wyjścia była oczywiście służba wojskowa rycerska, albowiem tylko rycerz mógł otrzymywać „prawo rycerskie”. Ale sama służba wojskowa rycerska nie wystarczała do uzyskania szlachectwa, obok niej trzeba było uzyskać wspomniane właśnie „prawo rycerskie”. W związku z tem wyłaniało się ciekawe pytanie: jakie to uprawnienia składały się na owo prawo i które z nich w kształtowaniu tego prawa, a więc i szlachectwa, odegrało rolę najgłówniejszą?

Szczegółowe poszukiwanie źródłowe wykryło aż sześć takich uprawnień. Złożyły się na nie kolejno: własność ziemi wraz z uprawnieniami związanymi z własnością dóbr ziemskich, takimi więc jak prawo polowania, rybołówstwa, barci itd.; za drugi człon należało uznać zwiększoną główszczyznę i nawiązkę, tj. prawo do pobrania przez rycerza, wzgl. rodzinę rycerza nadzwyczajnego odszkodowania za zabicie czy zranienie rycerza. Wyrażała się w tem szczególna wartość rycerza dla państwa. Trzecim członem było prawo do opłacania dziesięciny temu kościołowi, który rycerz sam wybrał, łącznie z obowiązkiem księdza zabrania sobie dziesięciny ze spichlerza rycerza, a nie z pola (niekiedy, czekając na księdza, który miał zająć dziesiątą część, zboże gnilo); w dalszym ciągu rycerz za służbę wojskową poza granicami państwa, jak też i za szkody poniesione poza temi granicami otrzymywał opłaty pieniężne. W czasach Jagiellonów określono je na 5 grzywien od koppi.

Sam „smak” stanowiły uprawnienia dalsze. A mianowicie od poł. XIII w. rycerstwo otrzymuje prawo do poboru tych świadczeń podatkowych i służebności, które ludność wieśniacza, osiadła w dobrach rycerskich, dotąd świadczyła państwu, oraz prawo do sądenia tejże ludności, nawet w t. zw. sprawach większych, t. j. zagrożonych karą śmierci. Jest t. zw. immunitet ekonomiczny i immunitet sądowy. Immunitet ekonomiczny zastrzegł jednak państwu pewne świadczenia. Przybiegały one różną formę, ostatecznie jednak zostały ustabilizowane w znanych dwu groszach z tanu przywileju koszyckiego z r. 1374. Nakoniec uprawnienie szóste polegało na tem, że dobra, które były uprawiane na bezpośrednio potrzeby rycerza, wolne były od podatku i to na długo przed wiekiem XIII. — a także, dopiero jednak w XIII w. — rycerz przestaje być sądzony przez urzędników księzących i bezpośrednio podlega sądowi księcia.

Tych sześć uprawnień „postawiłem na baczność” i uszerogowałem je wedle kolejności chronologicznej wyznaczylem „elitę”, t. j. immunitet, podkreślając, że ten człon był istotny dla ukształtowania się szlachectwa, że zatem na powstanie jego wpłynęły z jednej strony służba wojskowa rycerska, z drugiej zaś immunitet. Napisałem i dałem imprimatur.

Verba volant scripta manent (co prawda równouprawnienia obu tych sposobów wyrażania się duszy ludzkiej szukać można w fakcie, że za oba można się dostać do kryminału). Wprawdzie minęliśmy epokę burzliwych walk o genezę szlachectwa polskiego (ludzie mają teraz inne zmartwienia), ale nie brakło i takich, którzy i ten rodzaj zajęcia uznali za bijący w zasadę „świata pracy”. I tak dr. Marjan Friedberg, który sprowadził Łabędziów z Danji do Polski (autor monografii o Rodzie Łabędziów w ostatnim tomie Rocznika Heraldycznego (IX.) dokonał w wiewsekcji „Prawa rycerskiego” i jako jeden z rezultatów podał, że zdaniem recenzenta autor zanadto przypochlebił immunitetowi. We wdzięcznej pamięci należy zachować raczej własność ziemską, jako jeden z twórczych czynników szlachectwa.

Omal równocześnie jednak, prof. Franciszek Bujak, dając obraz stosun-

ków gospodarczych Polski w XVI wieku (w referacie na zjeździe Kochanowskiego) wyraził pogląd, że źródłem systemu gospodarczego szlacheckiego XVI w. szukać należy w immunitecie, który — zdaniem tego uczonego, podobnie, jak i mojem — od pocz. XVI w. ma znamię powszechności.

W którym z tych poglądów znalazła wyraz prawda naukowa?

Odpowiedź na to pytanie dałaby historia obowiązków służby wojskowej. Otóż formalne jego związanie z ziemią datuje się w Polsce późno, dopiero z końca XIII w. i kształtuje się dopiero w momencie w którym rycerz otrzymuje immunitet. Jakżeż było przedtem?

Otóż za czasów Mieszka I, wojskiem była drużyna znajdująca się na utrzymaniu księcia i otrzymująca pewne opłaty. Wyrażną wiadomością przekazała nam współczesna relacja Żyda arabskiego Ibrachima Ibn Jakóba. Jeszcze Chrobry ma drużynne rycerstwo, osiedlone po grodach, jak o tem — na pół legendarnie zresztą — pisze Gall-Anonim. Środki na to utrzymanie czerpał książę z ciężarów prawa polskiego nakładanych na ludność — fundusze na opłaty przedewszystkiem z podatków obciążających handel, t. j. cel (cia wtedy mają charakter fiskalny, a nie ochronno-produkcyjny). Ale w dalszym ciągu w każdym razie od połowy XII w. — książę ciężar utrzymania rycerstwa przerzuca bezpośrednio na ziemię nadawaną rycerstwu i z tej też przyczyny — jak wyżej podniosłem, ziemia taka (o ile uprawiana była bezpośrednio na potrzeby rycerza) wolna jest od podatków. Obok tego opłaty na rzecz rycerstwa jednak istnieją i nadal, ciągną się ich ślady aż do końca XIII wieku.

Dalszą rewolucję wywołuje immunitet. Na czemże on polega? Na tem, że panujący przenosi na rycerza ogół dochodów z ziemi rycerskiej, tj. nietylko tej, która była uprawiana bezpośrednio na potrzeby rycerza ale i tej, którą uprawiała ludność wieśniacza, ale gros dochodu z niej szło na panującego z tytułu ciężarów prawa księzącego. Dopiero też teraz rycerz otrzymuje takie uprawnienia jak prawo polowania, rybołówstwa, barci. Dopiero też teraz powstają warunki dla gospodarczego wyzyskania ziemi, czy to w drodze gospodarstwa czynszowego (jak zrazu), czy pańszczyźnianego (jak od połowy XV wieku).

Dopiero też teraz dawne opłaty nikną, względnie przyjmują określony charakter opłat za wyprawy zagraniczne, opłat za poniesione szkody, względnie przeznaczonych na wykup rycerza z niewoli.

Dopiero też teraz formalnie związany zostaje z ziemią obowiązek służby wojskowej, który z charakteru swego jako ciężaru rzeczowego przyjmuje charakter ciężaru rzeczowego, tj. obciążającego ziemię.

Te to przyczyny zadecydowały, że podjąłem się kanonizacji immunitetu, narazie na odcinku szlacheckim. Ale to początek tylko. Zagadnienie immunitetu jest tak niesłychanie ważne, że wymaga szczegółowego opracowania na wszystkich odcinkach ówczesnego życia, tj. tak na odcinku dóbr kościelnych, jak też i majątków panującego.

Gdyby zaś ktoś rzucił wątpliwość co do celowości tej pracy „czy pan niema większe zmartwienie?” — jak stawiają kwestję potomkowie Ibrahima Ibn Jakóba — to możnaby powiedzieć, że wiele, bardzo wiele problemów polski współczesnej tkwi korzeniem w immunitecie, przedewszystkiem więc cały problem rolny w Polsce wyrażający się dziś w reformie rolnej.

Dr. Zygmunt Wojciechowski
Poznań.

*) Podane tu tezy popieram materiałem dowodowym w niemieckim tłumaczeniu „Prawa rycerskiego” (zmienionem i uzupełnionem, ukaze się z pocz. października br. nakł. księgarni Priebatscha we Wrocławiu) i w historii ustroju Śląska do końca XIV w. (ukaze się w 1-szym t. zbiorowej Historji Śląska).

Jutro:
GHELESTAKOW I GUCIO

przez
Adama Grzymałę Siedleckiego

SPORT

Triumf Polski

Pokonaliśmy Szwecję w Sztokholmie 3:0.

Nasza ekspedycja piłkarska przybyła do stolicy Szwecji po niezbyt uciążliwej podróży, przyczem wszyscy zawodnicy czuli się doskonale i wogóle dobry nastrój panował w drużynie. Przyjęto nas bardzo serdecznie, a przed samym spotkaniem mieliśmy jeszcze okazję zapoznać się nieco bliżej z przepięknym Sztokholmem i zorientować w sytuacji. Wogóle mecz sam wzbudził duże zainteresowanie, dowodem czego fakt, że na stadionie zebrało się ponad 25 tys. publiczności, która z zapartym oddechem śledziła przebieg gry. Nie szczędząc zachęty swym rodakom, ale też odnosząc z uznaniem i do nas.

Drużyna polska wystąpiła w poniższym składzie: Fontowicz — Martyna i Bułanow — Seichter, Chruściński i Mysiak — Szczepaniak, Pazurek, Smoczek, Ciszewski i Sperling. Polacy zademonstrowali tak wspaniałą grę, jakiej dotychczas nie widziano w naszej reprezentacji. Na specjalne wyróżnienie zasługuje zwłaszcza trio obronne, oraz Ciszewski w napadzie.

Po rozpoczęciu inicjatywę ujmują gospodarze i przez pierwsze 15 minut lekko przeważają. Po tem jednakże Polacy dochodzą coraz skuteczniej do głosu i już w 20 min. Ciszewski z podania Pazurka zdobywa prowadzenie. Nasi reprezentanci podnieceni tym sukcesem atakują nadal żywiołowo i w 30 min. Smoczek, chwytając centrę Sperlinga, strzela drugą bramkę. Stan ten utrzymuje się do przerwy.

Po zmianie stron znów Szwedzi z początku górują, lecz nie umieją swej przewagi wyzyskać. Polacy otrząsają się powoli, ujmując ponownie inicjatywę w swe ręce. W 22 min. Ciszewski po przebiegu strzela trzecią i ostatnią bramkę. Gospodarze za wszelką cenę dążą do uzyskania chociażby honorowego punktu, co im się jednakże wobec świetnej obrony Polaków nie udaje. Sędziował dobrze Fin Aaltonen. Publiczności zebrało się 25.000 osób.

Szwecja w tym dniu grała aż na trzy fronty, bowiem jeden zespół walczył jeszcze z Belgią, a drugi — z Finlandją. Reprezentacja, wystawiona przeciwko Polsce, nie była jednak rezerwową, lecz zupełnie równorzędną z tym składem, który przyjechał do Brukseli. Szwedzi przecenili swe siły, ale z drugiej strony nasza drużyna grała znakomicie, co podkreślali zgodnie gospodarze. (Tel. wł.)

Zwycięstwo Krakowa

Pokonał Poznań 3:2 w dorocznym spotkaniu o puchar „Wielkopolskiej Ilustracji“

Drugie z rzędu spotkanie międzymiastowe o puchar „Wielkopolskiej Ilustracji“ w Krakowie przyniosło zasłużone, choć nieco szczęśliwe zwycięstwo gospodarzy; wynik nierozstrzygnięty lepiej odpowiadałby stosunkowi sił i przebiegowi gry. Kraków wystąpił z bardzo silnym zespołem z zawodnikami „Cracovii“, „Garbarni“ i „Wisły“ w następującym składzie: Kozmin — Konkiewicz i Pychowski (po przerwie Skrynkowicz) — Nagraba, Kotlarczyk I i II — Bator, Kossok, Rejman, Kisieliński i Czulak. Poznań walczył w składzie: Kasprzak — Flieger i Śmiglak — Przykucki, Kryszkiewicz i Głowacz; Staliński, Graczyński, Scherfke II, Kniola i Kwintkiewicz.

Przy pięknej pogodzie zebrało się ponad 4.000 publiczności. Gra w pierwszej części była wyrównana, od początku fair, przyczem szczególnie w zespole Poznania na wyróżnienie zasługują gracze A-klasowej swą ambicją. Początkowo obustronne wypadki są niewykorzystane, a u Krakowian chybają dwukrotnie Kossok i Czulak, a następnie kilkakrotnie Kniola. Pierwszą bramkę zdobywa z zamieszania Kossok w 20 min., dobijając strzał Kisielińskiego. Chwilę później Graczyński psuje analogiczną sytuację pod bramką Krakowa. Poznań, który ma więcej z gry, atakuje bardzo niebezpiecznie, jednak bez wyniku. Tuż potem śliczną centrę Kwintkiewicza chwytają Scherfke i wyrównuje z 4 metrów. Pod koniec pierwszej części Poznań przeważa, jednak bez skutku. Po pauzie Kraków gra lepiej i uzyskuje przewagę. W 20 min. wypad Poznania nie przynosi skutku, gdyż Graczyński przenosi tuż nad bramką. W 25 minucie dobrze dysponowany Kasprzak broni ślicznie kolejno strzały Rejmana, Czulaka i Kisielińskiego, zdobywając poklask publiczności. Piękny wypad Krakowa w 28 min. przynosi drugą bramkę dla gospodarzy; uzyskuje ją Kisieliński z centry Batora. W 35 min. Graczyński po ładnym biegu wyrównuje strzałem pod poprzeczkę. Odtał Poznanczy atakują bardzo żywo. Jednak w 41 min. zdobywa Kossok zwycięską bramkę, wyzyskując podanie Czulaka. Mimo wysiłków gości wynik ten utrzymuje się do końca.

Wyróżnili się w reprezentacji Krakowa Pychowski, Kisieliński i Bator, zawiódł natomiast Kossok i Czulak. W składzie Poznania atak wykazał lepsze zgranie od swego przeciwnika; wyróżniła się obrona Flieger — Śmiglak, bardzo dobry był Scherfke i Kniola. Na specjalne uznanie zasługuje w bramce Kasprzak. Sędziował b. dobrze p. Lustgarten. (Tel. wł.) K. S.

Maraton

Zwyciężył Roman Freyer — Na drugim miejscu Bartkowiak z Sokoła, na trzecim — Nogaj z „Warty“

Po sobotnim ulewnym deszczu mało było nadziei, aby dla maratonu aura zro-

biła się łaskawsza. Z tem większą uciechą przywitaliśmy piękny słoneczny poranek niedzielny. Wspaniała pogoda utrzymała się przez dzień cały.

Na starcie z 19 zgłoszonych stanęło 16 zawodników, w asyście kolarzy. Już na pierwszym punkcie kontrolnym przy ul. Marszałka Focha stawka się rozciągnęła: prowadził Bartkowiak (Sokół-Poznań), za nim o 50 metrów podążył Kata („Warsz.“), dalej Nogaj (Warta), Księżniakiewicz (Warta), Saduła (SKS-Lódź), Wróblewski (SKS-Lódź). W następnej grupie idzie reszta zawodników w odstępach 5 do 10 metrów. Na drugim punkcie kontrolnym pod Ławicą kolejność jest bez zmiany. Trzeci — na szosie za Ławicą mija jako prowadzący Kata, za nim Księżniakiewicz, Wróblewski, Walerysiak (SKS-Lódź). Na półmetku wysunął się na czoło znów Bartkowiak i miał doskonalą czas 1 g. 24:44, 2. Kata 1 g. 25:36, dalej Nogaj 1 g. 26:38, Filc (Polonja) 1 g. 28:05, Freyer (Cracovia) 1 g. 29:58; dalsza kolejność jest następująca: Idrjan, Walerysiak, Wróblewski, Lech, Buczyński, Księżniakiewicz, Krzywkowski, Katuła, Nowakowski, Aniola. Most pod Lubianem mija wciąż pierwszy Bartkowiak, mając za sobą Nogaj, Idrjana, Freyera, Kata, Walerysiaka, Twardo, Lecha, Buczyńskiego, Wróblewskiego itd. Tutaj wycofuje się Aniola (SMP-Poznań), później Buczyński, którego typowano na zwycięzcę.

Na metę wpada pierwszy Freyer w doskonałej formie, nie okazując zmęczenia i przerywa taśmę w czasie 3 g. 4:56,4, 2. Bartkowiak 3 g. 7:20, 3. Nogaj 3 g. 9:30, 4. Idrjan, 5. Walerysiak, 6. Filc, 7. Kata, 8. Lech, 9. Twardo, 10. Krzywkowski, 11. Nowakowski i 12. Księżniakiewicz (wydali oni sobie jeszcze walkę na finiszu), 13. Wróblewski, 14. Saduła.

Licznie na meczu zgromadzona publiczność żywo i serdecznie oklaskiwała przybywających do mety maratończyków, w uznaniu za ich wyczerpujący wysiłek. Organizacyjnie były pewne niedociągnięcia, wskutek czego np. sędziowie nie mogli należycie kontrolować na trasie. Były to jednak drobniejsze braki, niemal nieuniknione przy maratonie, który jest niezwykle trudny jako całość do opanowania i właściwie lekkiej atletyce wyszłoby tylko na dobre, gdyby tę rujnąjącą organizm konkurencję zupełnie u nas skreślono. (ig)

Poznań — Śląsk

Przy równości punktów 77:77 zwycięstwo przypadło Poznaniowi większą ilością zdobytych pierwszych miejsc

Mimo znacznego osłabienia poznańskiej drużyny brakiem Balcera, Pawlaka, Kędzi, Gatkowskiego i i. osiągnęliśmy zaszczytny ten wynik i zarazem zwycięstwo. Publiczność, zebrana na stadionie miejskim w ilości ponad 1.000 osób, brała żywy udział w zawodach, które przy naogół dobrych wynikach, dały zaciętą walkę od konkurencji do konkurencji, szala zwycięstwa przechylała się to na jedną, to na drugą stronę. Szkoda, że program przeprowadzono nieco rozwickle. Przy większej sprężystości kierownictwa imprezę nazwaiby można zupełnie udaną, zwłaszcza, że i publiczność dopisała w całej pełni. Wyniki techniczne są następujące:

100 m: 1) Sikorski (Śl) 10,9 (rekord Polski wyrównany), 2) Pawlarczyk (P) i 3) Tetzner (Śl) (nie zagrażali zwycięzcy ani na chwilę), 4) Stawiński (P) zawiódł, przychodząc daleko. — 200 m: 1) Biniakowski (P) 22,4 (rek. Poznania) minął bez wysiłku na 20 m przed metą kończącego bieg na drugim miejscu Sikorskiego (Śl), który wynikiem 23,2 poprawił rek. Śląska, 3) Piechocki (P), 4) Tetzner (Śl). — 400 m: 1) Biniakowski (P) 50,8 zwycięża pewnie, 2) Rzepus (Śl) stoczył zaciętą walkę z Pawlarczykiem (P), 4) Rojek (Śl). — 800 m: wobec braku Pawlaka i Kędzi zgóry było przesądzone zwycięstwo Ślązaków: 1) Bremer (Śl) 2:8,8, 2) Rzepus (Śl), 3) Janowski (P), 4) Kluge (P). — 1.500 m: przebiegła równa stawka zawodników. Zaciętą walkę stoczył zwycięzca Janowski (P) 4:24,2 z 2) Bremerem (Śl), a również 3) Kluge (P) z Zylką (Śl). — 5.000 m: 1) Mialkas 15:59,2 ustanowił nowy rekord Poznania i był w biegu tym klasą dla siebie; zostawił on Hartlika (Śl) przez tego ostatniego tuż przed metą Jakubowskiego (P) o 150 m, 4) Sitko (Śl) kończy bieg prawie o okrażeniu za pierwszym. Jakubowski przy lepszej taktyce mógł pewnie zająć drugie miejsce. — 110 m płotki: był bardzo emocjonującym punktem programu. Zwarta ława kończą: 1) Zajusz (Śl) 16,4, 2) Ganczar (P) 16,5 (rekord Poznania), 3) Sobik (Śl), 4) Sikorski (P) zgóry był skazany na ostatnie miejsce. W sztafecie 4x400 m drużyna Poznania ani na chwilę nie zagrażała Śląskowi (Sikorski, Tetzner, Rzepus, Zajusz) 44,8 (rekord Śląska). Również na odwrót Śląsk nie miał nic do powiedzenia w biegu 4x400 m, w którym każdy zawodnik Poznania (Marciniak, Korek, Piechocki, Biniakowski) odsadził się o kilka metrów. Zwycięża Poznań 3:34,6 o 80 m przed Śląskiem. W zwykłym Kruszczyński (P), skacząc 1,70 m za pierwszym już razem, podzielić musiał zwycięstwo z Chmielem (Śl), który dopiero trzecim skokiem pokonał tę wysokość; na trzecim Wesper (P) i Pawełek (Śl) po 165 cm. Nieuwzględnienie Banaszkiwicza w składzie reprezentacji zemściło się tutaj. — W dal: Niespodziewanie ułokował się na pierwszym miejscu Zieliński (Śl) 6,80 m przed Sikorskim (Śl) 6,52 m, Rauer (P) 6,10 i Stawiński (P) 6,05 m uzyskali tylko słabe wyniki. — Skok o tyczce: bez wysiłku zwycięża Zakrzewski (P) 3,30 m, 2) Sznajder (Śl) 3,20 m, 3) Rauer

(P) 2,80 m i 4) Sobik (Śl) 2,70. — Dyak: pierwszym rzutem 41,40 m zapewnił sobie Heljasz (P) zwycięstwo; dalsze rzuty miał już słabsze, 2) Banaszak (Śl) 38,52 m wysunął się dopiero czwartym rzutem przed 3) Tilgnera (P) 36,38 m, 4) Zajusz (Śl) 35,74 m zawiódł. — Oszczep: obaj Ślązacy przekroczyli pięćdziesiątkę. Ładnie poza tem rzucał Szulc (P); 1) Nieszyn (Śl) 53,69 m (rekord Śląska), 2) Zylka (Śl) 51,80 m, 3) Szulc (P) 49,39 m, 4) Klimczak (P) 46,41 m. — Kula: pewnym zwycięzcą był Heljasz (P) 13,76 m, 2) Tilgner (P) 12,84 m, 3) Zajusz (Śl) 12,29 m, 4) Banaszak (Śl) 11,43 m (ig).

Hokej

Roczne walne zebranie PZHL odbędzie się 19 października w Warszawie. Poza wyborem władz na porządku obrad znajduje się powołanie do życia komitetu organizacyjnego mistrzostw świata, które w myśl decyzji ostatniego międzynarodowego kongresu hokeja na lodzie odbędzie się w nadchodzącym sezonie w Krynicy. Obecnie zarząd PZHL nawiązał pertraktacje z różnymi związkami europejskimi i ze związkiem kanadyjskim w sprawie udziału Kanady w nadchodzących mistrzostwach świata. Tym razem ma bronić jej barw reprezentacyjna drużyna uniwersytecka „Manitoba“. PZHL prowadzi pertraktacje z zagranicą co do udziału jej w kosztach sprowadzenia drużyny kanadyjskiej. Wątpliwe jest natomiast uczestnictwo drużyn reprezentacyjnych Japonii i Stanów Zjednoczonych. (Tel. wł.) T. S.

Hokej na trawie

„Czarni“ — „AZS“ 2:1 (2:1). Czarni wystąpili w komplecie, „AZS“ w dziesiątkę. Bramki strzelili: dla zwycięzców — Bertrand i Bzowy, dla pokonanych — Jaroszewski.

Kolarstwo

Mistrz świata Michard poniósł w Paryżu drugą z kolei porażkę w biegu sprinterów. Tym razem zwyciężył go rodak i stały zarazem rywal Fauchaux, wygrywając przed Moeskopsem. Michard zajął dopiero trzecie miejsce. (Tel. wł.)

Lekka atletyka

W spotkaniu międzymiastowym Francja — Węgry w Paryżu niespodziewane zwycięstwo odnieśli goście, bijąc Francję w stosunku 79:77 pkt. W biegu na 1.500 startował mimo okaleczenia odniesionego na ostatnim treningu Ladoumegue, zwyciężając w czasie 3:55,4. (Tel. wł.)

Pięściarstwo

Niedzielny turniej młodzików, którego wyniki techniczne są już znane, przyniósł szereg ciekawych walk, potwierdzając fakt, że w Poznaniu posiadamy istotnie doskonały materiał pięściarski. Jest to narazie tylko jeszcze materiał, ale nie wolno zapominać, iż bardzo wielu z zawodników w gruncie rzeczy zaliczyć należy do nowicjuszków, bowiem dopiero w tym roku rozpoczęli zaprawę. Pomimo tego zrobili duże postępy, znać na nich wytrawną rękę p. Stamma; może być dumny ze swych pupilów, ale też widząc bezspornie talentowane jednostki ma prawo od nich specjalnie dużo wymagać. Niestety nie obyło się bez przykrych zgrzytów, a najprzykryjszy wydarzył się podczas walki Wareckiego ze Strugińskim. Ten ostatni wyszedł na ring niewłaściwie ubrany, tak, że musiał zejść (co już jest niedopuszczalne) po rozpoczęciu walki i udać się do szatni; powtórzyło się to drugi raz w niespełna minutę. Wówczas sędzia powinien był ogłosić, że Warecki zwycięża przez techniczny k. o. Nie zrobił jednak tego, lecz po powtórnym rozpoczęciu walki daje Strugińskiemu ostrzeżenie za rzekomy niski cios (ostrzeżenie niesłuszne, co nie umniejsza winy zawodnika). Str. odmawia dalszej walki i dopiero wtedy sędzia dyktuje przegrana przez techniczny k. o. Zawinił poważnie zawodnik, którego powinna spotkać zasłużona kara; niemniejsza (a bodaj czy nie większa) jest wina sędziego i oczekujemy, że władze POZB wyciągną w stosunku do niego odpowiednie konsekwencje. — Z pośród występujących pięściarzy bardzo dodatnio zaprezentował się Holasz; dobrze walczył Domiechowski, górując wyraźnie, zwłaszcza technicznie nad Witczakiem, któremu niesłusznie przyznano zwycięstwo. Doskonale spisał się Wolniakowski, walcząc o klasę lepiej niż poprzedniej niedziel i błyskawicowo tempem, oraz celowością ataków oszłomił zupełnie swego przeciwnika. — Misurzewicz, obiecujący zawodnik, wykazał brak orientacji i opanowania, niepotrzebnie wdając się w chaotyczną bijatykę, kiedy mógł przy zachowaniu zimnej krwi łatwiej rozprawić się ze słabym przeciwnikiem. Tassarek nie miał trudnego zadania, a Czerniak sprawiał wrażenie, jak gdyby walczył tylko pokazowo. — W drugiej części, podkreślamy raz jeszcze z przyjemnością, bardzo dobrze prowadził spotkania p. Iwański, nareszcie sędzia z prawdziwego istoty zdarzenia. Oby takich więcej było!

W cyklu spotkań międzynarodowych w niedzielę walczy „Warta“ z dobrym zespołem „Athen“ ze Zgorzelic. Mecz ten rozegra się w ośmiu wagach i odbędzie się w sali kina „Metropolis“ o godz. 11.30. — Następnie 10 października „Warta“ spotyka się w Berlinie z „Herosem“, a 11. (czy nie za prędko jeden mecz po drugim!) z „Punching-Club“ w Magdeburgu. Wyróżnia my przekonania, że w sprawie sędziowa-

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

nia nasz mistrz będzie nieustępliwy, domagając się, aby prowadzący walki w ringu był bez głosu i aby tem samem mogły być spotkania nierozstrzygnięte. Tylko w tych warunkach możemy liczyć, że wyjdziemy z obu meczy z honorem.

Piłka nożna

Lwów — Łódź 4:3 (1:2). Spotkanie międzymiastowe, rozegrane we Lwowie w ramach uroczystości dziesięciolecia lwowskiego okręgu przyniosło zasłużone zwycięstwo gospodarzom. Gra od początku do końca była bardzo ciekawa. Ambitnie walczący goście zdezerorientowali gospodarzy swą górną grą, uzyskując chwilową przewagę. Już w 7 min. pada pierwsza samobójcza bramka dla Łodzian; zawiñił ją obrońca Lwowian Olejniczak. W 32 min. Stollenwerk uzyskuje drugą bramkę. Dopiero w ostatniej minucie przed pauzą Kruk zdobywa pierwszy punkt dla Lwowa. Po zmianie stron już w 7 min. Szabakiewicz wyrównuje, a w 21 min. Kruk wywalcza trzeci punkt. Karny podtykowany przeciw Łodzi zamienia w 36 min. Hahnke na czwartą bramkę. Pod koniec wreszcie Pawlak zdobywa dla Łodzi trzecią bramkę. Sędziował p. Gulicz. (Tel. wł.) W. K.

Warszawa — Łódź 1:0 (0:0). Pierwszy zespół Łodzi walczył w spotkaniu z reprezentacją Warszawy w stolicy, przegrywając nieznacznie. Jedyną bramkę uzyskali gospodarze w 8 min. przed pauzą ze strzału Nawrota. Wyróżnili się w drużynie Łódzkiej Trzmiela i bramkarz Jegorow, u Warszawian — Domański i Fert. Sędziował kpt. Baran. Widzów — 4 tys. (Tel. wł.)

„Wawel“ — „Warta“ (Zawiercie) 4:0. Spotkanie o wejście do ligi w grupie śląskiej przyniosło zdecydowane zwycięstwo mistrza Krakowa, który górował zupełnie nad przeciwnikiem. Goście byli słabi i nie mogli sprostać szybkością gospodarzom, którzy wyróżniali się ponadto dyspozycją strzałową. (Tel. wł.) E.

„AKS“ — „Szturm“ (Bielsko). Spotkanie międzymiastowe o mistrzostwo Śl. OZPN, rozegrane w sobotę w Król. Hucie, przyniosło zdecydowane zwycięstwo „AKS“ 4:1. W spotkaniu rewanżem w niedzielę „AKS“ pokonał „Szturm“ w stosunku 5:2, zdobywając tem samem definitywnie mistrzostwo. (Tel. wł.) E.

„Korona“ — „Merkur“ 7:1 (2:0). Łatwe zwycięstwo „Korony“, dla której strzelili bramki Kędzia 4, Apelbaum, Walkowiak i Janton po jednej.

Spotkania międzynarodowe Bruksela: Belgja — Szwecja 2:2 (1:1). Drezno: Niemcy — Węgry 5:3 (0:3); Węgry do pauzy grali bardzo pięknie i robili z przeciwnikiem co chcieli; po zmianie stron nie wytrzymali tempa i ulegli ostro oraz ambitnie grającym Niemcom, pozwalając sobie strzelić aż 5 bramek. Helsinki: Finlandja — Szwecja (trzeci garnitur) 4:4 (4:1); na 10 minut przed końcem Finowie prowadzili jeszcze 4:1. Berlin — Monachjum (spotkanie międzymiastowe) 5:4. Forst: Victoria — Hertha BSC 5:4 (1:2). Niespodziewana porażka mistrza Niemiec. (Tel. wł.)

„Legja“ — „HCP“ 3:1 (2:0). Zasłużone zwycięstwo odniósł mistrz okręgu, który wystąpił w silnie osłabionym składzie Kwintkiewicza II, Głowacza i Mikołajewskiego, „HCP“ grał bez swego bramkarza Fertscha. Mecz do przerwy uwiódnił przewagę „Legji“; po pauzie walka była wyrównana. Obie strony grały bardzo ambitnie. „HCP“ przetrzeźlił jednego karnego. Bramki dla „Legji“ zdobyli: Konopa, Biedermann i Chmielewski, dla „HCP“ — jedyną uzyskał Kaczmarek.

Dzień PZPN. Leszno: „Sokół“ — „Polonia“ 2:1 (1:1). Gniezno: „Stella“ — „Venus“ 5:4 (1:2). Ostrów: „Slavia“ (Ruda — Śląsk) — „Ostrovia“ 4:2 (2:2). Zawody towarzyskie przyniosły zasłużone zwycięstwo gości. Przewidziane początkowo spotkanie z okazji dnia PZPN „Ostrovia“ — „OKS“ nie odbyło się.

Pływanie

Walne zebranie. Zgodnie z uchwałą ostatniego walnego zebrania PZP wyznaczyl tegoroczne walne związku do Poznania na dzień 7 grudnia. (Tel. wł.) T. S.

Nowa metoda odmladzania

Na jeździe Amerykańskiego Tow. Chemicznego dr. F. C. Koch z Chicago University, dr. Rowntree i kilku innych uczonych przedłożyło wyniki swych doświadczeń w dziedzinie entokrynologii, a mianowicie zastosowanie nowego środka na odmłodzenie, polegającego nie na przenoszeniu gruczołów, lecz na zastrzykach lub zażywaniu lekarstw, wyrabianych ze zwierzęcych hormonów.

Doświadczenia dokonane przez tych lekarzy na zwierzętachwały rzekomo wprost sensacyjne dodatnie wyniki.

Echa wielkiej wojny

Sensacyjny proces Ameryki przeciwko Niemcom o 40 milionów dolarów.

Przed trybunałem międzynarodowym w Hadze rozpoczął się proces, wytoczony przez rząd Stanów Zjednoczonych przeciwko obecnemu rządowi niemieckiemu o zwrot 40 milionów dolarów strat, jakie poniósł wskutek działalności agentów niemieckich na terytorjum amerykańskim w okresie poprzedzającym przystąpienie Ameryki do walki światowej. Chodzi tu o szereg wybuchów, spowodowanych przez agentów niemieckich, którzy na rozkaz swego rządu wysadzili w powietrze skład amunicji i arsenał broni przygotowanej do eksportu do Rosji która zamówiła wówczas w Ameryce olbrzymie transporty broni.

Władze amerykańskie po wielu latach otrzymały bezsporne dowody udziału agentów niemieckich w dwóch wielkich wybuchach, z których jeden wydarzył się 30 lipca 1916 roku na stacji Blacktom, drugi 1 stycznia 1917 roku w Kingsland. Szkody spowodowane obydwa wybuchami, przyniosły amerykańskiemu fabrykom broni około 25 milionów dolarów, obecnie zaś cała suma powództwa wraz z procentami urosła do 40 milionów dolarów.

W imieniu rządu amerykańskiego przed trybunałem haskim staje Bonynge, który opierając się na zeznaniach zdemaskowanej w Ameryce kobiety - szpiega „Wiktoryny”, stwierdza, iż od 1915 roku niemieckie ministerstwo wojny, działając w porozumieniu z ówczesnym posłem niemieckim w Washingtonie, organizowało szereg aktów terrorystycznych, mających przeszkodzić zaopatrywaniu Europy w materiały wojenne. Najciekawsze jednak zeznanie złożył były agent niemieckiego wywiadu w Ameryce, Wick, który brał bezpośredni udział w eksplozji olbrzymiego składu amunicji w Blacktom. Jako szczegół niezmiernie charakterystyczny, przytacza przedstawił Ameryki zeznanie innego, niemieckiego agenta, Koeniga, który bezpośrednio po wykonaniu powierzonego mu zamachu w Blacktom, przesłał swemu szefowi, attache wojskowemu Niemiec w Washingtonie, rotmistrzowi von Igen odtłamek granatu, jako... pamiątkę z Blacktom. Odtłamek ten został dołączony jako dowód rzeczowy do akt sprawy i przedstawiony sądowi.

Jednocześnie na rozprawie wypłynęła historia słynnego kapitana Edda, który niedawno temu spadłszy z konia podczas przejażdżki w swym majątku w Niemczech poniósł śmierć. Nazwisko Edda, syna głośnej powieściopisarki niemieckiej, Boy Edda, było dobrze znane rządcom wszystkich państw prowadzących wielką wojnę. Kapitan Boy Edd pełnił od początku wojny obowiązki morskiego attache Niemiec w Washingtonie i był otwarcie oskarżony o zorganizowanie całej sieci szpiegowskiej na terenie Stanów Zjednoczonych. Wskazywano na niego również jako na jednego z głównych inicjatorów zatopienia „Lusitania”, kradzieży dokumentów z amerykańskiego sztabu generalnego, a wreszcie kierownictwo wyżej wspomnianych wybuchów w Blacktom i w Kingsland. Kapitan Edd został wydany jako na jednego z głównych inicjatorów zatopienia „Lusitania”, kradzieży dokumentów z amerykańskiego sztabu generalnego, a wreszcie kierownictwo wyżej wspomnianych wybuchów w Blacktom i w Kingsland. Kapitan Edd został wydany jako na jednego z głównych inicjatorów zatopienia „Lusitania”, kradzieży dokumentów z amerykańskiego sztabu generalnego, a wreszcie kierownictwo wyżej wspomnianych wybuchów w Blacktom i w Kingsland.

W toczącym się obecnie procesie w Hadze, kapitan Edd miał być również przesłuchiwany. Tembardziej zagadkowo przedstawia się wiadomość o jego nagłej śmierci, spowodowanej jakoby upadkiem z konia. Wygląda raczej na to, że postanowiono usunąć niebezpiecznego świadka, tembardziej, że kapitan Edd powodowany niezadowolaniem z racji odmówionych mu wysokich nagród pieniężnych, zapowiadał jakieś sensacyjne rewelacje. Proces o 40 milionów dolarów wzbudził wielką sensację w świecie politycznym, a przebieg jego obfituje w wiele szczegółów, które dziś jeszcze po upływie 15 lat dają światu świadectwo tego, jakimi środkami, posiłkowali się agenci niemieccy w okresie wielkiej wojny.

„Król Klondyke” zmarł w nędzy

W Bridgeport, w stanie Wyoming, zmarł w skrajnej nędzy i najzupełniejszym opuszczeniu 75-letni Szwed, Frans Elfvergren, niegdyś żeglarz, a później najbogatszy Szwed w Stanach Zjednoczonych. — Niezwykle jego dzieje mogą służyć za przykład, jak zmienny jest los człowieka.

Elfvergren, już jako młody chłopiec, wyruszył w świat na okręcie i przemierzając siedem mórz we wszystkich kierunkach udał się do Ameryki i wyruszył na Alaskę, jako poszukiwacz złota. Stał na czele głośnej wówczas ekspedycji „Szlak 97”, opisaną później przepięknie przez Roberta Service'a, poetę kanadyjskiego. W wyprawie tej zginęło 36 pionierów, z wyjątkiem Elfvergrena i czterech ludzi. Gdy ci ostatni przybyli na pustynię arktyczną, znaleźli tam najbogatsze z dotychczas odkrytych pokładów złota. Złotodajne tereny sprzedali Towarzystwu Kopań Złota w Alasce Północnej za cenę wielu milionów dolarów, i tym sposobem Elfvergren w wieku lat czterdziestu dwóch stał się milionerem.

Mając dość tulaczy po świecie, osiadł w Kalifornii, gdzie założył ogromną fermę owocową, wkrótce jednak przeniósł się do Ameryki Południowej, i tam nabył ogrom-

ne tereny z zamiarem ich rozparcelowania. Rewolucja i ciągle rozruchy nie pozwoliły mu przeprowadzić swego planu i nadszedł wielki kryzys, który zrujnował Elfvergrena do zubożenia.

Zapoznawszy się z „techniką rewolucyjną”, stanął na czele powstańców w Hondurasie, lecz po dłuższych, pomyślnych dla niego walkach, został pokonany i musiał uciekać. Gdy spotkał w Seattle dawnych swych przyjaciół, wyruszył znów z nimi na poszukiwanie złota — tym razem bez skutku.

Od tego czasu życie Elfvergrena stało się jednym pasmem nędzy. Pracował ciężko, przymierając stale głodem, gnębiony chorobami i bezdomny. Wreszcie śmierć wyzwoliła nieszczęśliwego starca i tak się skończyła świetna karjera — „króla Klondyke”.

Czy nazwa „garçon” jest obrazą?

Kelnerzy mają, jak wszystkie inne korporacje, swoją zawodową godność, której sztafardę trzymają bardzo wysoko. Po uregulowaniu kwestji napiwków przez doliczenie procentowe do rachunków, przysłała kolej na sposób przywoływania i nazywania kelnerów. Kelnerzy paryscy wystąpili obecnie przeciwko nazywaniu ich „garsonami”. Specjalne stowarzyszenie, jakie zawiązali, celem bronięcia zawodowych i ogólnie - ludzkich swoich praw, wychodzi przy stawianiu zarzutu niewłaściwości nazwy „garsonów” z zupełnie racjonalnego zresztą założenia, że ludzie dojrzałego, często nawet starzy, nie mogą być nazywani stale „chłopcy - garçons”.

Najpraktyczniej może rozwiązaniem kwestji, jak proponują niektórzy, byłoby przytwierdzenie do każdego stolika mosiężnej tabliczki z wymienieniem imienia i nazwiska obsługującego dany stół kelnera. W każdym razie proponowana inowacja wniesie, z początku przynajmniej, pewne utrudnienia i komplikacje w tak rozwiniętym we Francji, zwłaszcza w większych miastach, życiu kawiarniano-restauracyjnym, o ile, oczywiście, kelnerzy naprawdę uznają nazwę „garçon” za uwielbianą ich zawodowej godności.

21-sza Loteria Państwowa

Ciągnięcie od 9-tego września do 14-tego października.

(Bez gwarancji)

W siedemnastym dniu ciągnięcia 5-iej klasy padły wygrane na numery następujące:

75,000 zł na nr. 83697.
50,000 zł na nr. 152252.
25,000 zł na nr. 57568.
10,000 zł na nr. 162650.

Po 5,000 zł na nr. 23334 61097 107387 202910.

Po 3,000 zł na nr. 3716 24070 76799 84893 110815 159034 173053 208193.

Po 2,000 zł na nr. 10864 14143 14251 16902 19255 35830 46416 61837 73293 87444 100552 111039 123014 162854 172047 198656 201150.

Po 1,000 zł na nr. 215 419 4616 8943 33772 50599 61703 81190 95920 114325 122195 134339 146474 169651 179907 185844 195670 197203 199099 207659.

Po 600 zł na nr. 1006 3059 10544 11077 11839 19596 28882 34326 34653 38429 51923 62266 71376 19758 87684 92150 96912 105703 105969 112186 134595 169231 170982 183145 183819 186179 188919 189430 190551 203864.

Po 500 zł na nr. 75 890 1523 2283 2886 5347 10172 13080 14619 16948 18337 19605 19681 22550 25970 28609 32452 33952 36265 36916 37536 38116 38522 40743 41750 42715 44407 46059 48294 48312 50619 51099 52112 54904 55273 57261 57373 57864 60070 61642 65326 65966 68231 68858 73339 75087 75718 75910 77020 78255 78842 79614 80776 83225 83654 84353 84557 89392 92620 93190 93814 94102 96166 99922 10051 102022 103991 107602 109280 110525 113837 115490 118444 120820 121084 121116 122846 124186 127176 127347 127554 129994 13194 132572 134195 134565 134815 136156 136374 137499 138755 139445 142723 150439 150469 152316 153055 156337 156757 157868 158579 160182 164712 164980 166270 166863 169719 171004 173445 175750 179121 180979 184553 186745 188825 189969 190959 193771 194796 194955 196855 199781 200031 201065 202882 203597 203602 205695.

Po 250 zł wygrały numery następujące:

202 465 500 18 603 717 64 1030 125 33 202 342 422 40 43 520 685 792 809 90 984 2093 130 64 92 95 231 51 90 468 86 517 52 613 740 803 38 3050 198 271 541 65 676 752 887 4111 52 212 61 688 702 811 26 64 69 5000 4 121 32 98 263 337 60 69 91 98 559 84 610 84 6010 12 13 44 370 74 83 438 39 504 96 668 774 881 937 7042 87 178 207 55 314 55 437 80 659 782 820 56 99 952 8130 277 90 312 501 43 65 69 617 92 733 864 9266 467 582 624 793 854 10036 67 146 83 357 470 933 661 86 763 828 905 11037 49 122 38 270 81 315 67 405 46 629 705 898 909 12232 78 317 42 63 449 598 650 739 805 951 13022 199 201 447 92 586 951 13022 199 201 447 92 586 729 61 861 70 953 14017 74 135 45 419 68 69 549 82 714 29 56 59 80 86 92 805 23 76 15045 113 373 74 437 551 66 600 25 88 734 887 925 55 77 93 97 16036 89 239 69 90 390 428 45 87 653 703 36 77 83 860 936 85 95 17080 83 169 216 31 45 47 81 311 577 683 755 816 965 180082 152 79 211 456 516 654 61 840 19110 79 85 376 70 413 95 543 70 77 676 736 55 821 939 20173 202 15 332 400 69 83 541 684 93 95 870 919 21016 152 342 54 404 584 938 22023 60 149 315 39 430 523 734 857 964 23074 234 74 330 31 42 77 433 47 66 544 770

81 882 951 24075 156 219 59 343 86 99 531 32 39 69 73 96 97 667 787 839 931.
25068 128 242 388 441 638 718 933 26008
41 144 254 55 311 36 470 99 652 748 825 906
44 27003 128 246 63 319 99 432 502 69 705
28060 155 210 353 73 424 31 536 625 82 703
89 975 29052 59 81 112 213 23 57 466 70 607
18 70 72 92 31 30042 82 181 372 98 538 632
754 60 872 956 93 31041 125 230 36 304 435
561 622 713 62 808 934 47 32125 93 99 262
349 95 514 795 825 33152 82 288 91 374 484
548 688 770 827 31008 75 84 158 78 86 204
55 97 369 492 577 643 727 987 35031 70 77
246 348 513 63 727 33 848 83 982 36079 152
353 70 71 589 646 78 739 77 88 89 842 96
37044 101 99 217 331 488 530 611 16 716 67
804 51 902 18 38090 647 69 839 39217 38 322
32 99 457 64 526 30 783 856 954 57 40138
285 92 340 50 81 433 42 508 69 669 778 88
839 940 41206 24 329 484 520 600 42015 53 108
372 430 60 68 545 687 821 68 916 28 43147
59 82 289 409 691 782 802 12 95 905 44038
172 248 347 454 82 533 36 729 51 827 63 937
45024 180 261 318 98 434 48 722 818 46087
93 171 267 377 402 55 597 650 712 883 47029
205 31 37 433 45 537 655 752 89 890 965
48015 32 46 126 385 543 51 58 71 767 810
949 49041 69 83 147 222 80 328 460 535 81
729 806 907 50.

50087 200 499 674 817 94 934 83 51010 36
228 80 315 451 605 8 710 909 52027 130 56 72
73 216 304 93 448 84 501 67 745 70 815 963
89 53171 260 659 757 61 54013 32 189 273
89 561 633 64 79 87 744 59 78 861 97 978
55010 117 68 72 89 304 19 351 90 97 557
632 764 72 885 50003 74 105 61 245 98 492
539 80 717 969 80 57067 118 203 304 541 619
44 761 77 801 58010 362 445 545 76 602 3
916 43 89 59013 81 157 215 62 86 448 60108
57 212 18 21 448 78 531 61 62 84 622 85 746
807 98 961 61060 81 730 64 818 65 86 918
62021 90 159 210 21 48 58 85 340 418 41 50
713 847 78 928 63127 63 87 215 57 308 88
499 606 19 774 834 970 64066 152 221 48 425
91 571 88 606 30 65047 152 323 55 441 58 74
94 518 87 655 738 72 835 47 52 947 66120 84
213 48 307 9 84 496 574 678 826 905 80 67027
118 35 205 38 319 567 603 20 38 69 708 962
68148 243 317 73 406 522 85 640 98 983
69047 287 345 424 564 615 69 934 68 8370078
93 201 26 31 69 465 548 65 75 610 714 28 821
52 59 960 66 71225 359 68 505 85 88 618 21
43 81 85 882 938 72104 390 645 52 708 26 852
68 978 73147 278 372 84 95 419 46 523 77 735
55 954 74048 155 88 90 204 618 726 978.

75130 348 53 60 412 17 529 47 51 64 610
77 96 714 816 942 76004 50 54 207 20 69 539
621 45 47 60 705 27 806 16 35 36 72 77111
488 510 634 55 88 775 973 78057 150 57 293
424 49 87 575 91 796 802 82 930 71 79071
103 30 56 243 308 511 68 618 810 18 65 80036
102 36 307 37 87 94 449 543 636 705 45 862
69 72 948 81024 75 204 35 494 614 62 700
873 909 82000 12 25 51 62 77 216 81 326 522
846 909 91 83134 68 246 503 640 742 44 59
98 868 92 932 84083 137 277 80 319 28 57 71
401 515 960 85121 69 368 79 424 57 509 692
712 82 952 86046 263 309 67 455 529 674 779
973 98 87079 294 348 544 633 771 887 936
88008 281 309 78 99 421 54 89007 237 562
605 43 717 39 61 800 41 950 90095 191 247
369 462 83 541 72 606 707 91407 516 22 728
815 920 96 92000 117 225 547 628 42 980 91
93064 73 138 56 202 32 349 690 732 858 925
94091 133 38 219 65 333 54 62 68 412 53 508
14 70 90 629 56 740 50 899 95157 536 52 632
96 702 95 96190 210 35 92 340 96 432 564 92
605 17 20 72 783 97019 94 222 301 42 79 516
650 808 57 923 98065 284 340 520 61 79 693
721 75 823 63 938 75 99043 71 86 146 217
494 606 775 812 32 953 79.

109013 131 58 278 341 666 92 777 81 86 826
101028 36 84 262 67 653 98 705 33 824 26 32
954 162173 278 404 433 649 730 848 87 910 92
103193 221 371 472 578 622 81 725 104047 167
293 99 491 615 42 92 707 17 30 902 15 39
105013 148 252 74 381 83 438 74 84 868 90 944
82 106012 157 208 36 300 11 54 69 473 657 94
720 855 62 107015 28 98 166 67 75 264 373 434
501 23 706 844 70 905 92 108117 98 358 95 418
27 53 57 87 547 658 109265 73 77 84 91 311 76
240 514 80 621 52 719 40 919 110242 66 304
454 648 774 813 38 54 962 99 111066 103 36
73 221 355 408 588 91 603 8 14 31 65 763 831
42 47 55 64 69 112033 75 78 233 338 458 91 501
80 624 113036 80 165 209 303 85 424 72 565 98
600 781 82 968 114059 165 634 46 49 80 792
97 807 55 941 115292 395 548 53 632 54 757 94
803 900 52 68 84 116011 41 159 218 35 385 400
11 47 76 548 87 658 827 904 117029 51 269 87
318 23 88 457 501 24 32 67 681 89 706 7 857 90
951 78 118009 33 70 140 84 211 80 305 427 83
511 679 901 2 66 119193 264 324 49 50 70 523
37 43 648 816 982 120083 347 49 58 81 480 514
86479 830 35 84 930 121080 135 352 64 77 86
89 409 33 80 539 733 51 84 947 122061 203 13
70 347 88 95 404 552 784 91 92 892 900 123020
356 412 75 82 591 809 67 962 124079 115 41 92
216 338 58 577 608 49 751 88.

125080 223 305 71 90 417 54 616 822 126260
61 343 64 508 90 684 962 127014 62 79 87 202
21 23 60 98 379 460 76 520 729 47 816 126090
136 278 91 92 462 544 57 67 607 49 736 79
129092 125 83 91 222 341 59 457 69 79 690 776
864 907 88 130139 331 442 526 30 31 54 65 687
954 89 431042 79 139 82 514 61 621 725 815 82
514 61 621 725 815 82 132096 107 52 54 314 41
488 563 749 71 78 895 912 133077 97 228 68
415 98 532 638 77 724 921 134297 332 62 99
410 17 51 54 605 74 76 84 732 906 135125 99
644 743 57 859 932 62 82 89 136059 133 312 54
410 552 60 77 704 872 948 137001 2 9 66 74 156
65 222 37 99 381 501 95 658 772 972 138039 57
74 98 159 392 627 51 54 72 99 763 808 139014
282 319 96 513 67 80 648 746 49 827 909 10
140077 155 82 454 726 40 801 912 81 141093
243 88 354 71 71 575 632 45 737 826 33 142049
77 340 78 437 546 51 63 609 27 740 48 857 75
983 143117 37 94 608 45 754 837 920 144015
233 343 412 14 86 542 50 700 806 80 92 145030
86 129 48 56 218 45 50 86 399 448 525 626 46
93 939 79 146099 113 52 252 63 438 80 604 59
775 960 98 147013 55 117 25 31 39 84 250 307
410 505 669 750 71 97 886 93 986 148017 58 197
250 56 85 417 18 31 606 713 23 876 904 5 29
92 149052 76 77 270 432 41 55 679 827.

150240 71 86 422 78 83 613 97 747 79 151055
78 300 78 605 799 831 49 910 152069 133 81
396 443 53 518 82 99 753 803 930 45 153127 201
47 326 49 636 822 47 70 84 927 32 154064 72
170 91 411 81 772 155029 84 145 97 248 338 95
421 550 97 632 83 711 20 64 826 34 74 912
156123 202 350 55 5

W sobotę, dnia 27 września o godz. 10 rano, zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Stanisław Chojecki

dyrektor Gimnazjum Państwowego im. św. Stanisława Kostki w Kościanie.

Eksportacja zwłok z Gimnazjum do kościoła Farnego nastąpi w środę, 1 października o godz. 10 rano. Po nabożeństwie żałobnym pogrzeb.

zw 25 733

Kościan.

W ciężkim smutku

żona z dziećmi i rodzina.

W piątek, dnia 26 b. m. zmarł nagle, ś. p.

Wacław Książkiewicz

długoletni zastępca burmistrza miasta Wągrowca.

W Zmarłym straciłszy nieustraszonego i nieodżałowanego współpracownika na niwie samorządowej, który Swymi zaletami charakteru, ofiarną i bezinteresowną pracą położył duże zasługi dla dobra miasta i pozostawił po sobie niezatartą pamięć niezwyklej cnót Obywatela. Cześć Jego pamięci.

Wągrowiec, dnia 27 września 1930.

dw 1669

Magistrat i Rada Miejska.

Dnia 27 września 1930 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najlepsza matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Buszków

Bronisława Musiałowa

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 30 bm. o godz. 4,30 po poł. z domu żałoby ul. Słowackiego 48.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

dw 1671

Zakład Pogrzeb. „Ceremonial” Towarowa 25 tel. 31-80.

Dnia 27 września 1930 r. o godz. 9 rano, zasnęła w Bogu, po długiej chorobie opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najdroższa matczka, teściowa, babka i ciocia w 75 roku życia, ś. p.

Wanda z Mateckich Krakowska

Eksportacja zwłok z domu żałoby przy ul. Dąbrowskiego 22 odbędzie się we wtorek, dnia 30 bm. o godz. 4 po poł. Nazajutrz nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobu w Solcu pow. Środa o godz. 10,30 przed połud.

W ciężkim smutku pogrążeni

dzieci i rodzina.

dw 1666

Powózki do Solca oczekiwać będą na stacji Sulęcinek o godz. 10. Środa, Poznań.

Dziś w nocy zasnęła w Bogu po długiej chorobie, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza ukochana ciocia, ś. p.

Anna Gładyszówna

w 92 roku życia. Nabożeństwo żałobne z wigiljami odbędzie się w środę, dnia 1. 10. o godz. 10,30 w kościele Farnym w Śremie; stąd pogrzeb na cmentarz Nowomiejski, o czym Krewuyum i Znajomym donosi

Śrem, dnia 28 września 1930 r.

rodzina.

zw 25 744

Przewielebnemu Duchowieństwu z ks. Infułatem Klosem i ks. Prałatem Taczakiem na czele, D. zorowi Kościelnemu parafji św. Marcina, Zgromadzeniu SS. Miłosierdzia, Komisji Rady Ubogich m. Poznania, wszelkim organizacjom oraz Przyjaciółom i Znajomym za oddanie ostatniej przysługi, ś. p.

Władysławowi Górnickiemu

składa z głębi serca płynące

Bóg zapłać!

Rodzina.

zw 25737

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mego drogiego męża, naszego ukochanego ojca, ś. p.

Czesława Kostańskiego

odbędzie się w środę, dnia 1 października 1930 r. o godz. 8 rano

msza św.

w Kościele parafjalnym św. Wojciecha, o czym zawiadamiają żona i dzieci.

Pw 5481-57.135

W sobotę rano o godzinie 1,30 zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza córeczka i siostrzycka, ś. p.

Aniela Zgołówna

przeżywszy lat 15. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, o godzinie 4, z domu żałoby przy ulicy Podgórznej 2, o czym uwiadomiamy

w nieutulonym żalu i smutku

Hipolitostwo Zgołowie z dziećmi.

zw 25 741

Za tak licznie przesłane nam życzenia i kwiaty z okazji naszego srebrnego wesela, wyrażamy na tej drodze wszystkim Przyjaciółom i nam Życzliwym

serdeczne podziękowanie.

Arnold i Alfrida Milbradt

zw 25 748

Poznań, we wrześniu 1930 r.

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku od żywego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów: 1 pudełko 6.— zł, 3 pudełko 15.— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 4064 34.71

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

Mamy w Poznaniu przy ulicy Małeckiego,

parterowy lokal handlowy

z przyległym pokojem oraz dalsze cztery przyległe pokoje z kuchnią, które to ubikacje gołowi byłibyśmy wydzierżawić w zamian za inne 4 pokojowe mieszkanie z łazienką i pokojem dla służącej. Zgłoszenia Kurjer pod zw 25 742

4 ciężkie wozy

3 i 4 cal. masywne, w dobrym stanie, bardzo tanio na sprzedaż.

W. Czekański, Międzychód.

zw 25 488

ze Stożków

Marja Dąbrowa Rumińska

zasnęła w Bogu po ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, w 43 roku życia w Poznaniu.

Ekspozycja zwłok nastąpi we wtorek, dnia 30 września r. b. z kaplicy św. Józefa autem do Krakowa, poczem odbędzie się tamże pogrzeb w czwartek, dnia 2 października r. b. po południu z kaplicy ementarza rakowickiego, o czym uwiadomiamy

Puszczykowo-Łęczycza

w ciężkim smutku pogrążeni
mąż, ojciec i brat.

Osobnych uwładowień nie wysyła się.
Zobliad Pogrzeb, Cmentarz Towarowa 25 tel. 51-50

dw 1670

Wróciłem Dr. J. Jagielski

Plac Wolności 10

Godz. przyjęć: dla prywatnych: 12,30—1,30 i 3,30—4,30,
dla kasowych 8—9 i 4,30—5,30 zw 25714

Wróciłem Borna, lekarz dentysta

ul. 27 Grudnia 9

zw 25786

Składu

nadającego się na bławaty, przy ruchliwej ulicy poszukuję. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 25700 Agencji wykluczeni.

KURSY HANDLOWE

Początek 1 października — Po ukończeniu łatwe osiągnięcie posady.

Książkowość, korespondencja, stenografia, pisanie na maszynach. Przeszło 100.0 absolwentów na posadach stałych. zw 25664

Najtańsze wykształcenie

Proszę żądać prospektów z uznaniami.

Pozn. Tow. Buchalterji św. Marcina 29.

M. MALINOWSKI

Największy specjalny magazyn konfekcji damskiej
Poznań, Stary Rynek 57

poleca

Nowości Jesiennie-Zimowe

Płaszczki - Suknie - Spódniczki - Bluski - Swetry
Płaszczki, sukienki i mundurki dziecięce
w wielkim wyborze od skromnych do najwykwintniejszych po niskich stałych cenach

Konfekcję miarową

specj. Suknie i Płaszczki żałobne wykonuje się starannie w ciągu doby.

Z powodu własnej fabrykacji najtańsze źródło zakupu

HURTOWNIE

ZAŁ. 1903

DETALICZNIE

P 5473/439,2746

Gdy suknia jest poplamioną należy zaraz oddać ją „BARWIE” do chemicznego wyczyszczenia.

„BARWA”

wł. S. Kalamajski.

Poznań: Pl. Wolności 6, ul. Wielka 18 nar. W. Garbar, Marszałka Focha 49, Wierzbicice 49, Rynek Jeżycki 1 nar. ul. Kraszewskiego. Toruń: Szeroka 21, Ostrów: Rynek 28. Leszno: Rynek 25. Mosina: ul. Farbiarska.

Pw 5471-39, 165

Akwizytorów

do sprzedaży maszyn biurowych poszukuje
K. Kochanowicz i S-ka, św. Marcin 63.

Pw 5478-39

SPROSTOWANIE.

W ogłoszeniu dotyczącym podziału masy upadłości Tadeusza Andrzejewskiego w Poznaniu podalem mylnie wiarygodności, które wynoszą istotnie, jak następuje:

Uprzywilejowane według § 61 liczb. 1	270,22
„ „ „ 2	1.791,51
Nieuprzywilejowane „ „ „ 6	24.089,50
	26.151,23

zw 25745

Z. Smyt, zawiadowca masy konkursowej.

BACZNOŚĆ CIERPIĄCY NA PRZEPUKLINĘ

Dużo rzekomych specjalistów ogłasza się, że ich sposoby leczenia przepukliny są jedynie skuteczne. Aby zaś przekonać się, że tylko przez znane powagi naukowe polecane bandaże usuwa aże radykalnie po osobistym jawieniu się najzastarszemu i najniebezpieczniejszemu przepukliny u pań, panów i dzieci, najnowsze wynalazki M. Tillemanna, oddawna znanego w całej Polsce specjalisty i prof. Raskala są wprost zbawienne — wystarczy przyjść i przegladnąć liczne, entuzjastyczne podziękowania ludzi o znanych nazwiskach profesorów uniwersytetu, lekarzy, ze sfer duchowieństwa, najwyższej arystokracji oraz z ludu.

M. TILLEMANN

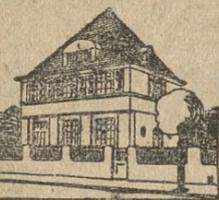
specjalista i wynalazca opatentowanych bandaży
KRAKÓW, UL. SZLAK nr. 39
Zadać prospektów bezpłatnie. nw 3574

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji z wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 516 współpracowników zatrudniamy stale, i woinych posad niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników nie wolno nam zwalniać ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce. Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbytnio obciąża nasz dział korespondencyjny zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że

na wnioski o posadę,
o ile nie zostaną uwzględnione,
odpowiadać nie będziemy.

Woinie miejsca ogłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.
Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
Oredownika Wielkopolskiego
Wielkopolskiej Ilustracji
i Samochód

Jako jedyna czysto polska i chrześcijańska instytucja w Polsce (a nie zagranicą)

udzielamy bezprocentowych pożyczek na budowę i na spłatę hipoteki, oraz zakup gruntów, na każdą miejscowość w Polsce. Pożyczki nasze są przez 21 lat bezprocentowe i przez 21 lat spłacalne. Poszukujemy w każdej miejscowości uczciwych zastępców.

Budowlana Kasa Oszczędności i Pożyczek
Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością
Mysłówice, ul. Powstańców 15. zw 25739

PRZESYŁKI DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ

TELEFON POZNAŃ GWARNA 1513 16
ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIĘKSZY SPECJALNY DOM PIERWSZORZĘDNYCH TOWARÓW FUTRZANYCH

WYKONANIE PODŁUG MIARY WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą zaufania. Mój od przeszło 85 lat istniejący specjalny interes daje gwarancje za fachowe, solidne wykonanie i nieskazitelny zdrowy materiał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE

nw 3509

Kino Renaissance

Od 29. 9. do 5. 10.

„Kurjer Carski”

W roli głównej: Iwan Mozzuchin i Natalja Kowanko
2 serja 20 aktów. Pw 5479-47,8

Książkowy (a)

siła pierwszorzędną, znająca dokładnie żurnal amerykański oraz zestawianie bilansów

potrzebna zaraz ewent. później. — Osoby znające system kartkowy mają pierwszeństwo. Oferty z odpisami świadectw oraz podaniem referencyj i wymaganej pensji skierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 25740

Skład bławatów

konfekcji i krótkich towarów jest zaraz lub później do wydzierżawienia. Przedsiębiorstwo istnieje przeszło 35 lat.

LEON NEUMANN, Swiecie n. W. (Pomorze).
nw 25645

Ważne dla wszystkich zakładów pracy

Wyszły z druku:

- a) Książeczka obrachunkowa dla każdego poszczególnego robotnika, według wzoru zatwierdzonego przez Okręgowego Inspektora Pracy X. Okręgu,
- b) Księga imienna na około 1000 nazwisk,
- c) Wykaz młodocianych,
- d) Księga kar pieniężnych nakładanych na robotników,
- e) Księga wypłat dla pracowników fizycznych,
- f) Księga wypłat dla pracowników umysłowych,
- g) Księga uwag Inspektora pracy,
- h) Księga wekslowa.

Wysyłka za pobraniem pocztowym lub poprzedniemu nadesłaniem gotówki z doliczeniem portorji

DRUKARNIA POLSKA SP. AKC.

Poznań, św. Marcin 70.

zw 26148/A

Najtaniej
w „SERWISIE“!
Największy wybór!
Serwisy
Kryształ
Wyprawy!!!
Pw 4875-16.183

OKUCIA budowlane

Wszelkie zamki i zawiasy, gwoździe, warszaty stolarskie i kowalskie, pasy i tarcze zapędowe, tran-misje, łożyska, armatura klungeryt azbest, szmergiel, filce autog., aparaty do spawania, metale łożyskowe-lutownicze po cenie po cenach znizonych

„Przewodnik“
św. Marcin 30. Tel. 15-71.
Pw 4912-440

Kursy kroju

modelowania, systemem dotychczas nieznanym, po ukończeniu świadectwo dyplom Akademii Paryskiej. Medal i praca, otwarcie 1. 10. Zapisy codziennie.
zw 26185

„MODES de PARIS“
św. Marcin 34, II.

„KWASOWIT“

czerny
najlepszy ocet stołowy.
zw 1533

„KWASOWIT“

zielony
najlepszy ocet do zapraw.

Nieszczelnione mury fundamentowe, balkony - posadzki - tarasy.

Szczególnie w jesieni oraz w zimie, kolosalnie obniżają wartość Waszych posesyj. Stratom zapobiegamy natychmiast, wykonywając:

Isolacje, przeciw nasiąkowi wody przez mury fundamentowe.
Uszczelnienie posadzek prze-

ciw przesławkowi w pralniach, łazienkach, kuchniach, ustępach, balkonów, tarasów, basenów wodnych.

Isolacje ciepło i zimno - chronne płytami korkowymi.

Wszelkie prace izolacyjne i uszczelniające wykonujemy z doświadczeniem z najlepszych krajowych i zagranicznych przez nas wprost reprezentowanych, to też tylko nasza praca zabezpiecza nieruchomości przed samozniszczeniem na zawsze.

Wielkopolskie Przedsiębiorstwo Izolacji
Dąbrowskiego 43,
Poznań, Telefon nr. 70-50.

Lf: 2264/30.

PRZETARG

Fabryka Opakowań i Etykiat Polskiego Monopoli Tytoniowego Poznań-Staszica, sprzedaje domek parterowy o 3 ubikacjach i szopę z fachułki przy ul. Ceglanej, — na rozbiórce.

Oferty w zamkniętych kopertach należy przedłożyć do dnia 3 października 1930 r. pod adresem powyższej Fabryki, która udzieli bliższych wskazówek.

Poznań, dnia 26 września 1930 r.

nw 4091

Dyrektor (—) Cyprian

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

W środę, dnia 1 października b. r., o godz. 12-tej, odbędzie się przy ulicy Gnieźnieńskiej 47 (Poznań-wschód) sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

5 mórg kartofil, dubeltówki i karabinu. nw 4032

Zbiórka o godz. 11,30 przed komisariatem w Głównej. Poznań, dnia 29 września 1930 r.

MAGISTRAT XIII/4.

Redaktor

obeznany dobrze ze stosunkami Zachodniej Polski, społecznik, potrzebny od 1. 1. 1931 r. lub wcześniej na naczelnie stanowisko do większego piśmna na prowincji. Zgłoszenia z podaniem referencji, dotychczasowej działalności i wymaganej pensji, uprasza się pod nr 4033 do Kurjera Poznańskiego.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Antyki

salon, mahoni inkrustowany, kanapka Recamier, serwantki, sekretary, biblioteki, biurka, damskie, komody, fotela, krzesła, parawan, świeczniki na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zdw 94 504

Meble

w olbrzymim wyborze po cenach niższych poleca A. Baranowski. Poznań, ul. Podgórna 13. Pw 4053-3447

Cukiernia - kawiarnia restauracja

świetnie prosperująca przy bardzo ożywionej ulicy w Poznaniu z powodu stosunków rodzinnych natychmiast do sprzedania „Osadopol”. Rzeczypospolitej 9. zdw 94 449

Skład

kolonialny, sprzętów kuchennych, szkła, porcelany, w pow. mieście, (gimnazj. i wojsko) z powodu innego zajęcia do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 94 695

Dobra Rycerskie

„Jastrzębie Zdrój” (Majętność ziemska i Zakład Kapielowy, słynny z najsilniejszej radioaktywnej solanki jodobromowej w Polsce) na sprzedaż z powodu podziału spadkowego. Reflektantom poważnym udzieli wszelkich informacji Dyrekcja Zakładu Kapielowego „Jastrzębie Zdrój”. (Woj. Śląskie). zdw 94 692

Zakład

fryzjerski z mieszkaniem korzystnie sprzedam Leja. Pleszew ul. Stenkiwicza 25 nw 8991

Zakopane

Biuro J. Kubiańskiego, sprzedaż will, dzierżawy pensjonatów. zdw 94 411

Meble

po najtańszych polecia Pluciński, Wodna 7. zdw 94 866

Sprzedam

pokój z meblami. Adres wskaże Kurjer zdw 94 494

Skład

kolonialny urządzeniem, towaram 3 pokoje łazienka, 5 500 sprzedam. — Strabel, Poznań, Wierzbicice 43. zdw 94 272-3

Warsztat

obuwiczny, kompletnie urządzony w śródmieściu wraz z mieszkaniem i meblami zaraz tania do odstąpienia. Cz. Kolański, Krotoszyn, ul. Zdunowska 12. zdw 94 697

Karmazyny

(Rhode-Is-Red) kocuty 4 i 5 miesięczne po dobrych noskach ciemne ubierzenie śliczne okaz sprzedam lub zamienie na kury Stefan S'aby Poznań-Staroleka Bystra 35 zdw 90 117

Jabłka

gruszkę kupis najkorzystniej w składnicy owoców Golebia 6 zdpw 94 410

Drań kolejasty

ocynkowany, używany tania roz-sprzedaje „Przewodnik”, św. Marcin 30. Pw 4911-39.187

Sypialnię

szperowaną, dwumetrowa sprze-da bardzo tania Tucholski, ulica Śródka 7. rw11 718

Smokingowy

garnitur używany na szczipła figure, Śniadeckich 4, Gordział-kowski. zdw 94 892

Automatyczna

waga osobowa tania na sprzedaż Kurjer zdw 94 943

Baczości

(Kopalnia złota)

Pierwszorzędna restauracja i jadłodajnia w większym mieście powiatowym. w rynku, z kompletnym urządzeniem, w pełnym biegu, jest z powodu stosunków rodzinnych zaraz do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba około 5 tys. zł. Wszelkich informacji udziela A. Skrzypczak, Kępno (Pozn.) Rynek 67, II. zdw 94 981

Plekarnia

w Poznaniu, bardzo dobrze prosperująca z obszernym mieszkaniem na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 95 401-2

Sypialnie

dębowe sprzedaje stolarnia, ulica Małeckiego 4, warunki dogodne, wykonanie dobre pod gwarancją. zdw 94 700/1

Łóżko

białe, nowe, materac, okazynie Przemysłowa 27 a. III. lewo. zdw 95 908

Skład

z mieszkaniem 3 pokojowym. — kuchnia na Wildzie korzystnie oddam. Adres Kurjer zdw 95 106

Wielka

peleryna popielicza piękna tania do sprzedania. Stary Rynek 78, prawo, II. piętro. zdw 95 342

Restauracja

mniejsza w śródmieściu z pełnym wyszynkiem i mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 302

Domy i wille

sprzedaje wielki wybór „Agrarjusz” Poznań, Nowy Rynek 14-15. zdw 95 382

Pianino

jak nowe, tania z ciotkowie. Wa-ly Jagleły 20, mieszkanie 5. zdw 95 287

Okazja

Skład sprzętów kuchennych porcelany, dobrze zaprowadzony w Poznaniu, powod. stosunki rodzinne na sprzedaż. Obiekt ca 20.000 najmniej połowe wpłaty. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 408

Willa

4 morgi ogrodu, gospodarstwo 85 mórg, staw rybny pod Poznaniem tania do nabycia. Restauracja Praybrzeski, św. Marcin 49. zdw 95 361

Lampę elektryczną

tania sprzedam. Św. Wojciech 8, parter prawo. zdw 95 244

Klubowy

garnitur, elegancki, nowy sprze-dam 250. Lewicki, Grobla 4, I. zdw 95 417

Nadeszły 12 tysięcy

szklanek do herbaty, kawy, groku, po cenie niedowierzalnej 10 groszy. Tamże śliczna porcelana, alpaka, szkło jaknajtaniej. Hurtownia, Wroniecka 24, podwórze zdw 95 149

Okazja

skład papieru, książek, prowincja 2 pokoje kuchnia sprzedam. Oferty Kurjer zdw 95 151

Wóz

rzeźniczy tania sprzedam. — Poznańska 18. zdw 95 152

Skład

kolonialny, duże mieszkanie, 5000 na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 95 142

Pianino - pianole

wbudowana amerykań. doskonałe utrzymana, nuty, szafka, cena 6 500 sprzedam. Zgłoszenia Kur-rier zdw 95 139

Kioski

do wydzierżawienia, dogodnie warunki. Oferty Kurjer zdw 95 199

Regał

duży z szufladkami do kolonial-ki tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 95 188

Skład

fryzjerski z mieszkaniem sprze-dam, cena 1 700. Oferty Kurjer zdw 95 226

Fortepian

skrzydło tania do sprzedania. ul. Grunwaldzka 11, Restauracja. zdw 95 202

Radio

3 lamp. elem. stacje miejscowa komplet tania. Kopernika 10, III. prawo. zdw 95 225

Gospodarstwa

50 mórg, wpłaty 30.000, 50 mórg pszennej ziemi za 17.500, 60 mórg wpłaty 12.000, 30 mórg wpłaty 20.000, 100 mórg wpłaty 25.000, 150 mórg wpłaty 30.000, 170 mórg, wpłaty 40.000, sprzeda Agrarjusz, Nowy Rynek 14-15, Poznań. zdw 95 350

Majatek

500 mórg za wpłatą 80.000 blisko Poznania, 700 mórg wpłaty 60.000 sprzedam Agrarjusz Poznań, Nowy Rynek 14-15. zdw 95 349

Składy

wielki wybór na sprzedaż. Agrarjusz, Nowy Rynek 14-15. zdw 95 348

Wózek

dziecięcy jak nowy korzystnie sprzedam, Józef Narloch, Zawady nr. 20, blok III. zdw 95 375

Wilki

ples rasowy tania Grobla la. I. zdw 95 296

Kolonjalne

mieszkanie sprzedam nadaje się na hurtownie. Adres Kurjer zdw 95 312

Piękna

szafonierka 80 zł, regulator 30 zł, lustro 25 zł, różne rzeczy do sprzedania Grunwaldzka 22b, restauracja. zdw 95 514

Sypialnia

dębowa na sprzedaż w Stolarni, Rom. Szymańskiego 3, rw 11 753

Kasę

National sprzedam korzystnie. Tel. 41-48. Pw 5477-40-2

Rower

okazyjnie sprzedam, Szamarzewskiego 12, dom boczny II lewo. jw 4733

Tania do sprzedania!

1 duży, 2 małe piece gazowe, 2 piece żelazne, lodownia pokojowa, waga decymalna, używane. Blizsze informacje w Café Bristol, ul. Zwierzyniecka 1. nw 4211

Kolonjalny

skład parterowy, świetnie prosperujący, przyległe dwupokojowe mieszkanie, łazienka zaraz do sprzedania. Cena 12 000. Pośrednicy wykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdw 95 273

Skrypcze

buty sprzedam. Adres Kurjer zdw 95 374

Skład

kolonialny z mieszkaniem, magiel sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 95 390

Ubranie

meskie tania sprzedam. Szewska 19, III. lewo. rw 11 747

Kilimowe

dywany artystyczne, Wierzbicice 13, parter zdw 95 368

Skład

kolonialny z małym dwoma pokojami i kuchnią zaraz sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 95 310

5 KUPNA

Kupię

kamienice, z dochodem około 12 000, wpłace 70 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 342

Garaze

kupimy do przeniesienia. Oferty Kurjer zdw 95 3-3

Gospodarstwo

50-60 mórg dobrej ziemi i 7 do-bremi budynkami, (nie rentowe) we wsi kościelnej kupię wprost od właściciela, wpłata wysoka. Zgłoszenia przysyłać Jan Bury, Poznań ul. Piaskowa 2 zdw 94 951

Parcele

1000-2000 m² kupię Oferty do Kurjera zdw 95 011

Zakład fryzjerski

lub próżny odpowiedni skład kupię. Oferty Kurjer zdw 95 363

Poszukuję

kupna interesu brzoży obuwniczej lub dzierżawy z 2 pokojami w Poznaniu albo na prowincji. Oferty do Kurjera zdw 94 940

Szpica

białego kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 089

Parcele

kupię do 4 zł mtr. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 95 155

Kupię

używany kiosk z drzewa, na sple-ty. Oferty Kurjer zdw 95 943

6 KAMIENICE

Kamienice

w Inowrocławiu, sprzeda pod dogodnymi warunkami spłaty właściciel. Teofil Sidorowski, Znin. zdw 95 562

Dom

trzyplanetowy z 2 oficynami w Poznaniu sprzedam. Wiadomość u rzędcy Marccelego Mottego 5. nw 4212

7 PIENIADZ

Pożyczkę długoterminową otrzyma każdy

zapisując się na członka Wielkopolskiej Spółdzielni Kredytowej, Poznań, Podgórna 7, pierwsze piętro. zdw 94 824

6.000

włokuje na hipotekę nieruchomości Poznaniu Szczegółowe oferty Kurjer zdw 94 893

1 lub 2 pokoje

z używanym kuchnią, pożyczka 1 500 zł do 2 000 z oprocentowaniem Oferty Kurjer zdw 94 950

Wspólnika

najchętniej czynnego do hurtowni spożywczej z podaniem posiadanej gotówki poszukuje. Oferty Kurjer zdw 94 987

3-4.000 zł

pożyczka dam stała posade gwarancja zapewniona. Oferta Kur-rier zdw 95 039

40.000

wypożycze 1. hipotekę 12 proc. Oferty Kurjer zdw 95 145

3 pokoje, kuchnia, elektryczność I piętro zaraz wprost od gospodarza, bez odstępnego, czynsz platny miesięcznie. Palacza 70. zdw 95261

8 SZUKA MIESZK.

Redaktor
poszukuje mieszkania 3 pokojowego z kuchnią, wygodami nie wyżej drugiego pietra. Oferty Kurjer zdw 95 575

3 pokojowego
noblwego mieszkania z komfortem poszukuje młode małżeństwo w pobliżu Kanoniers. Oferty Kurjer zdw 94 955

Kulturalne
solidne, bezdzienne małżeństwo poszukuje 3 pokoi z kuchnią i wygodami I, II piętro, od listopada — grudnia wprost od gospodarza, niedaleko śródmieścia. Dzierżawa roczna. Oferty Kurjer zdw 94 936

Poszukuje
5 pokoi, konf. mieszkania wprost od gospodarza. Piace czynsz za dłuższy czas zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 111

2 pokoi
kuchnia pokój dla służącej poszukuje się od zaraz lub później. Łazaro lub śródmieście. Oferty Kurjer zdw 95 052

Próżnego
pokoju z urządzeniem do gotowania poszukuje małżeństwo (urzędnik państw. bezdzietny). — Łaskawe zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 95 398

Próżnego
pokoju z piecem do gotowania poszukuje małżeństwo (urzędnik państw. bezdzietny). Zgłoszenia Łojek, Chwaliszewo 72, zdw 95 397

Poszukuje
pokoju lub 2 pokoi i kuchni. — Zgłoszenia Kurjer zdw 95 210

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dla trzech i dwóch studentów. Solacz, Podolska 24. zdw 94 596

Dwóch
studentów przyjmie na pokój. Spokojna 1. II. lewo. zdw 94 339

Pokój
frontowy wynajme. Kanałowa 15. II. prawo. 2 wchód. zdw 94 648

Pokoje
jedno, dwuosobowe, elektryczność. Mickiewicza 7. III. prawo. zdw 94 762

Pokój
wynajme. Matejki 68. wysoki parter lewo. zdw 94 754

Pokój
frontowy, elektryczność, pościel, wynajme dwom panom. Mostowa 4 a. III. prawo. zdw 94 884

Centrum
frontowy, słoneczny, elektryczność. Półwiejska 1. II. prawo. zdw 95 001

Pokój
ładny dla pana od 1. 10. do wynajęcia. Polna 13. parter, lewo. ip 4730

Pokój
frontowy dwom solidnym panom od 1. 10. samotnej pani. Małeckiego 37. I. lewo. zdw 94 652

Pokój
wolny. Św. Marcina 27. III. lewo zdw 94 633

Pokój
dwuosobowy wynajme Bartkowiak, Chłapowskiego 26. dom prawy. III. zdw 94 964

Pokój
bezdziennemu małżeństwu lub 2-3 osobom, wszelkimi wygodami. Wielkie Garbary 18. II. lewo. zdw 94 963

Pokój
umeblowany do wynajęcia dla pana. Wodna 36. II. ptr. zdw 94 954

Pokój
umeblowany studentce elektr. telefon, łazienka, centralne ogrzewanie. Plac Wolności. Adres Kurjer zdw 94 941

Poszukuje
się panią na wspólny pokój z pościelą. Zgłoszenia Dobrowolska Wodna 5. II ptr. zdw 94 938

Pokój
umeblowany dla inteligentnego spokojnego pana. Górna Wilda 73. I. prawo. Rynek. zdw 94 927

Pokój
czysty 2 studentom wynajme. Skarbowska 22. III. ptr. front. zdw 94 926

Pokój
umeblowany wolny. Jeżycka 46a Majewski zdw 94 925

Pokój
frontowy, słoneczny, oświetlenie elektryczne wynajme 2 panom. Poznańska 28/30 II. lewo. zdw 94 971

Pokój
(elektryczność) Wielkie Garbary 33 I. prawo. zdw 94 963

Pokoik
do wynajęcia. Mostowa 37. II. prawo. zdw 94 977

Pokój
oddam panią. Grunwaldzka 10 a. II. lewo. zdw 94 992

Pokój
frontowy 2 panom wynajme. Ul. Poznańska 27 a. I. prawo. zdw 94 991

Pokój
umeblowany bez pościeli dla 1 lub 2 panów, elektryczność, centralne ogrzewanie. Słowackiego 42. I. prawo. jw 4731

Pokój
dla dwóch panów. Wrocławska 5. III. zdw 94 994

Ogrodowa
19. Nowakowski. Dwa pokoje. zdw 94 993

Pokój
mały umeblowany od 1. 10. do wynajęcia Polna 1. III. piętro, prawo. zdw 95 004

Pokój
1-3 osób (biurko) utrzymanie lub bez korzystnie. Matejki 1. III. zdw 95 002

3 panie
z pościelą na pokój. Radoszewska, Wrocławska 30. zdw 95 043

Pokój
umeblowany, frontowy wynajme. Piekary 22/23. lewo. III. Ostrand. zdw 95 042

Pokój
umeblowany wynajmie Piszcz Św. Marcin 64. zdw 95 116

Pokój
dla 2 panów. Wierzbicice 30. Tacka. zdw 95 115

Pokój
słoneczny dwom panom. Wielka 18. Szmtykowska. zdw 95 113

Pokój umeblowany
1-2 panom utrzymaniem bez wynajme. Grobla 1b. III prawo naróżnik Wielkich Garbar. zdw 95 109

Pokój
wynajme. Kręta 6, wejście z bramy. Sińska. zdw 95 108

Balkonowy
niekrepujący. Wierzbicice 59a, dom ogrodowy I lewo. 95 105

Gimnazjastów
z lepszych domów przyjmie poważna rodzina w pobliżu 5 gimnazjów przy Placu Bernardyńskim. Pomoc w naukach. Adres wskazuje Kurjer zdw 95 097

Pokój
umeblowany z światłem elektr., telefon, kąpiel, od 1. 10. 30. do wynajęcia. Zgłoszenia ul. Przeczynca 5. parter. zdw 95 096

Pokój
światłem elektrycznym, utrzymaniem lub bez. Kwiatowa 7. II n. prawo. zdw 95 098

Pokój
wspólny zaraz. Dabert, Rybaki 26. zdw 95 103

Pokój
frontowy wynajme panu. Półwiejska 3. III piętro, prawo. zdw 95 085

Niekrepujący
pokój 2 panom lub paniami 30 zł. Kopernika 2. I lewo. zdw 95 084

Pokój
wolny dla 2 pań. Dywulska, Ratajczaka 17. zdw 95 083

Pokój
przy Placu Wolności wynajme. Rzeczypospolitej 2. Chudzińska. zdw 95 087

Wspólny
panom. Wielkie Garbary 18. III. zdw 95 086

Pokój
umeblowany dwuosobowy oraz wspólny wynajme. Śniadeckich 17. III lewo. zdw 95 069

Elegancki
pokój wynajme od 1. 10. Piekary 24. III. zdw 95 070

Pokój
panom. Woźna 13a. IV. prawo. zdw 95 072

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Jeżycka 2. Krause. zdw 95 073

Pokój
zaraz. Ratajczaka 11a, 4 wejście. II. prawo. zdw 95 075

Pokój
zaraz. Kwiatowa 11. III. prawo. zdw 95 080

Pokoik
skromnie umeblowany, elektryka, wynajme zaraz. Wierzbicice 26. parter prawo. zdw 95 078

Wspólny
pani. Kopernika 8. parter lewo. zdw 95 077

Pokój
Św. Józefa 9 III. lewo. zdw 95 065

Dwuosobowy
komfortowy. Śniadeckich 21 I. lewo. zdw 95 053

Pokój
duży dla 3 studentów. Małeckiego 4. II prawo. zdw 95 060

Pokój
wynajme zaraz. Ogrodowa 11. I. lewo. zdw 95 045

Pokój
mały wolny. Plac Nowomiejski 6 a. I zdw 95 047

Pokój
umeblowany utrzymaniem wynajme. Waly Zygmunta Augusta 2, pierwsze piętro, lewo. zdw 95 050

Niekrepujący
pokój do wynajęcia. Generała Chłapowskiego 2. II. lewo. zdw 95 048

Panienkom
pokój. Kwiatowa 9. III. zdw 95 034

Pokój
na jedną lub dwie osoby wynajme Jankowski, Kręta 23. zdw 95 056

Frontowy
zaraz. Rybaki 22. parter, prawo zdw 95 037

Pokój
do wynajęcia. wejście z bramy. Gąsiorowskich 12. parter, prawo zdw 95 038

Inteligentnemu
panu względnie dwom Kanałowa 6. parter, prawo. zdw 95 040

Pokój
umeblowany zaraz. Pocztowa 11 parter, prawo, drugie drzwi. zdw 95 025

Dwuosobowy
Hojnacka, Woźna 14 b. III. zdw 95 026

Dwuosobowe
frontowe Niklas, Podgórna 13. zdw 95 028

Niekrepujący
dwom panom wynajme. Chwaliszewo 2. II. zdw 95 030

Dwuosobowy
27 Grudnia 19. Strzelecka. zdw 95 032

Pokój
słoneczny, frontowy solidnemu panu. Górna Wilda 40. II. prawo. zdw 95 033

Pokój
umeblowany, frontowy elektr. od 1. 10. do wynajęcia. Mickiewicza 11. parter, prawo. zdw 95 027

W śródmieściu
lepszy pokój wynajme. Nowa 1. III. lewo. zdw 95 120

Student
pierwszym roku poszukuje studenta za wspólny pokój własna pościela. Wielkie Garbary 13. II. prawo. zdw 94 869

Pokój
osobne wejście solidnemu panu wynajme. Maćkowiak Wodna 22 III. zdw 95 176

Pokój
(elektryczność) lepszemu panu wynajme. Adres Kurjer zdw 95 175

Pokoik
komfortowy wynajme. Jeżycka 41. I. lewo. zdw 95 177

Pokój
umeblowany panu (ni) Lepczyńska ul. Wielka 23. skład. zdw 95 178

Pokój
dla panów do wynajęcia. Łukaszczyca 4. III. prawo. zdw 95 168

1-2
pokoje umeblowane, ewentualnie z urządzeniem kuchni Grzelczak, Żupańskiego 18. zdw 95 172

Pokój
2 panom. W. Garbary 37. Pawłowska. zdw 95 161

Pokój
czysty elektr. 1-2 wynajme. Św. Wojciech 21. I. prawo. zdw 95 174

Lepszy
frontowy pokój panu — panom. W. Garbary 20, wejście Szyperka 1. III. zdw 95 162

Pokój
dwom panom Kulczak Staszica 5 II., drugie wejście. zdw 95 163

Pokój
dla panów — pań. Wielka 5. II. lewo. zdw 95 164

Pana
na stacji. Lissowska, Św. Wojciech 21. dom ogrodowy. zdw 95 297

Pokój
bez pościeli solidnemu panu — urzędnikowi na stanowisku; 75.— zaraz. Obejrzyć od godz. 18-ej. Adres Kurjer zdw 95 346

Przyjme
panienki na wspólny pokój. Stary Rynek 10. wchód Kurzanoga. IV. zdw 95 345

2
panów na wspólny pokój, pościel p żądana Śniadeckich 21 I prawo. zdw 95 344

Pokój
wynajme 1-2 studentom. Niegolewskich 14. podw. 1. m. 21. zdw 95 337

Pokój
2 studentom wynajme. Wyspiarskiego 11. parter prawo. zdw 95333

Niekrepujący
pokój, elektryczność dla 1 osoby. Śniadeckich 32. III. lewo. zdw 95 167

Małżeństwu
pokój umeblowany włącznie gaz do gotowania i elektr. 100 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 158

Pokój
dobrze umeblowany. Wierzbicice 24 a m. 9. zdw 95 143

Pokój
dla pana frontowy, światło elektryczne. Woźna 9. III. lewo. zdw 95 146

Pokój
27 Grudnia 5. II. zdw 95 147

Pokój
dobrze umeblowany 2 osobom, telefon w domu. Ogrodowa 11. III. lewo. zdw 95 248

Pokój
wspólny z utrzymaniem do wynajęcia. Jasna 5. I lewo. zdw 95 249

Pokój
front., inteligentnemu panu. Św. Marcin 63. III p. prawo. zdw 95 250

Solidnemu
panu wynajme ładny pokój umeblowany (elektryczność). Długa 16. I. lewo. zdw 95 233

Pokój
umeblowany oddam. Kabat, Piekary 24. zdw 95 232

Salonik
sypialnia lub jeden utrzymaniem bez, elektryczność. Słowackiego 20, wejście Asnyka II ptr. zdw 95 234

Pokoje
do wynajęcia. Cieszkowskiego 7. III prawo. zdw 95 235

Frontowy
Zórawia 13. I prawo. Jeżyce. dla pana. zdw 95 237

Pokój
do wynajęcia Św. Marcin 54. w podwórzu I wchód I piętro. zdw 95 239

Pokój
czysty. Chwaliszewo 10. III. zdw 95 240

Pokój
umeblowany z urządzeniem fortepianu dla pań do wynajęcia. Wojciechowski, Małe Garbary 3. I. zdw 95 320

Pokój
dla 2 lub 3 osób bez pościeli ewtl. z obiadem. Słowackiego 25. I. lewo. zdw 95 327

Ogrodowa
2. II. prawo. panom. zdw 95 359

Pokój
tanio panu. Kanałowa 7. Jarzem-ska. zdw 95 354

Pokój
umeblowany elektryczność. Wierzbicice 17. front. Pawlicki. zdw 95 353

Niekrepujący
frontowy, elektr., dwom utrzymaniem wynajme. Marsz. Pocha 47a. II lewo. zdw 95 360

Świeżo
odnowiony pokój z utrzymaniem jaskiem (ewtl. miesnem) lub bez utrzymywania zaraz do wynajęcia. Kuchnia smaczna i zdrowa. Abakanowiczowa, Słowackiego 8. zdw 95 358

Przyjme
panienkę na wspólny pokój z utrzymaniem. Małeckiego 17. II. prawo. zdw 95 277

Pokój
dwuosobowy, ładnie umeblowany niekrepujący do oddania. Aleje Marcinkowskiego 23. Bączkowska. zdw 95 254

Duży
umeblowany. Matejki 59. Trzebia-towska. zdw 95 256

Pokój
balkonowy 2 panom. Wielkie Garbary 44. III lewo. zdw 95 258

Pokoik
panu lub pani. Langiewicza 8. II prawo. Wilda. zdw 95 263

Pokój
dwuosobowy do wynajęcia. Strzelecka 24. II lewo. zdw 95 267

Pokoik
tanio oddam. Lodowa 1. III prawo. zdw 95 266

Pokój
słoneczny dla 1-2 panów. Kosielińska 15. I prawo. zdw 95 272

Solidny
panience wspólny pokój. Żupańskiego 4. parter lewo. zdw 95 241

Pokój
umeblowany front. panom wynajme. Poznańska 21. III. lewo. zdw 95 245

Przyjme
panienki z własną pościelą od 1. 10. Grobla 19. Pałacy. zdw 95 399

Ładny
pokój cena 50 z wynajme. Polna 3. front. drugie. prawo. zdw 95 412

Pokój
umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Warchlewski Przeczynca 2. zdw 95 411

Wspólny
panom. Łąkowa 16 III prawo. zdw 95 409

Pana
na wspólny. Górna Wilda 32. I. prawo. zdw 95 422

2 panienki
z przyłączeniem do rodziny na pokój. Górna Wilda 32 I. prawo. zdw 95 421

Pokój
dwom panom lub małżeństwu. Chwaliszewo 67. III. front. lewo. zdw 95 425

Poszukuje
panów na pokój Mylna 17. P. Cabańska. zdw 95 119

2 oddzielne
bez pościeli solidnym. Strzelecka 3 a. III. I. zdw 95 134

Pokój
frontowy wynajme 2 osobom. — Wrocławska 19. I. piętro, lewo. zdw 95 136

Dwuosobowy
ze śniadaniem, ogrzewaniem, światłem za 95 zł do wynajęcia. Grottera 4. II. lewo. zdw 95 137

Pokój
umeblowany, osobne wejście z klatki schodowej. Strzelecka 31. dom ogrodowy. III. lewo. zdw 95 130

Panów
na pokój przyjmie. Tomaszewski. Strusia 2. zdw 95 129

Pokój
dobrze umeblowany z centralnym ogrzewaniem. Zietkowska. Młyńska 3. IV. zdw 95 128

Pokój
frontowy słoneczny dla 1 osoby. Wielkie Garbary 44. III. prawo. zdw 95 123

Panienkę
na wspólny pokój. Piekary 6. parter, prawo. zdw 95 121

Pokój
Półwiejska 17. II. prawo. zdw 95 125

Czysty
wygodny pokój, kaloryfery, kulturalne środowisko. Młyńska 2. IV. lewo. zdw 95 190

Pokój
umeblowany małżeństwu wynajme. Górna Wilda 111. Walczakowa. zdw 95 184

Panny
na pokój przyjmie. Św. Józefa 6. Rogal. zdw 95 198

Pokój
1 lub 2 osobom bez pościeli (kuchnia gazowa) Iwankowski. Szamarzewskiego 19. I zdw 95 193

Panienkę
na wspólny pokój z utrzymaniem Adamczyk, Ratajczaka 14. zdw 95 196

Pokój
inteligentnym panom. Kwiatowa 9, parter prawo. zdw 95 189

Pokój
wspólny panom. Jankowski ul. Strzelecka 31. zdw 95 200

Pokój
umeblowany dla pana do wynajęcia. Św. Marcin 31. front. I. lewo. zdw 95 197

Pokój
dla 2 studentów wynajme. Dołina 3. III prawo. zdw 95 181

Pokój
jeden lub dwa ciepłe, elektryczność lepszym panom lub małżeństwu. Małeckiego 31. III. zdw 95 321

Pokój
wynajme. Kraszewskiego 9. III. prawo. zdw 95 207

Pokój
umeblowany frontowy panu lub małżeństwu wynajme. Wielkie Garbary 18. III lewo. zdw 95 204

Pokój
słoneczny utrzymaniem 1-2 osobom Waly Królowej Jadwigi 2, wysoki

Pokój
jednoosobowy czysty, spokojny. Kanałowa 7. II. prawo. Zdzw 95 394

Pokój
solidnej osobie, elektryczność, wynajme. Rynek Łazarski 4. II. piętro. prawo. Zdzw 95 382

Pokój
frontowy panom wynajme. Łazarz, Małeckiego 17. I. lewo. Zdzw 95 396

Pokój
utrzymaniem dwóm inteligentnym osobom. Drowa Korbońska. Pocztowa 28. Zdzw 95 438

Elegancki
pokój zaraz Szamarzewskiego 2. I. prawo. Zdzw 95 437

Na
stancje przyjmie panienki, dobre utrzymanie, elektryczność, centralne, blisko Uniwersytetu. Jężycka 45. I. piętro, lewo narożnik Mickiewicza. Zdzw 95 427

Pokój
umeblowany utrzymaniem do- brem. Wielkie Garbary 18, wej- scie Woźna II. prawo. Zdzw 95 404

Pokój
do wynajęcia zaraz lub później. Kantaka 7. III. pr. prawo. Zdzw 95 371

Parterowy
dwoosobowy. Wierzbicice 13. prawo. Zdzw 95 370

12 SZUKA POKOJU

Niekrepujący
z klatki schodowej pokój, najchętniej w śródmie- sciu, zaraz potrzebny. Zgłoszenia Kur- jera zdzw 94 828

Pokoju
próżnego lub częściowo umeb- lowanego najchętniej w śródmie- sciu poszukuje krawcowa. Zgło- szenia zdzw 94 806

Pokoju
dla akademika ewentualnie forte- pianem, możliwe utrzymaniem Oferty Kurjer zdzw 94 957

Studentka
centrum dobry dom Oferty Kur- jera zdzw 94 942

Pokój
jednoosobowy w śródmieściu. Wa- runki Kurjer zdzw 94 939

Dwie
sympatyczne studentki U. P. prazna mied wspanaly pokój z całkowitem utrzymaniem naj- lepiej w śródmieściu, ceny nie- wygórowane. Zgłoszenia do eks- pedycji Kurjera Poznańskiego zdzw 94 978

Pokoju
poszukuje małżeństwo dwoje dzieci. Łazarz, Zgłoszenia Kur- jera zdzw 94 996

Zupełnie
niekrepującego, ładnego pokoju poszukuje spokojny przejezdny. Oferty zdzw 95 003

Pokoju
skromnego, bez pościeli poszukuje pan. Ofert - cena Kurjer zdzw 95 092

Skromnego
ładnego pokoju u samotnej pa- ni na Jeżycach, poszukuje panienka - urzędniczka zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdzw 95 066

Pokoju
z fortepianem poszukuje 2 studen- tów. Oferty Kurjer zdzw 95 051

Pokój
przyzwolny, z dobrem utrzyma- niem dla 2 studentów szukam: ok- olicca Słowackiego, Krasieńskiego, Jasna, Dąbrowskiego, Mickiewi- cza, Waly Wązów. Zgłoszenia do Kurjera zdzw 95 246

Szukam
pokoju 2-osobowego niekrepują- cego, możliwe z fortepianem, bli- sko śródmieścia. Zgłoszenia Kur- jera zdzw 95 252

Pani
poszukuje skromnego pokoju nie drożej 40 zł ewentualnie za konserwację francuskiego. Zgło- szenia „Par”. 27 Grudnia 18. pod 58.309. Pw 5472-58.309

Pokój
na ciche biuro z sypialnią w śród- mieściu do 80 zł. od 1. Zgłoszenia Kurjer zdzw 95 287

Małżeństwo
starszem dzieckiem poszukuje po- koju z utrzymaniem kuchni. Zgło- szenia Kurjer zdzw 95 291

Skromna
panienka krawcowa szuka pokoju u solidnego państwa może być wspólny. Oferty Kurjer zdzw 95 305

Poszukuje
małego, niedrogiego pokoju, po- ściel, kawa i herbata niepotrze- bna. Okolica Plac Sapieżyński. - Zgłoszenia Kurjer zdzw 95 308

„Informator”
poszukuje pokoi Ratajczaka 15 (Pasaż) zdzw 95 432

Urzędniczka
szuka pokoju do 50 zł. Zgłoszenia Kurjer zdzw 95 372

Pokoju
umeblowanego (nie drogiego) z u- żywaniami kuchni poszukuje 1. 10. młodsze, bezdzietne małżeństwo u spokojnych ludzi. Oferty Kur- jera zdzw 95 318

Młode
małżeństwo szuka 1-2 pokoi z utrzymaniem i umeblowaniem. Oferty Kurjer zdzw 95 439

Poszukuje
próżnego pokoju z utrzymaniem kuchni za miesięczną dzierżawę. Oferty Kurjer r w 11 744

13 LOKALE

Ubikacje
przemysłowe handlowe ewentl. biurowe, pater. około 70 kwadra- towych metrów 4 1/2 metra wyso- kości. Jasna wynajme gospodarz Kasprzewicz, Dąbrowskiego 25 a telefon 61-05. Zdzw 94 934

Poszukuje
składu, nadającego się na branżę przyborów samochodowych. Łask, spieszne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdzw 95 173

Dwa
umeblowane pokoje na biuro do oddania. Rzeczypospolitej 5. par- ter lewo. Zdzw 95 247

Zgubiono
kolczyk złoty brylantkiem. Adrea Kurjer zdzw 95 194

Zaginął
piesek biały szpic przy Pół- tejskiej za wynagrodzeniem. Wie- czorek, Stroma 26. Zdzw 95 088

Zgubiłam
pamiątkę, medalion kościany - okolica Cytadeli. Uczciwy znalaz- cza zwróci Kochanowskiego 22. Zdzw 95 315

Zgubiłem
książeczkę wojskową na nazwi- sko Aleksander Grabowski P. K. U. Toruń Zdzw 95 434

22 ROZMAITE

Chiromantka
przyjezdna przeprowadza przy- szłość, teraźniejszość, przeszłość dobrze wróży z ręki kart Rom. Szymańska 8, podwórze parter lewo, przy placu Świętokrzyskim zdzw 95 405

24 NAUKA

Za
obiady - 15 złotych miesięcznie udzieli lekcyj z początkowych klas gimnazjum, nie biorąc pod uwagę czasu trwania Oferty Kur- jera zdzw 94 861

R. de Brugiere
lektor U P udziela lekcyj jery- ka francuskiego Ulica Matejki 59 II piętro Zdzw 90 445

Ośmioklasistka
pragnie udzielać korepetycji w zakresie od 1-5 gimn Zgłosze- nia Kurjer zdzw 98 757

Studenta
do pomocy lekcyj i chłopcom 2 gimnazjalna 4 wstępna Łajp. Kościelna 17 Zdzw 95 408

Francuskiego
udziela rutynowana nauczycielka metoda wedle szkół francuskich belgijskich. Zgłoszenia 12-3 - „Lutecienne”. Niegolewskich 10. II. prawo. Zdzw 95 435

Kupiec - przemysłowiec
poszukuje towarzyszkę życia w celu ożenku w wieku 18-22 lat z gotówką 3-6 tysięcy złotych. Rzecz traktuje się poważnie i honorowo. Łaskawe zgłoszenia z fotografią, która się zwraca do Kurjera pod zdzw 95 424

Dyskretnie
i solidnie kojarzy małżeństwa we wszystkich sferach społecznych największe biuro matrymonjalne „Postęp” Warszawa - Senator- ska 38 Na żądanie wysyłamy kilkakset ofert do wyboru. nw 8 960

25 MUZYKA

Na fortepianie
udzielać lekcyj także wieczora- mi. Pianino do wzięcia na miej- scu. Uł. św. Józefa 9 a parter. na lewo. Zdzw 94 266

Lekcji
gry fortepianowej udziela dyplomo- wana nauczycielka. 10 letnia praktyka przy byłem konserwa- torjum prof. Henniga Zgłosze- nia Strzelca 25 I. prawo Zdzw 94 565

Szkoła Muzyczna
im. Chopina przyjmuje w pisy uczi- nów do wszystkich klas instru- mentalnych, oraz śpiewu solowe- go. Lekcje fortepianu z: 10 skrzy- piec z: 15 miesięcznie. Kancela- rja ul. 27 Grudnia 19. zdzw 95 281-2

„Wyższa”
Szkoła śpiewu Heleny Dutkie- wicz dypl. nauczycielka śpiewu w Konserwatorium w Dreźnie Ul. Gwarna 3. III. lewo. Zgłoszenia od 2-4 Zdzw 94 959

Fortepian
do wynajęcia na godziny. św. Marcin 50. III. piętro lewo. Zdzw 94 953

Gry
forte pianowej udziela, fortepian do ćwiczeń. Kopernika 8, parter lewo. Zdzw 95 074

Udzielam
lekcyj gruntnie gry skrzyd- cowej Marsz. Focha 37. Zgłosze- nia między godz. 1-3. Zdzw 95 081

Piano
do ćwiczeń, lekcje muzyki. Młyń- ska 3. III. Zdzw 95 195

Lekcyj
forte pianu udzielam niedrogo. Ra- tajczaka 10. I. Zdzw 95 242

Fortepian
lekcje początkującym dorosłym niekrepującym udziela Opiełowska. Aleje Marcinkowskiego 11. Zdzw 95 127

Muzyki
udziela rutynowana nauczycielka uczennica Winceniego d'Indy'ego Niegolewskich 10. II. prawo. Zdzw 95 436

26 ROZRYWKA

Kino „Corso”
ul. Wielka 21
Powrót z niewoli
dramat w 12 aktach. Zdzw 95 388

Kino Aurora
od 29. 9 do 5. 10. 1930 Douglas Fairbanks p t. Miasto Cudów. Zdzw 95 440

27 SZUKA PRACY

Książkowa
z ładnym charakterem pisma z ukończoną szkołą wydziałową i kursem handlowym znająca jezyk niemiecki pragnie zmienić posadę. Oferty Kurjer nw 8 969

Panienska
lat 17, zdrowa, inteligentna. po- rządnych rodziców poszukuje po- sady do dzieci. Oferty do Kur- jera zdzw 94 380

Stenotypistka
polsko - niemiecka biegła poszu- kuje posady. Oferty Kurjer zdzw 94 118

Absolwent
Państw. Średniej Szkoły Rolni- czej w Czernichowie, lat 20. pilny, sumienny, mający już pewna praktykę, poszukuje płatnej po- sady praktykanta w postępowem gospodarstwie rolnem. Łaskawe zgłoszenia Tarnów, skrzynka pocztowa 143. Zdzw 93 849

Szofer - kowal
z kilkuletnia praktyką poszukuje posady zaraz lub później Oferty Kurjer zdzw 92 843

Królewlanka
młoda inteligentna przyjmie po- sadę gospodyni u samotnej. - Oferty Kurjer zdzw 94 928

Młodszy
pomocnik handlowy branży ko- lonialnej poszukuje zaraz lub później posady Kaucje w każdej wysokości może złożyć. Roman Zawieja Baranów - Kepno. Zdzw 92 859

Ogrodnik
żonaty 30 lat 2 dzieci. 15 lat praktyki dobry fachowiec może się zająć polowniem poszukuje posady od 1. 10. 30 lub 1. 1. 31. Oferty Kurjer zdzw 93 990

Slużący
kawaler poszukuje posady od 1. 10. lub później może się okazać dobrmi świadczkami i referen- cjami. Zgłoszenia Kurjer zdzw 93 626

Panienska
lat 21, z prowincji, znająca czy- ciejsze niemiecki, przymie posadę do dzieci. Mięscowosc obojetna. Zgłoszenia Kurjer zdzw 94 310

Młoda
panienka z ukończoną szkołą han- dlową poszukuje posady za mi- lem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdzw 94 227

Wolne
1 październik mioszana damskie trio lub kwartet salonowo-dan- cingowy Aleje Wielkopolskie 5. I. otr. Zdzw 95 604

Wychowawczyni
młoda, inteligentna z praktyką (pomoc w lekcyjach) poszukuje posady Oferty Kurjer zdpw 94 930

Buchalter - bilansista
korespondent młody energiczny poszukuje jakiegokolwiek zajęcia Oferty Kurjer zdpw 94 985

Sekretarka
z polską i niemiecką stenografią znająca książkowosc, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia skierować proszę do Kurjera Po- znańskiego zdp 95 017

Biurallistka
pisząca na maszynie poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer zdzw 94 919

Panienska
poszukuje wszelkiego szycia. - Zgłoszenia Kurjer zdzw 94 713

Inteligentna
panna poszukuje posady od 15. 10. do dzieci, ze szcziem. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdzw 94 718

Dentystka
zmieni posadę. Oferty Kurjer zdzw 94 711

Slużaca
do wszystkiego, z gotowaniem, przyjmie posadę 1. 10. Zgłosze- nia Kurjer Poznański zdzw 94 543

Dziewczyna
w średnim wieku, nawskroś uczciwa, skromna, spokojna, z skromnem gotowaniem, praniem, lubiąca dzieci, szuka 1. 10. posady. Oferty Kurjer zdzw 94 815

Zbożowiec książkowy
poszukuje jakiegokolwiek zaj-ęcia. Zgłoszenia Kurjer zdzw 92 260

Poszukuje
posady kasjerki lub książkowej, znam również jezyk niemiecki, wynagrodzenie skromne Łaska- we oferty Kurjer zdzw 94 084

Szofer ślusarz
żonaty, trzeźwy, sumienny, z praktyką warsztatową, poszukuje posady za mniejszą pensję. Oferty Kurjer zdzw 94 125

Wychowawczyni
nauczycielka z pozwoleniem rza- dowem przyjmie posadę zaraz ewentl. jak bona Oferty Kurjer zdzw 94 054

Bufetowa
poszukuje posady. Zgłoszenia Kur- jera zdzw 94 237

Maszynistka
poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdzw 94 398

Fryzjerka- manicurzystka
szuka zaraz posady. Oferty Kurjer zdzw 94 327

Młodszy żelazniak
biegły ekspedjent, dzielny w swym zawodzie, w niewypowie- dzianej posadzie, pragnie w celu dalszego wydoskonalenia się zmie- nić posadę. Zgłoszenia Kwiat-kowski w firmie Swiderski, Ko- bylin. Zdzw 94 696

Poszukuje
się miejsca nauki dla chłopca na mechanika bez wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdzw 94 554

Stenotypistka
z stenografią polsko niemiecką poszukuje posady. Łaskawe zgło- szenia do Kurjera Poznańskiego zdzw 94 501

Fachowiec mleczarski
dobre świadectwa poszukuje po- sady. Kaucja jest Zgłoszenia Guhr, Gazety, Ostrow (Pozn.) nw 4001

Pomocnik
ogrodnicy szuka posady Zgło- szenia Kurjer zdzw 94 355/6

Wiejska
dziewczyna z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdzw 94 C22

Dziewczyna
starsza uczciwa, skromna do prac domowych szuka miejsca Oferty do Kurjera zdzw 94 961

Początkująca
biurallistka przyjmie posadę. - Oferty Kurjer zdzw 94 960

Bona
inteligentna z do- brymi świadec- twami, znająca szycie poszukuje posady od 1 października Oferty Kurjer zdzw 94 959

Panna
szuka posady jako ekspedientka lub do dzieci od 1. Oferty Kur- jera zdzw 94 944

Kucharka
samodzielną z dobrem gotowa- niem, uczę wa, w średnim wieku z dobrem poleceniem, z do- brymi świadectwami poszukuje posady Oferty Kurjer zdzw 94 975

51000

nakładu posiada tygodnik
Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe.
OGŁOSZENIA

przedsiębiorstw z masową produkcją, przeznaczoną dla naj- szerszych warstw, znajdują w nim najodpowiedniejszy organ. Zamówienia wprost i przez wszystkie agencje ogłoszeniowc upraszamy do każdego poniedziałku godziny 10 przed poł. Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu św. Marcin 70.

Ubikacje
na wszelkie rzemiosła lub garaż wynajme. Wypiańskiego 11. par- ter lewo. Zdzw 95 392

W centrum
lokal jasny na biuro lub przed- siebiorstwo, tania dzierżawa, od- stąpię. Adres wskaze Kurjer zdzw 95 383

Lokale
handlowe I. piętro oraz sklep za- raz wynajme. Walter, ul. Wro- niecka 17. Zdzw 95 386

Składu
mniejszego (centrum) poszukuje Oferty Kurjer r w 11 745

14 DZIERŻAWY

Stajni
obszernej w śródmieściu poszu- kuje. Oferty z cena Kurjer zdzw 94 924

Okazja
Z powodu wyjazdu wydzierżawie 1. b sprzedam zaraz pierwszorzed- nie urządzone kawiarnię Bristol. Gdynia, ul. Lipowa 2. nw 4030

Gospodarstwo
3-4 bne 36 mórg wydzierżawie. Ob- jęcie 3.000. „Agrariusz” Poznań, Nowy Rynek, 14-15. Zdzw 95 351

Mieszkanie
warsztat, składnica, śródmieście, front, nadające się na każdą branżę. Informacyj udzieli Sto- larnia Rybaki 35. Agencji wykluc- zeni. Zdzw 95 133

Dzierżawa
260 mórg ziemi pszenno-żytniej jednym planie. 30 łaki 9 koni. 21 bydła, 5 świń, martwy nad- kompletny, budynki murowane pod słońca, dom 3 pokoje kuchnia na 7 lat morgi 1 centr. powiat Wągrowiec, objęcie żywego, mar- twego inwentarza zbioru potrze- ba 27.000 zł. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22. telefon 18-97. Zdzw 95 364

16 OSOBISTE

Weksel
na sumę zł 2.000.- podpisany in blanko przez Franciszka Kara- sia Kunowo zgubiłem i dlatego unieważniam. Jan Kobus, No- chowo. nw 4025

Kursy manicure
nowoczesna francuska, metoda wraz z masażem palców. Rozno- czna się 10. 10. Informacja oraz zgłoszenia kandydatek Dział- nskich 3. II. prawo zdzw 95 224

21 ZGUBY

Ostrzeżenie!
Skradziono złoty zegarek, pokry- wający gładkie, wokolo szeroka grawura. Łańcuszek złoty około 50 gramów. Kto się przyczynił do odnalezienia nagroda 200 zł. Kurjer zdzw 94 241

Zagubiona
książeczka wojskowa, wydana P. K. U. Poznań-miasto, unie- wazniam. Kazimierz Wysocki. Zdzw 95 117

Trykoty, pończochy
paski najtaniej kupicie św. Marcin 64. A. Hay- duk. Pw 5 189 39.173

Automat
„Electrophot” ul. Marszałka Fo- cha 4. obok kina Stryłowego, da- je sześć miłych zdjęć za 2 zł na poczekaniu. Czynny do 21. Zdzw 94 901

Korzystny
zakup pięknych obrazów jak i gustowna oprawa w firmie Z. Morawski, ul. Półwiejska 7, te- lefon 52-57 Zdzw 94 921

Obraz jest
najpiękniejszym upominkiem przy każdej uroczystości. Naj- większy wybór najniższe ceny tylko w firmie Witold Lewowski. Wrocławska 36. Pw 4 069-34.143

Futra
damskie i męskie wszelkiego ro- dzaju wykonuje na miarę wed-ług najnowszych modeli. Repa- racje i przeróbki fachowo i tanio. W. Królikiewicz Podgórna 6 Pw 4 854 31.23

Futra
wszelkie wykonuje, modernizuje, naprawiam, oraz pociągam futra, wykonuje płaszczki prze- rabiam, nasywam kołnierze, najniższe ceny. Św. Marcin 56. III. Zdzw 95 090/1

Kobieta
do szycia materacy może się za- raz zgłosić. Biegała, Mostowa 14. Zdzw 95 071

Jasnowidz
Pewuki metapsychografolog Woź- na 18. III. Zdzw 95 054

Krawcowa
dobra, pewna w kroju poleca się w dom. Wiadomości Kaczmarek, Al Marcinkowskiego 25. Zdzw 95 156

Futra
damskie i męskie wszelkiego ro- dzaju wykonuje na miarę wed-ług najnowszych modeli. Repa- racje, przeróbki, fachowo i tanio. W. Wilman, Matejki 51. Zdzw 95 835

Dziewczynkę
zdrowa i ładna czteromiesięczna oddam na własne lepszej rodzi- nie. Oferty Kurjer zdzw 95 180

Kto
z uczywych ludzi dla nazwisko dziecku za wynagrodzeniem bez żadnych zobowiazan na przy- szłość. Oferty do ekspedycji Ku- rjera zdzw 95 284

Elegancka
garderobe dziecięca wykonuje Woźna 13 b. III. Zdzw 95 306

Dziecko
na wychowanie przyjmie. Oferty Kurjer zdzw 95 392

Zdolna
inteligentna panienka może się zgłosić do wyuczenia pracy „fi- let” firan. Zgłoszenia Kurjer zdzw 95 428

Futra
damskie, naprawa modernizacja Wierzbicice 13. parter. Zdzw 95 389

Stelli Kledekiej
Szkoła Tańców
rozpoczyna 2 października kurs początkujący. Zgłoszenia na kurs uzupełniając. Pocztowa 29. tel. 83-29. Pw 5 184-39.185

Angielskiego- francuskiego
lekcyj udzielam (konwersacja). M. Dolgow, ul. 3 Maja 5 m ad- wokata Bernstejna. Zdzw 94 528

Tańce
nowoczesne Mikołajczak, specjali- sta dla początkujących. Pocztowa 29. Nowy kurs 4 października. - Udzielam lekcje osobne, dla za- miejscowych także w niedziele. Pw 5251-39.261

Komplet
francuski dla dzieci (gry i zba- wy). Zgłoszenia od 5-6 Irena de Brugiere, Matejki 59. II

Panienska
Inteligentna poszukuje posady do pomocy lekarskiej. Oferty Kurjer zdw 94 988

Studentka farmacji
z egzaminem wojewódzkim szuka zastępstwa w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 94 983

Pokojuowa
poszukuje posady, umiejąca prasować sztywną bieliznę, tylko w lepszym domu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 95 000

Fryzjerka - kursistka
poszukuje posady 2 lata praktyki. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 999

Młodszy zboźwiec
z ukończoną praktyką, znający księgowość amerykańską, korespondencje oraz pisanie na maszynie poszukuje zaraz posady ewentl. w innej branży za książkowego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 95 023

Inteligentna
dziewczyna, umiejąca dobrze gotować, prac, prasować szuka posady. Oferty Kurjer zdw 95 006

Pokojuowa
znająca krawiectwo i obywatelsko poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 95 005

Cukiernik
szuka posady od 1. lub od 15. Oferty Kurjer zdw 94 946

Krawcowa
poszukuje posady. Dziedzicówna, Inowrocław, Dworcowa nr. 7. Oferty Kurjer zdw 95 009

Dziewczyna
z powściągniętą uczciwą z cokolwiek gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 95 044

Służąca
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 95 114

Książkowa - biurowa
z kilkuletnią praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Kurjer Poznański zdw 95 104

Szukam
posady do dzieci, pomogę także w lekcjach. Oferty Kurjer zdw 95 110

Posługaczka
poszukuje posady z dobrymi świadectwami. Zgl. Kurjer zdw 95 112

Młoda
wiejska dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego mniejszym i skromnym domu lub do dzieci od 1. 11. 30. Oferty Kurjer zdw 95 081

Dziewczyna
młoda, uczciwa, z porządnej rodziny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 95 099

Poszukuję
posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 95 101

Służąca
przychodnia szuka posady z gotowaniem ewentl. po południu. Oferty Kurjer zdw 95 093

Porządna
dziewczyna szuka posady do wszystkich z gotowaniem 1. października. Zgłosz. Kurjer zdw 95 079

Poszukuję
posługi 3 razy w tygodniu na cały dzień od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 067

Bona
z samowaniem do dzieci, z ukończonym kursem pielęgniarstwa poszukuje posady od 1. lub 15. października. Zgłoszenia do Kurjera zdw 95 061

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem poszukuje posady od 1. ewtl. całodzienną posługę. Oferty Kurjer zdw 95 058

Poszukuję
posługi na cały dzień. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 059

Inteligentna
panienka, sierota szuka posady z gotowaniem do starszego lub bezdzietnego państwa. Łaskawe oferty Kurjer zdw 95 046

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Rio-Rita”.
- Aurora: „Miasto Cudów”.
- Casino: „Jej pieprzyk”.
- Colosseum: „Zakochany nieboszczyk”.
- Corso: „Powrót z niewoli”.
- Edison: „Ostatnia noc”.
- Harfa: „Romantyczne panny i praktyczne mamy”.
- Kapitol: „Boska kobieta”.
- Metropolis: „Białe Piekło Piz Palu”.
- Orzeł: „Tom Mix”.
- Renaissance: „Kurjer Careki”.
- Słońce: „Romans królowej piękności”.
- Stylowe: „Wyspa zatopionych okrętów”.
- Wilsona: „Za głosem serca”.

Kawaler
bez żadnego zajęcia słoty kaucji 800 zł lub więcej przy otrzymaniu posady woźnego. Oferty Kurjer zdw 94 943

Niania
Inteligentna doświadczona szuka posady do niemowlęcia lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 94 929

Françoise
bien recommandée cherche place. Offres Kurjer zdw 94 980

Kuśnierka
krawcowa modernizuje futra karakulowe, sealowe, szuka pracy poza domem. Oferty Kurjer zdw 95 095

Uczciwa
praca szuka prania. Oferty Kurjer zdw 95 188

Bona
freblanka poszukuje posady. Zna szycie. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 140

Gospodyni samodzielna
średni wiek, bezwzględnie uczciwa, znająca wykwinną kuchnię poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 95 122

Kucharka
umiejąca dobrze gotować poszukuje posady od 1. lub 15. 10. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 95 211

Pokojuowa
poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 95 217

Panna
poszukuje posady z szyciem do dzieci. Oferty Kurjer zdw 95 216

Poszukuję
posady początkującej biuralistki z pisanem na maszynie. Oferty Kurjer zdw 95 203

Dziewczyna
z powściągniętą szuka posady 1. 10. cokolwiek z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 95 229

Praczką
czysta szuka prania. Oferty Kurjer zdw 95 227

Panienska
do szycia szuka posady od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 95 367

Dziewczyna
uczciwa, sumienna poszukuje posady od 1. 10. do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 95 366

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 95 380

Dziewczyna
starsza szuka posady do prac domowych lub posady z gotowaniem 1. lub 15. Oferty Kurjer zdw 95 378

Dziewczyna
czysta, uczciwa, poszukuje posady z gotowaniem od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 95 298

Panna
do dzieci z szyciem poszukuje od 1. 10. posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 304

Dziewczyna
skromne gotowanie, poszukuje od 1. 10. posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 307

Panienska
z matką z dobrej rodziny, poszukuje spokojną szuka kondycji najchętniej na wsi. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 313

Kuchmistrz
samotny, który pracował w sanatoriach, szpitalach, hotelach, pierwszorzędna siła, przyjmie podobną posadę. Freško, Bydgoszcz, Osada 18. Pw 5476-63.636

Seminarzystka
z ukończonym 5 kursem poszukuje odpowiedniej posady najchętniej jako nauczycielka domowa. Oferty Kurjer zdw 95 320

Posługaczka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 95 389

Starsza
panna znająca gospodarstwo domowe i szycie, pragnęłaby przyjąć posadę do prowadzenia samodzielnie domu lub do starszej pani. Oferty Kurjer zdw 95 357

Czeladnik
piekarski pragnie wyuczyć się cukiernictwa. Oferty Kurjer zdw 95 442

Panna
uczciwa, posiada dobre wychowanie poszukuje posady do niemowlęcia lub do dzieci od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 95 443

Krawcowa
działała w wszelka garderobe, szuka posady. Rybaki 20 a. Pawlakowa. zdw 95 441

Cukiernik
działający w swym zawodzie i w robach wchodzących w zakres cukiernictwa poszukuje posady. Jan Kajewski, Murowana Gościńska. Pw 5980-57.132

Osoba
starsza z dobrego domu, mająca szycie, dobrą kuchnię, wszelkie zaprawy poszukuje posady od 1. 10. lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 95 169

Dziewczyna
z dobrą rodziną poszukuje stałej posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 95 171

Młoda
dziewczyna do dzieci lub lekkich prac domowych szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 95 141

Młodsza
księżka poszukuje posady od zaraz. Zgłosz. Kurjer zdw 95 236

Praczką
szuka prania. Oferty Kurjer zdw 95 341

Kasjerka
z ładnym charakterem pisma, mająca księgowość z dobrymi świadectwami i referencjami, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 95 340

Szofer
mechanik, ślusarz, żonaty szuka posady na majątek lub prywatnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 334

Absolwentka
Państwowej Szkoły Handlowej z wykształceniem licealnym poszukuje posady początkującej biuralistki. Oferty Kurjer zdw 95 331

Poszukuję
posady do samotnej osoby jako gospodyni od 1. 10. lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 95 275

Poszukuję
posady do samotnej osoby jako gospodyni od 1. 10. lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 95 275

Futra
spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca w wielkim wyborze i po niskich cenach
JÓZEF DAWID, Poznań,
ul. Nowa 11 i ul. Wrocławska 30.
Firma chrześcijańska.

Dziewczyna
z gotowaniem przedka i czysta szuka posady od 1. Oferty Kurjer zdw 95 279

Bona
freblanka długoletnia praktyka, dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 95 285

Sierota
inteligentna przyjmie posadę jako wyreczytelką z praktyką lub wychowawczynią, znającą szycie, robotki. Oferty Kurjer zdw 95 269

Uczennica
wyuczy się chętnie za ekspedjentkę w składzie białym lub towarów krótkich. Oferty Kurjer zdw 95 270

Bufołowa
młoda, rzetelna, (z powściągnięciem) poszukuje posady w składzie piekarsko-cukierniczym zaraz. Oferty Kurjer zdw 95 271

Posługaczka
sumienna, uczciwa poszukuje całodzienną posługę od 1. 10. u lepszyc państwa z szyciem. Oferty Kurjer zdw 95 416

Aptekarz
aprobowany poszukuje stałej posady lub dłuższego zastępstwa. Posiada dobre polecenia, świadectwa. Oferty Kurjer zdw 95 415

Kasjerka - księżkowa
z kilkuletnią praktyką obeznaną wszelkimi pracami biurowymi szuka posady. Oferty Kurjer zdw 95 148

Młoda
rosposia z dobrej rodziny, ma dobrą kuchnię, bardzo uczciwa poszukuje posady do samotnej osoby lub do małżeństwa starszego bezdzietnego. Oferty Kurjer zdw 95 131

Meżatka
poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 95 135

28 WOLNE MIEJSCA

Stenotypista
lub stenotypistka, tylko siła rątnowana z kilkuletnią praktyką, ze stenografią polską i niemiecką, potrzebna zaraz na kilka godzin dziennie. Zgłoszenia z dokładnym życiorysem i podaniem wymagań uprasza się do Kurjera pod nw 4 008

Marszantka
w starszym wieku do ekspedycji i samodzielnego prowadzenia pracowni z dobrym wynagrodzeniem. Zgłoszenia z życiorysem, odpis świadectw Kurjer zdw 74 798

Bufołowa
wykwalifikowana z świadectwami potrzebna do kawiarni „Pod Orłem” w Bydgoszczy. Pw 5 229-63.638

Wolontariusz
z lepszym wykształceniem, możliwie ekonomista, potrzebny do wydawnictwa fachowych. Zgłoszenia z dokładnym życiorysem i podaniem wymagań uprasza się do Kurjera pod nw 4 009

Inteligentna
panienka dobrej presentacji do pracy domowej u samotnego leśnarza potrzebna Oferty podobizna, warunki ekspedycji Kurjer zdw 94 923

Ekspedjentka
nadająca się do branży gramofonowej, potrzebna od 1. 10. K. Kłosowski, ul. 27. Grudnia 6. zdw 94 629

Służąca
najchętniej wiejska potrzebna zaraz M. Bartkowiakowa, Poznań, Pomańska 53 a, III. str. d. w 1659/60

Biurowa
działała z wielkim charakterem pisma, pisanem na maszynie zaraz przyjmie. Zgłoszenia z życiorysem. penaja Kurjer zdw 94 979

Służąca
młodsza do wszystkiego, umiejąca cokolwiek gotować potrzebna Mikolajska, Rzepeckiego 19 II. ptr. zdw 94 987

Szofer
na takm w Poznaniu z kaucją poszukiwany. Zgłoszenia Bukowska 15, wysoki parter, prawo. zdw 95 373

Dwóch
chłopców do zbijania skrzyń może się zgłosić. „Ira” Warszawa ul. zdw 95 094

Służąca
która potrafi dobrze gotować i zarządzać całym domem potrzebna zaraz. Zgłoszenia Skład kolonialny, ul. Wroniecka 12. zdw 95 407

Służąca
lepsza z gotowaniem potrzebna zaraz. Giełda handlowa Stawna 13. zdw 95 220

Ekspedjentka
młodsza może się zgłosić do składu odzieży zawodowej, Pocztowa 33. zdw 95 219

Służąca
uczciwa do wszelkiej pracy zaraz. Chwałszewo 9, II. piętro, wprost, podwórce. zdw 95 209

Dziewczyna
do dzieci potrzebna z świadectwami. Jasna 9, III. zdw 95 281

Dzielnej
fryzjerki, ucznia i modelki poszukuje L. Radziejewski, obok Kina Stylowego. zdw 95 230

Uczennica
oraz słuśca potrzebna. Cukiernia „Słowińska”, Marsz. Pocha 70. zdw 95 292

Służąca
z pojęciem o gotowaniu potrzebna od 1. 10. Restauracja Poznań, ul. Półwiejska 38 a. zdw 95 301

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Podymski, Górna Włda 82. zdw 95 309

Czeladnik
piekarski może się zaraz zgłosić. Piekarnia Chwałszewo 9. rw 11 752

Posługaczka
potrzebna na cały dzień z gotowaniem i praniem. Żydowska 30. Restauracja. rw 11 755

Służąca
uczciwa z gotowaniem do wszystkiego 1. października. Sołca, Podolska 9. Zgłoszenia po południu. dw 1650 a

Służąca
samowaniem do dzieci potrzebna. Dutkiewicz, Chwałszewo 70, front. zdw 95 319

Kwaciarka
może się zgłosić: portiernia Moulin-Rouge, Kantaka 8-9. zdw 95 106

Redaktor (ka)
potrzebny do redagowania pisma Oferty Kurjer zdw 95 430

Dam
stała posada biurowa na wydziałczenie 1.000 zł pod zastaw. Oferty Kurjer zdw 95 429

Przyjmę
uczennice do kroju i szycia. Sawajcarska 16. I. lewo. zdw 95 384

Dziewczyna
do dwójga dzieci potrzebna. Niklasiewicz, skład, Wrocławska 37 zdw 95 811

Poszukuję
pana do sprzedaży aparatów na targu, jak również domokrążnych. Zgłoszenia Woźna 18. I. lewo od 9 do 14. zdw 95 102

Posługaczka
uczciwa z świadectwami potrzebna. Długa 4, II prawo. zdw 95 107

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrem gotowaniem może się zgłosić. Restauracja, Jeszicka 4. zdw 95 032

Sierota
młodsza, uczciwa z przyłączeniem do rodziny dwuosobowej. Adres Kurjer zdw 95 076

Uczciwa
młodsza dziewczyna do wszystkiego 27 Grudnia 10, III. lewo. zdw 95 029

Jak zostać cenionym buchalterem?
Kursy korespondencyjne Powstającego Instytutu Organizacji Nowoczesnej, Warszawa. Hoła 35/15 oddaje Wam wieloletnie doświadczenie swoich profesorów za groszowe opłaty. Podać listownie: adres, zawód. Tw 432

Służąca
do wszystkiego z dobrem gotowaniem potrzebna od 1. 10. 30. — A. Glaserowa, ul. Strusia 9, II. piętro (Lazarz) zdw 59 165

Dziewczyna
potrzebna. Zgłoszenia skład Górna Włda 3, Dobra. zdw 95 157

Uczennica
do lat 18 może się zgłosić do składu konfekcji damskiej. S. Cichocki, Wrocławska 5-6. zdw 95 336

Podróżujący
na auto, dobrze zaprowadzony, w Poznańskim na artykuły cukrowe i czekoladowe z kaucją 2.000.— na korzystnych warunkach poszukiwany. E. Bucholski, Dąbrowskiego 79. zdw 95 330

Pomocnik
obuwiczny oraz wywrotkarz potrzebni. Staszica 14, Parzysz. zdw 95 326

Służąca
do wszystkiego. Kopernika 9, II lewo. zdw 95 356

Służąca
sumienna potrzebna od 1. lub 15. 10. Polna 1, II prawo. zdw 95 251

Dziewczyna
młoda i silna zaraz potrzebna. Zgłoszenia restauracja Wierzbicice 20. zdw 95 253

Krawcowa
tylko pierwszorzędna siła na miarowanie sukienki może się zgłosić. Salon M6d „Jeanette”, Sieroca 8-9 zdw 95 243

Poszukuję
służącej z gotowaniem i do wszelkiej pracy. ul. Poznańska 8/10, piekarnia. zdw 95 400

Podręczne
zdolne do sukien przyjmie. Kurowska, Szamarzewskiego 11. zdw 95 393

Służąca
do wszystkiego potrzebna od 1. 10. 30. Pawłowska, Poznańska 29 zdw 95 414

Dziewczyna
zdrowa i czysta do dwójga małych dzieci potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 95 413

Ekspedjentka
działała potrzebna zaraz. Piekarnia - cukiernia, Kościelna 17. zdw 95 406

Krawcowe
początkujące na płaszcze damskie. Adres Kurjer zdw 95 423

Wspólniczka
krawiectwa zaraz potrzebna 500 do 1000. Oferty Kurjer zdw 95 150

Służąca
silna, uczciwa potrzebna. Grobla 1 b., III. lewo. zdw 95 132

Służąca
do wszelkich prac domowych. — Bukowska 9, II. zdw 95 124

Humor zagraniczny

— Potrzebuję szafę z XIII wieku, ale autentyczną!
— Autentycznej nie mam na składzie. Ale ją panu mogę kazać zrobić!
(Trib. III., Rzym). S. F.

Przedpłat
na październik 1930, za oba wydania razem wlicznie w tymże tygodniu do datki ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu z 4.00, w szengach w mieście z 4.50 z odnośnikiem znanym w eksped. z 4.00, w szengach w innych krajach z 4.94. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w wydawnictwie nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nona tylko 1176 i 927. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30. w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża. do wydania wieczornego do godz. 10. w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudniem. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.